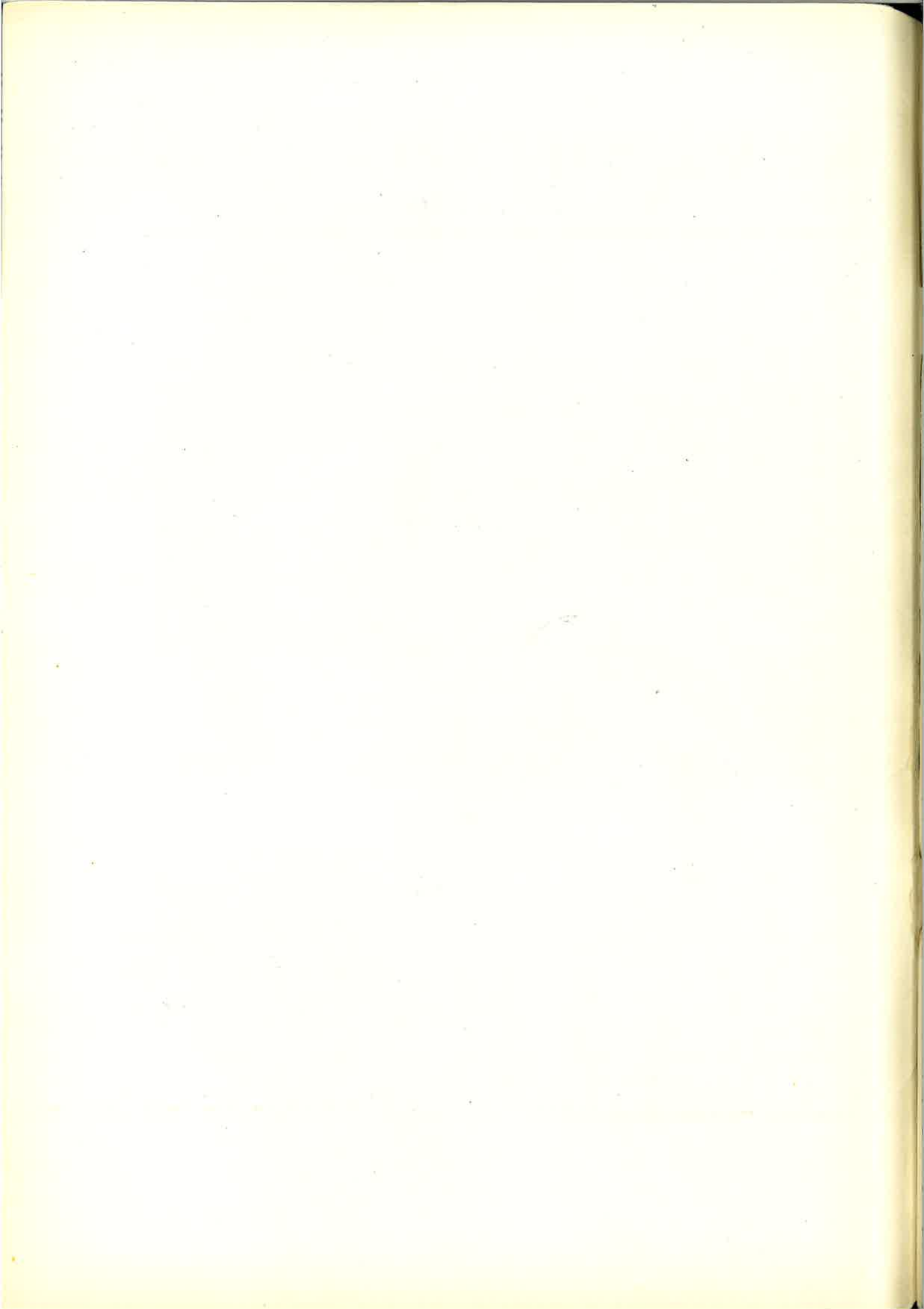

Kymi-Yhtymä

KYMI-YHTYMÄ

HENKILÖKUNNAN JULKAISU

N:o 4 - 1951.

Yhdestoista vuosikerta

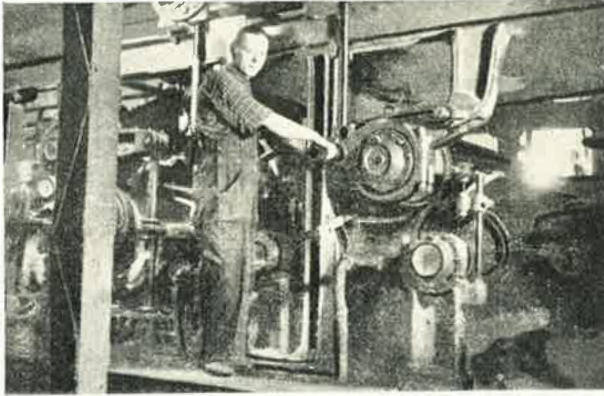

JUANTEHDAS.

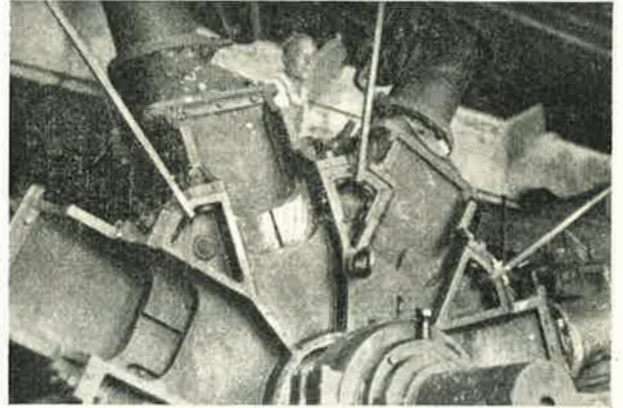
Savon sydämessä, noin 7 peninkulman maantietmatkan päässä Kuopiosta koilliseen, sijaitsee tehdasvanhus, jolla ikää on jo hieman yli 200 vuotta. Juankosken (eli Juvankosken, jota nimeä vanhoissa asiakirjoissa säännöllisesti käytettiin) tehtaan perustamiskirja on annettu heinäkuun 4 p:nä 1746 ja sen mukaan saatiin perustaa Strömsdalin eli Juankosken rautatehdas, joka käsittäisi masuunin ja kankivasaran sekä kaksi ahjoa. Raaka-aineena käytettiin yksinomaan järvimalmia, jota saatiin Syvärin, Vuot-

järven ja Siikajärven vesistöistä. Aikojen kuluessa on tehdas muuttanut luonnettaan ja nykyisin se valmistaa puumassaa ja kartonkia. Kymi-yhtiön haltuun tehdas joutui oston kautta v. 1915. Tuotteet kuljetetaan kesäisin vesiteitse Mikkeliin, talvisin taas autoilla Siilinjärvelle ja sieltä edelleen junalla. Lähivuosina yhdistetään Juantehdas rautatieverkostoon eduskunnan päätettyä rakennuttaa teollisuusradan Siilinjärveltä Juankoskelle. Radan rakennustyöt ovat parhaillaan käynnissä.

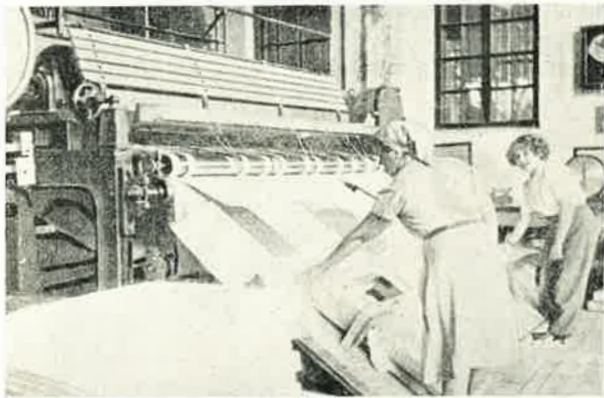
Tekijöitä työnsä ääressä.

Varakoneenhoitaja Urho Kuosmanen työnsä ääressä kartonkitehtaalla.

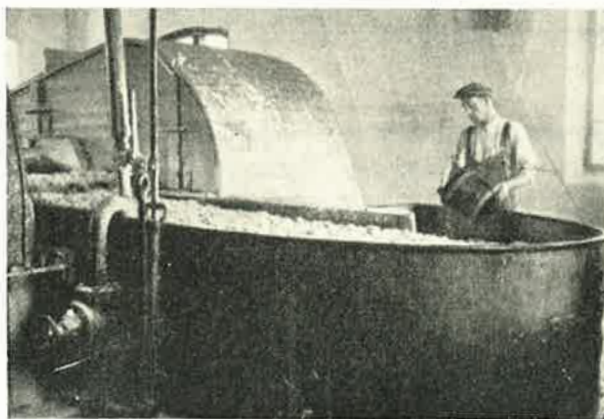
Hioja Hannes Holopainen näyttää olevan tyytyväinen koneensa toimintaan.

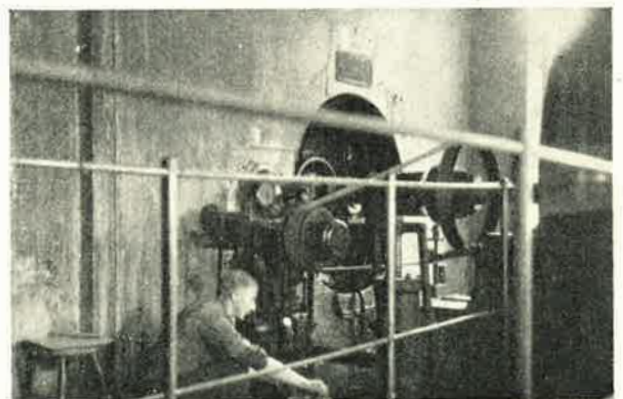
Lajittelijat Kerttu Riekkinen ja Eeva Parviainen vastaanottavat kartonkia leikkauskoneesta.

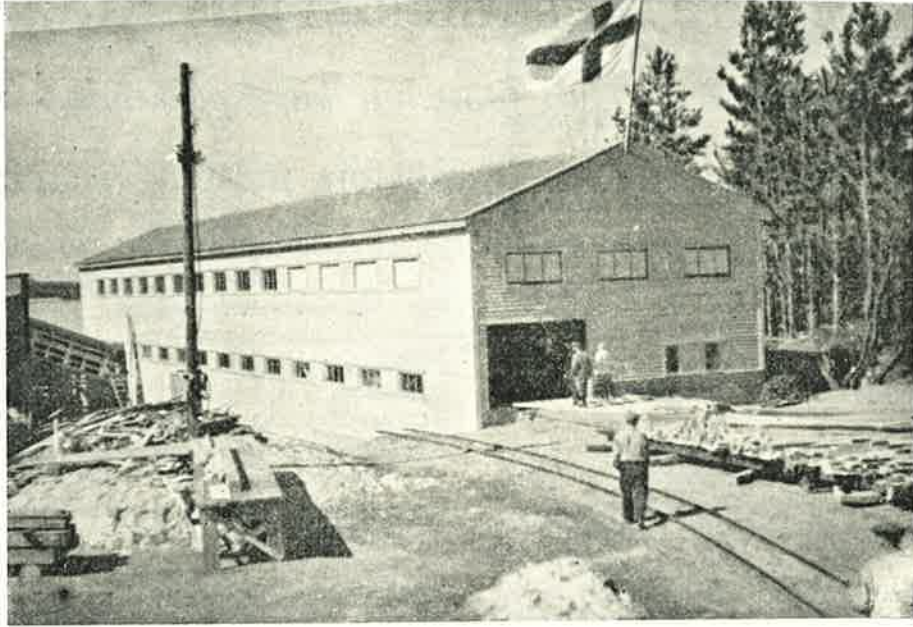
Lämmittäjät Ville Lipponen ja Aaro Torvinen panevat kesäkuumallakin puita uuniin.

Hollanterimies Alvar Tuppurainen värisanko käsissään.

Viljo Tuppurainen hoitelee "sähkömyllyään".

Uusi saha harjannostajaisasussa 12. 5. 51.

Uusi saha valmistunut.

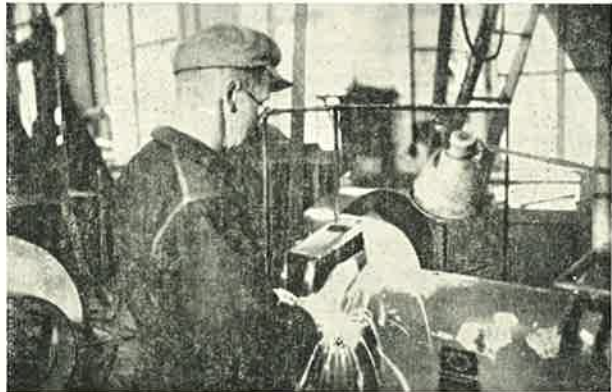
Uuden sahan rakentaminen Juantehtaalle on useaan otteeseen ollut vireillä. Se on kuitenkin aina muiden tärkeämpien ja kiireellisten rakennus- ja korjaustöiden vuoksi siirtynyt tuonnemmaksi. Syksyllä 1950 ryhdyttiin kuitenkin sanoista tekoihin. Alustavat valmistelutyöt, kuten soran, sepelin ja muiden rakennustarpeiden ajo suoritettiin syyslokakuussa. Marraskuun 7 p:nä aloitettiin vanhan sahan purkaminen. Tämä työ suoritettiin sangen nopeasti, vaikka samanaikaisesti laskettiin uuden sahan perustusta, sahan, joka tulisi kohoamaan jok-

seenkin samalle paikalle, missä entinenkin oli ollut. Alkuvuodesta 1951 pääsivät kirvesmiehet jo kehikon tekoon, ja 12. 5. voitiin pitää rakennuksen harjannostajaiset.

Järjestetyn juhla- ja kahvitilaisuuden yhteydessä puhui ins. T. Timgren. Hän kiitti sahan rakennustöihin osaaottaneita työntekijöitä ja työnjohtoa hyvin suoritetusta työstä. Erityisesti puhuja korosti sitä "amerikkalaista" vauhtia, jolla rakennus pystytettiin. Työntekijöitten puolesta puhui luottamusmies Veikko Leskinen, joka kosketteli niitä hyviä suhteita, jotka

Kuva tehtaan laboratoriosta. Edessä lähettäjä Aili Härkönen lähetysslippua kirjoittamassa. Taaempänä käytön tarkkailijat Salme Pirinen ja Raili Martikainen.

Viilaaaja Eelis Taipale kunnostaa työvälineitään korjauspajalla.

Yhtymämme kesämestaruuskilpailuissa

voitti Ky—Kuu 6-ottelun kiertopalkinnon omakseen.

Voikka miesten ja Högfors naisten viestimestariksi.

Yhtymämme kymmenennet kesämestaruuskilpailut pidettiin elokuun 26 p:nä Juankoskella. Jo toisen kerran oli Juankosken tehdas saanut suoritettavakseen kilpailujen järjestämisestä aiheutuvan urakan, joka ei suinkaan ole pieni. Ensimmäisellä kerralla se onnistui yli odotusten eikä nytkään jäänyt moitteelle sijaa missään kohdassa. Päin vastoin yksimielisesti todettiin, että Juantehdas pystyy hoitamaan isännöyhtensä siinä missä isommatkin tehtaot. Suorituspaikat ovat erinomaiset, kilpailukoneisto täysin tehtävänsä tasalla, majoitus- ja muonitusolot vertojaan hakevat ja suhtautuminen vieraisiin ylenpalttisen ystävällistä. Lisäksi Juantehdas voi eräässä suhteessa tarjota enemmän, paljon enemmän kuin mikään muu tehdas: inanan laivamatkan Kuopiosta Karjalankoskelle, joka varsinkin ensikertalaiselle muodostuu unohtumattomaksi elämykseksi. Vaikka pitkä yöllinen junamatka onkin painanut kasvoille väsymyksen ilmeen, niin jo astuessa Kuopion satamassa odottavaan uljaaseen juhraliputettuun "Untamo"-laivaan on mieli virkistynyt, ja kun laiva sitten irtaantuu laiturista ja Juantehtaan torvisoittokunta puhalttaa reippaan marssin, on matkaväsymys samalla pois puhallettu. Entä sitten ne näköalat, jotka laivan kannelta avautuvat! Niiden kauneutta ei kynämme pysty kuvailemaan, ne olisi jokaisen itsensä nähtävä. "Kappale kauneinta Suomea" on tuttu iskulause eräiden matkailureittemme mainoksista, ja jos kysymyksessä olisi juuri tämä reitti, niin ei mainostajaa ainakaan silloin voitaisi liioittelemisesta syyttää. Siinä määrin on Luoja kauneutta näille tienoille tuhlaillut.

Laivamatka kuluu liiankin nopeasti ja saavutaan Karjalankoskelle, Juantehtaan "ulkosatamaan". Siellä siirrytään pikkujunaan, joka muutamassa minuutissa kiidättää tehtaalle, hajaannutaan majoituspaik-

koihin, nautitaan aamiainen ja sen jälkeen ryhdytään viettämään "hiljaiseloa", keräämään voimia seuraavan päivän koviin koitoksiin.

Kilpailuihin olivat lähettäneet edustajiaan Halla, Haukkasuo, Högfors, Juantehdas, Kouvolan Kirja- ja Kivipaino, Kymintehdas—Kuusankoski, Verla ja Voikka. Metsäosasto, joka hiihtomestaruuskilpailuissa "soittelee ensi viulua", ei ollut mukana, ei myöskään Salon Valimo. Kouvolan Kirjapainon edustusjoukkue supistui kahteen mieheen, joista toinen kilpaili kuulantönnössä ja kiekonheitossa, toinen taas 1.500 m juoksussa. Tämä selittää syyn siihen, miksi kirjapainon yhteispistemäärä jäi kovin pieneksi. Muista yksiköistä oli sen sijaan sallitut 2 edustajaa kussakin 6-ottelun lajissa.

Kisojen pääkilpailuun, tehtaitten väliseen 6-otteluun, jonka lajit vuorovuosina osittain vaihtelevat, kuuluivat tällä kertaa 110 m aitajuoksu (matalat aidat), pituushyppy, korkeushyppy, kuulantönnö, kiekonheitto ja 1.500 m juoksu. Erillisinä kilpailuina olivat ohjelmassa miesten ruotsalaisviesti sekä naisten pituushyppy ja 4x100 m viestinjuoksu.

Kilpailut saatiin suorittaa erinomaisissa olosuhteissa. Ilma oli lämmin, ehkä liiankin kuuma, kun keskipäivän aurinko heloitti täydeltä terältään. Tästä lie nee johtunut, että parhaat tulokset saavutettiin yleensä jo alkukilpailussa niissä lajeissa, missä sellainen suoritettiin. Loppukilpailussa oli osanottajista "mehut" jo siinä määrin poissa, että vain harva pystyi parantamaan alkukilpailun tulostaan, esim. pituushypyssä yksi ainoa.

Juantehtaan torvisoittokunnan soitettua kapellimestarinsa T. O. Vartiaisen johdolla alkumarssin, Juantehtaan teknillinen johtaja insinööri T. Timgren piti kisojen avajaispuheen, minkä jälkeen luettiin

sahan rakennusaikana vallitsivat työnjohdon ja työntekijöitten välillä ja jotka ratkaisevalla tavalla vaikuttivat rakennustyön nopeaan ja kitkattomaan suoritukseen.

Sahan ympäristössä suoritettiin elokuun alussa laajoja taseus- ja tietöitä. Tällöin jouduttiin siirtämään kaikkiaan 2500 m³ maata. Tässä työssä oli apuna Pellonraivaus Oy:n 20 tonnin raivaustraktori, joka kymmenessä päivässä suoritti työn, johon 25 mieheltä ja kolmelta autolta olisi mennyt kaksi kuukautta.

Saha on nyt valmis aloittamaan toimintansa. Vuotjärvestä nousevat tukit ovat hetkessä piiruina ja lautoina. Tarhassa kotvan kuivuttuaan ne ovat valmiit tehtaan, omakotirakentajain ja lähiympäristön käyttöön.

Ins. Timgren puhuu harjannostajaistilaisuudessa.

tehtaan isännöitsijän insinööri E. Palmgrenin tilaisuuteen lähettämä sähkösanoma. Välittömästi tämän jälkeen aloitettiin kilpailut

110 m aitajuoksulla,

jossa käytettiin matalia aitoja. Tämä laji oli ensimmäisen kerran mestaruuskilpailujen ohjelmassa. Osanottajat oli jaettu viiteen erään, joista yhteensä 6 parasta pääsi ajan perusteella loppukilpailuun. Kaikissa muissa erissä oli 3 miestä paitsi viidennessä vain 2. Ensimmäisessä erässä Ky—Kuu:n Lampinen ja Voikan Pöyhönen juokisivat rinnatusten aina viimeiselle aidalle saakka, mutta loppusileällä Lampinen hankki selvän etumatkan. Toisessa erässä Hallan Länsimies johti koko ajan Haukkasuon Ripattilan ja Verlan Niemen pysytellessä yhdessä loppumetreille asti. Niemi ehätti maaliin hivenen verran aikaisemmin. Kolmas erä oli Ky—Kuu:n Rämän ”heiniä” Högforsin Leskisen tullessa toiseksi. Neljännessä erässä Högforsin Salminen oli ylivoimainen, toiseksi sijoittuneen Hallan Skriikon jäädessä hänestä toista sekuntia, ja viimeisessä erässä Juantehtaan Miettinen oli kilpaveikkoaan Haukkasuon Rautiaista parempi. Kuten mainittu, kelpuutettiin loppukilpailuun 6 parasta ajan perusteella ja nämä olivat: Rämä, aika 16,1, Salminen 16,2, Lampinen 16,4, Pöyhönen ja Leskinen 16,9 sekä Skriko 17,4. Muitten järjestys oli seuraava: 7) Huusko, Juantehdas, 17,8, 8) Miettinen 18,8, 9) Länsimies 19,3, 10) Rautiainen ja Voikan Tirronen 20,2, 12) Niemi 20,8, 13) Ripattila ja Verlan Kukkola 21,0. Loppukilpailussa piti Rämä pintansa voittaen kilpailun. Salminen ja Lampinen vaihtoivat paikkaa, samoin Leskinen ja Skriko. Tulokset: 1) M. Rämä, Kymintehdas—Kuusankoski, 16,0. 2) M. Lampinen, Ky—Kuu, 16,1. 3) P. Salminen, Högfors, 16,2. 4) E. Pöyhönen, Voikka, 16,9. 5) A. Skriko, Halla, 17,1. 6) E. Leskinen, Högfors, 17,2.

Pisteet 6-ottelun eri lajeissa lasketaan alkukilpailun perusteella siten, että voittaja saa kaksi kertaa niin paljon kuin mikä on kisoissa mukana olevien tehtaiden lukumäärä, seuraava pisteen vähemmän jne. Kun edustajia oli tällä kertaa 8:lta tehtaalta, tuli korkeimmaksi pistemääräksi 16. Tätä laskutapaa noudattaen hankkivat eri tehtaot pisteitä seuraavasti: Ky—Kuu 30 (alkukilpailussa 1. ja 3. sija eli 16+14 pistettä = 30), Högfors 27,5, Halla, Juantehdas ja Voikka kukin 19, Haukkasuo 10 ja Verla 8,5.

Pituushypyssä

sivusi Ky—Kuu:n M. Lampinen läheltä Voikan A. Mäkelän Kuusankoskella v. 1949 saavuttamaa yhtymän ennätystä 647 hyppäämällä vain sentin vähemmän, minkä tuloksen hän saavutti jo alkukilpailun ensimmäisellä yrityksellään. Ennätysten omistaja jätettiin nyt neljänneksi ja entinen mestari, Voikan E. Pöyhönen, viidenneksi. Pöyhönen oli ainoa, joka kuudesta loppukilpailuun päässeestä paransi tulostaan nouden kuudennelta tilalta porrasta ylemmäksi ja samalla myös palkintopallille. Tulokset: 1) M. Lampinen, Ky—Kuu, 646. 2) E. Leskinen, Högfors, 637. 3) H. Huusko, Juantehdas, 615. 4) A. Mäkelä,

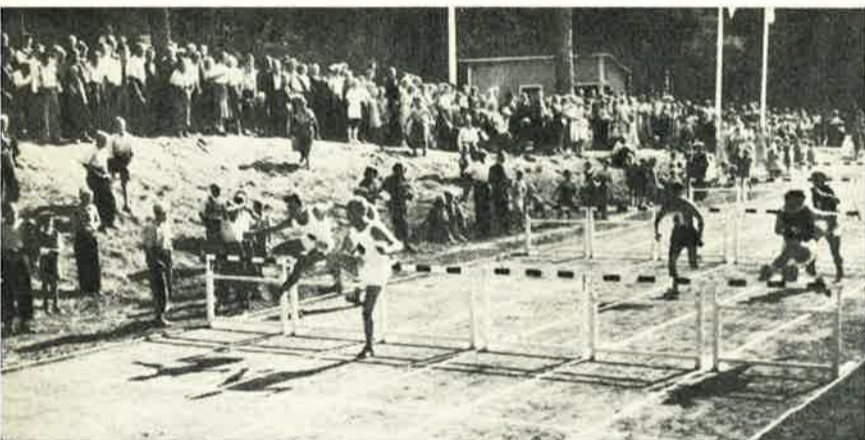
Voikka, 607. 5) E. Pöyhönen, Voikka, 606 (alkukilpailussa 591). 6) E. Mansikka, Halla, 601. 7) R. Kivinen, Ky—Kuu, 574. 8) V. Eskolin, Högfors, 570. 9) M. Länsimies, Halla, 532. 10) E. Haimi, Haukkasuo, 518. 11) M. Ripattila, Haukkasuo, 506. 12) L. Mäkinen, Juantehdas, 493. 13) P. Niemi, Verla, 462. 14) P. Kukkola, Verla, 430. Pisteet: Kymintehdas—Kuusankoski 26, Högfors ja Voikka 24, Halla 20, Juantehdas 19, Haukkasuo 13 ja Verla 7.

Korkeushypyssä

ylitti Ky—Kuu:n Risto Aro yksin 175 sm, kolmen seuraavan, mm. entisen mestarin, Voikan A. Hämäläisen päästessä 170. Kun yhtymän ennätys 180 sm on Ky—Kuu:n J. Palmun nimissä ja saavutettu jo v. 1939 Kuusankoskella, korotettiin rima 181 senttiin, mutta se oli Arolle liikaa, vaikka hän yhdellä yrittämällä olikin vähällä päästä yli. Tulokset: 1) Risto Aro, Ky—Kuu, 175. 2) A. Hämäläinen, Voikka, 170. 3) V. Nurmi, Högfors, 170. 4) K. Simonen, Ky—Kuu, 170. 5) V. Stenbacka, Högfors, 165. 6) P. Gruzdaitis, Voikka, 165. 7) O. Ruotsalainen, Juantehdas, 155. 8) E. Mansikka, Halla, 155. 9) R. Niemi, Haukkasuo, 150. 10) H. Huusko, Juantehdas, 150. 11) K. Suortti, Halla, 150. 12) P. Niemi, Verla, 145. 13) J. Rautiainen, Haukkasuo, 140. 14) P. Kukkola, Verla, 135. Pisteet: Kymintehdas—Kuusankoski 29, Högfors ja Voikka 26, Juantehdas 17, Halla 15, Haukkasuo 12 ja Verla 8.

Kuulantynnössä

ei viimevuotinen mestari, Ky—Kuu:n A. Lehtinen ollut mukana, mutta sen sijaan nähtiin yhtymän ennätysten omistaja ja entinen moninkertainen mestari ”Karkkilan kanuuna” R. Lindfors jälleen osanottajien joukossa. Hän on aikoinaan ollut tekijämies tässä lajissa, mitä todistaa hänen vuodelta 1939 peräisin oleva ennätöksensäkin 14,18. Tällä kertaa oli tulos vain 12,44, mutta sekin riitti mestaruuden hankkimiseksi. Lindfors oli muuten ainoa, jonka työntö kantoi 12 metrin rajan paremmalle puolelle, ja voitotuloksensa hän saavutti jo alkukilpailussa, vieläpä ensimmäisellä yrittämällä. Vain kaksi kilpailijaa paransi tässä lajissa alkukilpailun tulostaan loppukilpailussa, nimittäin Hallan Leinonen, jonka kuula putosi 12 metrin rajalle, ja Ky—Kuu:n Saarijärvi, joka onnistui sivuuttamaan edellään olleen ”seuratoverinsa” Niemen. Tulokset: 1) R. Lindfors, Högfors, 12,44. 2) E. Leinonen, Halla, 12,00 (alkukilp. 11,84). 3) M. Saarijärvi, Ky—Kuu, 11,89 (alkukilp. 11,50). 4) A. Niemi, Ky—Kuu, 11,54. 5) T. Vanhala, Halla, 11,41. 6) H. Puolakka, Verla, 11,30. 7) A. Metsola, Högfors, 11,22. 8) E. Kossila, Kouvolan Kirja- ja Kivipaino, 11,14. 9) O. Kalke, Voikka, 10,69. 10) K. Miettinen, Juantehdas, 10,61. 11) E. Niemi, Verla, 10,60. 12) P. Martikainen, Juantehdas, 10,26. 13) T. Pöhlö, Voikka, 10,08. 14) O. Vesala, Haukkasuo, 9,36. 15) A. Vesala, Haukkasuo, 9,33. Pisteet: Ky—Kuu ja Halla 27, Högfors 26, Verla 17, Juantehdas ja Voikka 12, Kouvolan Kirja- ja Kivipaino 9 sekä Haukkasuo 5.

110 m aitajuoksun loppukilpailu. Voittaja Rämä toinen vasemmalta.

1.500 m juoksun voittaja T. Levänen, oikealla toiseksi sijoittunut I. Issukka.

Hilka Kuusela ennätyshypyssään.

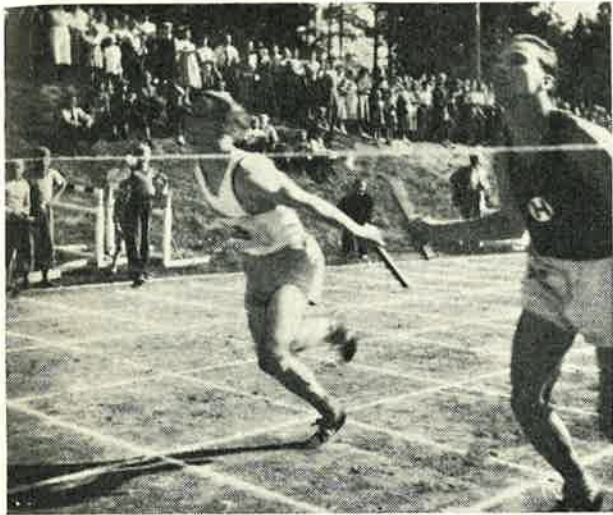
Risto Aro voittohyppyään suorittamassa.

Naisten pituushypyn palkinnonsaajat.

Pituushypyn mestari Lampinen.

Ruotsalaisviestin loppunykäisy. Vasemmalla Voikan Jokimies, oikealla Högforsin Leskinen.

1.500 metrin juoksun lähtö.

	TKO M	KUULA	PITUUS	1500 M	KIEKKO	KORK.	YHT. PIST.	SLAJ.
HALLA	19	27	20	12	25	15	118	3.
HAUKKASUO	10	5	13	21	8	12	69	7.
HÖGFORS	27,5	26	24	21	23	26	147,5	2.
KYMINTEHDAS	30	27	26	29	27	29	168	1.
VERLA	8,5	17	7	5	25	8	70,5	6.
VOIKKA	19	12	24	14	11	26	106	4.
JUANTEHDAS	19	12	19	21	8	17	96	5.
KOUV.KIRJAP.	-	9	-	12	8	-	29	8.

Tulostaulukko.

I. Niemi, joka saavutti parhaan tuloksen kiekonheiton alkukilpailussa.

Kuulantlyönnön parhaat palkintopallilla.

Naisten 4x100 metrin viestin ensimmäinen vaihto.

Kiekonheitossa

kaivattiin Metsäosaston Olli Partasta, joka Kuusankoskella toissa vuonna saavutti yhtymän ennätyksen 43,58. Nyt kruunattiin mestariksi aitajuoksun voittaja Ky—Kuu:n Rämä. Alkukilpailun päätyttyä hän oli vasta viides, mutta paransi loppukilpailun ensimmäisellä heitollaan tulostaan yli 2,5 m, mikä riittikin mestaruuteen. Alkukilpailua johti Verlan Niemi, tosin vain yhdellä sentillä, ja seuraavina olivat Ky—Kuu:n Niemi, Hallan Virtanen, Högforsin Metsola, Ky—Kuu:n Rämä ja Hallan Vanhala. Paitsi Rämää paransivat loppukilpailussa tulostaan Vanhala, hänkin yli 2,5 metrillä kohoten 6:nnealta tilalta peräti toiseksi, ja Ky—Kuu:n Niemi, joka kuitenkin putosi kolmanneksi Rämän ja Vanhalan sivuutettua hänet. Alkukilpailun voittaja Verlan Niemi jätettiin tässä kahakassa neljänneksi. Tulokset: 1) M. Rämä, Ky—Kuu, 34,39 (alkukilp. 31,72). 2) T. Vanhala, Halla, 33,91 (alkukilp. 31,34). 3) A. Niemi, Ky—Kuu, 33,78 (alkukilp. 32,56). 4) I. Niemi, Verla, 32,57. 5) E. Virtanen, Halla, 32,36. 6) A. Metsola, Högfors, 32,19. 7) R. Lindfors, Högfors, 30,73. 8) H. Puolakka, Verla, 30,22. 9) E. Kossila, Kouvola, 30,14. 10) T. Pöhlö, Voikka, 29,68. 11) E. Miettinen, Juantehdas, 28,51. 12) O. Vesala, Haukkasuo, 26,93. 13) M. Kalso, Voikka, 26,60. 14) A. Vesala, Haukkasuo, 26,56. 15) K. Miettinen, Juantehdas, 25,10. Pisteet: Kymintehdas—Kuusankoski 27, Halla ja Verla 25, Högfors 23, Voikka 11 sekä Haukkasuo, Juantehdas ja Kouvola 8.

1.500 m juoksussa

odotettiin TUL:n mestarijuoksijan T. Leväsen alittavan hänen nimissään olevaa yhtymän ennätystä, joka oli 4.12,4 ja saavutettu Kuusankoskella 1949. Tähän antoi aihetta Leväsen jatkuva hyväkuntoisuus ja yhä parempiin tuloksiin pystyminen, mm. äsken juostu TUL:n Kymenlaakson piirin ennätys 3.000 m matkalla. Levänen lähti johtamaan joukkoa, kannoillaan Juantehtaan Issukka, Haukkasuon Puumala, Högforsin Mäkelä ja Voikan Schön. Kun kaksi kierrosta oli jäljellä, oli Levänen jo n. 60 m muista edellä ja lisäsi sitten tasaisesti vauhtia. Seuraavina olivat Issukka, Mäkelä, Kouvolan Rantoja, Ky—Kuu:n Karonen ja Hallan S. Kekkonen. Levänen tuli ylivoimaisena voittajana maaliin uudessa ennätysajassa, mutta muussa joukossa tapahtui erinäisiä muutoksia, mm. Karonen sivuutti Rantojan ja Kekkonen oli päästettävä kolme juoksijaa edelleen: Tulokset: 1) T. Levänen, Ky—Kuu, 4.07,4 (uusi yhtymän ennätys). 2) I. Issukka, Juantehdas, 4.16,3. 3) J. Mäkelä, Högfors, 4.21,1. 4) U. Karonen, Ky—Kuu, 4.24,0. 5) M. Rantoja, Kouvola, 4.26,0. 6) E. Haimi, Haukkasuo, 4.31,0. 7) L. Puumala, Haukkasuo, 4.32,0. 8) P. Vähänen, Voikka, 4.36,0. 9) S. Kekkonen, Halla, 4.38,0. 10) R. Hakala, Högfors, 4.39,0. 11) P. Martikainen, Juantehdas, 4.41,0. 12) A. Schön, Voikka, 4.44,0. 13) T. Kekkonen, Halla, 4.48,0. 14) E. Kukkola, Verla, 4.56,0. 15) E. Volanen, Verla, 4.59,0. Pisteet: Kymintehdas—Kuusankoski 29, Haukkasuo, Juantehdas ja Högfors 21, Voikka 14, Kouvola ja Halla 12 sekä Verla 5.

Kun eri tehtaitten 6-ottelussa saamat pisteet oli laskettu yhteen, niin todettiin, että mestaruuden oli jälleen voittanut Kymintehdas—Kuusankoski, jo kolmannen kerran perätysten, joten se sai kilpailtavana olleen kiertopalkinnon lopullisesti omakseen. Sääntöjen mukaan ratkeaa kiertopalkinnon kohtalo myös silloin, kun joku tehdas on saanut siihen 5 kiinnitystä. Tämä oli Ky—Kuu:n viides voitto. Tehtaitten järjestys muodostui seuraavaksi: 1) Kymintehdas—Kuusankoski 168 pistettä. 2) Högfors 147,5. 3) Halla 118. 4) Voikka 106. 5) Juantehdas 96. 6) Verla 70,5. 7) Haukkasuo 69. 8) Kouvolan Kirja- ja Kivipaino 29.

Erillisinä kilpailuina oli ohjelmassa naisten pituushyppy ja 4x100 m viesti sekä miesten ruotsalaisviesti.

Naisten pituushyppy

oli toinen laji, jossa entinen ennätys passitettiin muistojen joukkoon. Kaksi vuotta sitten hyppäsi sprintteri Irja Laitinen, joka silloin vielä edusti Voikan tehdasta, Kuusankoskella 468. Irja-tyttö ei enää ole yhtiön palveluksessa, joten hän ei voinut näihin kilpailuihin osallistua. Mutta Voikkaalta ilmestyi kuitenkin hänen manttelinsa perijä, nimittäin Hilikka Kuusela. Jo ensimmäisellä hyppyllään hän pääsi lähelle Irja Laitisen ennätystä ponkaisten 466. Alkukilpailun kolmas hyppy kantoikin sitten 475, ja kun kukaan muu osanottajista ei päässyt sitä pitemmälle, oli Hilikka Kuuselasta tullut mestari ja uuden ennätyksen omistaja. Ky—Kuu:n Eini Oksanen, joka alkukilpailussa sijoittui 395:n tuloksellaan vasta viidenneksi, yllätti loppukilpailussa hyppäämällä yli puoli metriä paremmin ja voittamalla Högforsin toivon Kaarina Kultavirran. Osanottajia oli muuten vain 6. Tulokset: 1) Hilikka Kuusela, Voikka, 475 (uusi yhtymän ennätys). 2) Eini Oksanen, Ky—Kuu, 457. 3) Kaarina Kultavirta, Högfors, 452. 4) Anja Viitala, Haukkasuo, 430. 5) Ritva Nurmi, Högfors, 416. 6) Meeri Ihalainen, Haukkasuo, 416.

Naisten 4x100 m viestissä

oli mukana 3 joukkuetta. Ensimmäisessä vaihdossa oli Voikka hivenen verran edellä, mutta toisessa vaihdossa pääsi Högfors johtoon pitäen sen loppuun saakka ja uusien viimevuotisen voittonsa, ei kuitenkaan niin vakuuttavasti kuin edellisellä kerralla, jolloin se kotikentällään saavutti yhtymän ennätyksen tasan 55 sekuntia. Nyt olivat tulokset: 1) Högfors 56,5. 2) Voikka 57,5. 3) Haukkasuo 59,2. Voittaneessa joukkueessa juoksivat Ritva Nurmi, Lea Andersson, Eila Nikander ja Kaarina Kultavirta.

Viimeisenä lajina oli ohjelmassa

miesten ruotsalaisviesti.

Siihen oli ilmoittautunut 5 joukkuetta, joista kuitenkin Halla jäi pois. Kilpailusta muodostui yhtä jännittävä ja dramaattinen kuin viime kesänä Karkkilassa, jolloin Högfors nipin napin voitti Voikan. 100 m juostua olivat Högfors, Voikka ja Ky—Kuu yksissä, mutta sitten pääsi ensinmainittu johtoon. 300 m taipaleella kiri Ky—Kuu vuorostaan edelle, mutta viimeisellä 400 m osuudella sen oli jäätävä ja kamppailu voitosta muodostui Voikan ja Högforsin väli-

Tervahöyryllä suvisen Savon vesillä.

Romantiikan aika ei olekaan vielä tyystin oli. Sen saivat kokea yhtymämme urheilujoukkueet matkatesaan tervahöyryllä ja lotjalla Savon suvisia vesiä Kuopiosta Juantehtaalle. Meille etelän ihmisille muodostui retkestä elämys. Totesimme, ettei ole välttämätöntä hakea matkakuumeeseensa parantavaa lääkettä Nord Kapista, Köpenhaminasta tai Pariisista. Yhtä hyvin voimme hakeutua palmikkopäisen Suomi-neidon seuraan ja uudistaa tuttavuuttamme tämän tuhansien järvien, saarten ja loputtomien metsien maahan.

*

Yöllisen matkan jälkeinen väsymyksemme hävisi tuossa tuokiassa, kun saavuimme Kuopion laivarantaan. "Untamo" — modernin asun saanut tervahöyry — lekotteli laiturissa vieressään yhtä suuri lotja. Huomiomme kiintyi tervahöyryn peräkannella seisoskeleviin valkolakkisiin ja virka-asuisiin miehiin ja me ihmettelimme, että tarvitaanpa päällystöä kuin suurenpuoleisessa sotalaivassa. Mutta pian saimme selityksen. Juantehtaan 65-vuotiaan torvisoittokunnan kunnianarvoiset messinginpurijat siinä muistuttivat niin erehdyttävästi kapteeneita ja perämiehiä. Kun joukosta lopulta keksittiin "Untamon" kapteeni, osoitautuikin hän vaatimattomaksi siviiliasuiseksi mieheksi, mutta sitä taitavammaksi kippariksi. Matkan varrella totesimme, että hän olisi voinut erehtymättömästi viedä lihavan laivansa vaikka läpi neulansilmän.

*

Kun satapäinen joukkomme kiipesi lotjaan, viritti

soittokunta repäisevän marssin. Ajatelkaapa, aurinkoinen kesäaamu, aamuaskareitaan aloitteleva Savon pääkaupunki, lähtöön valmistautuva tervahöyry- ja lotjapariskunta, edessä peilityyni Kallavesi, ja tämän tunnelman höysteeksi vielä elämän humoristisen puolen taidokas paljastaja — savon murre. Jokaisen mieliala kiipesi korkealle ja niin sitä lähdettiin. "Tämähän on kuin juhlaa", tuumaili "Kapu", ja hetken päästä juhlat muuttuivat juhlapidoiksi, kun emännät avasivat lotjakanttiininsa, pari pyykkikorillista herkullisia voileipiä ja pilsneri- sekä virvoketarjoilun. Kuvauksensa ansaitsisi myös meidän ruokahalumme, mutta häveliäisyysyistä se jääköön kertomatta.

*

"Untamo" höyrysi ja soittokunta pelasi. Kallavesi jäi taakse, ja laiva kaarteli salmien ja saarten välisistä järvestä toiseen. Vastään porhalsi "Karjalankoski", eräs niitä harvoja matkustajalaivoja, jotka vielä aamuisin saapuvat Kuopion satamaan. Useimmat ovat hävinneet kilpailun linja-autojen kanssa ja pantu telakoille toimettona lojumaan. Koristeellinen näky tuollainen sisämaan kaksikerroksinen, hieman leikkikalua muistuttava matkustajalaiva, joka käy laitureista keräämässä kaupunkiin menijät. Jokunen talo ja huvila siellä täällä, huolellisesti hoidetun näköisiä ja sopusoinnussa ympäröivän luonnon kanssa. Tuntemme väkevästi, että olemme jättäneet taaksemme nykyajan kohisevan ja kiireisen maailman. Todellakin juhla tämä matka.

*

Monituntisen matkan jälkeen saavuimme Karjalan-

seksi. Noin 200 m päässä maalista oli Högforsin ankuri keulassa Voikan Jokimiehen seuratussa varjona hänen kintereillään. Loppumetreillä Jokimies pinnisti voimansa äärimmilleen ja onnistui riuhtaisemaan itsensä sen verran edelle, että vei joukkueensa voittoon. Högforsin juoksu kuitenkin hylättiin väärän viestinvaihdon takia, jota paitsi jo aikaisemmassa vaiheessa oli tapahtunut sellainen rikkomus, joka sekin olisi vaikuttanut hylkäämiseen. Tulokset: 1) Voikka 2.09,4. 2) Kymintehdas—Kuusankoski 2.10,7. 3) Haukkasuo 2.21,0. Voittaneen joukkueen muodostivat E. Pöyhönen, H. Järvinen, A. Schön ja S. Jokimies.

Palkintojen jako tapahtui välittömästi kentällä.

Kilpailujen jälkeen seuranneen yhteisen ruokailun aikana yhtymän sosiaalijohtaja, kunnallisneuvos Eino Wallenius kohdisti ansaittuja kiitoksen sanoja järjestäjille ja antoi myös tunnustuksen kilpailijoille moitteettomasta esiintymisestä ja rehdistä urheilumielestä.

Talvikisat Hallassa.

Kilpailujen yhteydessä pidetyssä tehtaiden urheiluedustajain kokouksessa lupautui Halla järjestämään ensi talven hiihtomestaruuskilpailut. Siinä tapauksessa, ettei niitä syystä tai toisesta voida Hallassa pitää, toivottiin Metsäosaston ryhtyvän kilpailujen isännäksi.

Jalkapallosarjassa oli Kymintehdas voittanut Högforsin ja Halla Salon Valimon. Loppuotteluihin tulee voittaneiden joukkueiden lisäksi Voikka, joka alkuotteluista oli jäänyt "lepäämään". Aikaisemmin oli suunniteltu loppuottelut suoritettaviksi Salossa, mutta kun Salon Valimo oli karsiutunut niistä, päätettiin ottelut järjestää Kymintehtaalla syyskuun 22 ja 23 päivinä. Toimitetussa arvonnassa joutuivat lauantaina 22 p:nä klo 17 pelaamaan Halla ja Kymintehdas sekä sunnuntaina klo 12 Halla—Voikka ja klo 17 Kymintehdas—Voikka.

A. A. Y.

koskelle. "Siellä se uavejuna jo lissee höyryä", virkoi sanavalmis lotjamies. Emme aluksi tienneet, oliko tuo vain jonkinlaista sanaleikkiä, mutta pian saimme kokea, että oli tuossa vertauksessa mukana totta toinen puoli. Istuimme avovaunuissa meitä varten asetetuilla penkeillä, ja kun juna porhalsi tyyneessä ilmassa metsän läpi, verhouduimme savuverhon suojaan. Yskiminen ja köhiminen loppui, kun juna pysähtyi, mutta oli myös jäänyt pysyviä merkkejä. Hallan "kapteenin" Lepän vaalea italialainen borsalino oli muuttanut väriään, kadottanut taiteellisen vivahduksensa ja muuttunut tavalliseksi jokamiehen huopahatuksi.

Juhlan tuntu ei päässyt laukeamaan perilläkään. Siitä pitivät erinomaiset emännät ja isännät huolen. Koko ajan vallitsi myös juhlasää auringon helottaessa pilvettömältä taivaalta. Ensikertalaiselle Juantehtas sinänsä oli nähtävyys. Seutu on luonnonkaunisti, mutta oman viehätöksensä sille antaa tehdasromantiikka. Jo kahdensadan vuoden ajan on ihminen täällä harjoittanut teollista toimintaa, ei kuitenkaan suurteollisuuden valtavissa mittasuhteissa. Siksi ei ole syntynyt jyrkkää ristiriitaa luonnon kanssa. Päinvastoin ajan kuluessa tehdas ja luonto ovat liittoutuneet keskenään. Niinhän meillä tapahtuu kyllä suurissakin tehdasyhdyskunnissa, mutta Juantehtaalla tämä tehtaan ja luonnon läheisyys on saanut idyllin luonteen.

Kilpailut sujuivat samanlaisessa leppoisassa hengessä. Eipä silti, etteikö tuloksiakin tehty, mutta kuitenkin ilman liiallista urheiluvivistystä. Paluumatkalla nähtiin sitten maisemat ilta-auringon valossa ja yön saapuessa. Soittokunta oli nytkin mukana ja siinä matkan lomassa vähän pyörähdeltiinkin. Harvinainen, virkistävä ja mieliinjäävä urheilumatka, totesi jokainen. Parhaat kiitokset juantehtaalaisille emännille ja isännille sekä "Untamon" väelle.

T u o m o.

Bernard Shaw kutsuttiin eräässä ensi-illan näyttämölle kumartamaan yleisölle. Kun hän juuri otti vastaan kuulijain suosionosoituksia, huusi muuan tyytymätön kovaa aitiosta:

— Kuulkaahan Shaw, tiedätte itsekkin, että näytelmänne on pelkkää roskaa!

Shaw vilkaisu hyvätuulisena huutajaa kohti ja vastasi:

— Olen täysin samaa mieltä kanssanne, mutta mitä me kaksi mahdamme niin monia muita vastaan.

— Voi kun söötti poika. Ja niin kovasti miehennäköinen.

— Hän on naapurin poika.

Perheenäitejä kesälomalla.

— Oliko koskaan ikävä kotia?

Kohdistimme tuon kysymyksen niille viidelle Juantehtaan perheenäidille, jotka tapasimme ruskettuneina ja virkeinä heidän juuri palattuaan pari viikkoiselta lomaltaan Punkaharjun lomakylästä.

— Voi, voi! Siellä oli kyllä niin hauskaa, että miehen unohtui kokonaan, tunnusti lomalaisten "äiti ja järjestysmies" Jenny Pöyhönen. Kerran vain tuli kyyneleet silmiini, kun toden teolla pohdin, mitenkähän se kotiväki tulee toimeen ilman minua. Turhaa oli kuitenkin tuo suru. Sen totesin tultuani.

Ja niin muutkin. Hauskaa oli. Levättiin, syötiin ja naurettiin. Tutustuttiin ympäristön kauneuteen, tehtiinpä laivamatkakin Olavinlinna.

Kertomista ja muistoja riitti. Yksimielinen toteamus oli, että hyvänä pidettiin lomakylässä. Erikoisen maininnan ansaitsevat ne hauskat viihdytysillat, joita lomalaisille järjestettiin. Niissä vuorottelivat leikit, laulut, kilpailut ja näytelmät. Juantehtaalaisistakin muutamat esiintyivät näytelmissä. Eräskin metsän hyvää haltijatarta esittäessään ohuessa harsopuvussaan kärvensi ihoansa nuotion loimussa niin, että loppuillasta pystyi jo näyttelemään intiaanipäällikön vaimoa. Jenny Pöyhönen taasen haettiin viimeisenä iltana ensimmäisenä piirileikkiin, joka mainittakoon Juantehtaan tytöille kunniaksi.

Lieneekö sitten ollut kauniin Punkaharjun, kesäisen mielen vai hyvän lomaseuran ansiota, mutta luulen, että tyytyväisempää lomalaisjoukkoa Juantehtaalle ei koskaan ole palannut.

Vai mitä arvelette siitä, että vielä hyvästellessämme Lydia Mustonen veitikka silmäkulmassa mainitsi, että ellei ensi vuonna ole muita menijöitä, niin kyllä minä, kun se perhekin jo oppi tulemaan yksin toimeen.

Samaa mieltä olivat toisetkin lomalaiset. Mutta mitä mieltä lienevät heidän miehensä?

Punkaharjun metsätiellä: Oili Mustonen, Lydia Mustonen, Aune Räsänen, Maija Pekkola ja Jenny Pöyhönen.

KESÄISTÄ TAVARANKULJETUSTA

JUANTEHTAALTA MIKKELIIN.

Vesistöjen luotua keväällä jääpeitteensä siirrytään Juantehtaalla autokuljetuksesta laivakuljetukseen. Tällöin alkaa valkokylkinen "Untamo"-laiva, milloin proomua vetäen, milloin ilman sitä, halkoa Savon sinisiä vesiä. Reitti kulkee Juantehtaan satamasta Karjalankoskelta Warikauden ja Savonlinnan kautta

Mikkeliin ja kestää yli 1½ vuorokautta. Ne näkymät, jotka laivan kannelta avautuvat, edustavat kauneinta, mitä suvisen Suomen maisemat voivat tarjota.

Oheisena muutamia valokuvia matkan varrelta. Kuvat ovat E. Mattssonin ja A. Ylikankaan ottamia.

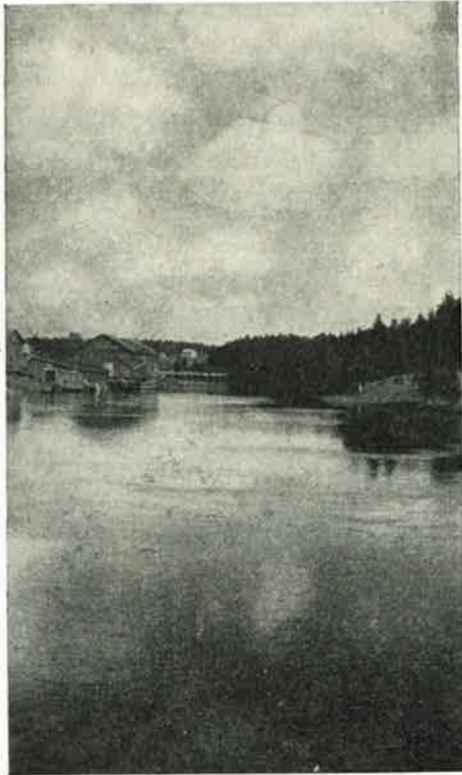
Lastaus käynnissä Karjalankoskella. Kohti aamupäivän aurinkoa nostaa Ida Parviainen paalit, jotka Toivo Tuovinen ohjaa sitten paikoilleen laivaan.

Aulis Juutilainen ja Veijo Rissanen "leikkivät palapeliä" laivan kannella.

Laiva on lastattu. "Untamo" lähtövalmiina Juantehtaan "ulkosatamassa" Karjalankoskella.

Matka kohti Mikkeliiä on alkanut ja Karjalankoski jää selän taakse.

Konnuksen kanavassa.

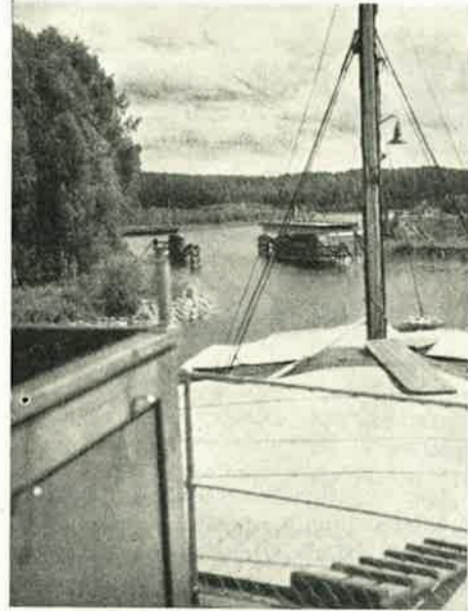
Täydessä lastissa oleva proomu seuraa perässä yläpuolellaan "Untamon" savut.

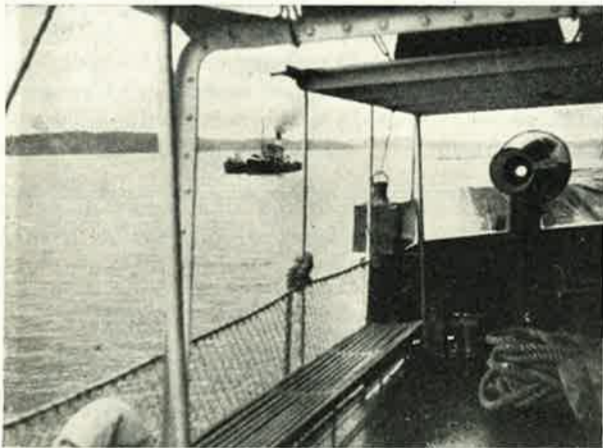
Uljas "Untamo" Taipaleen kanavassa Warkauden rautatiesillalta valokuvattuna.

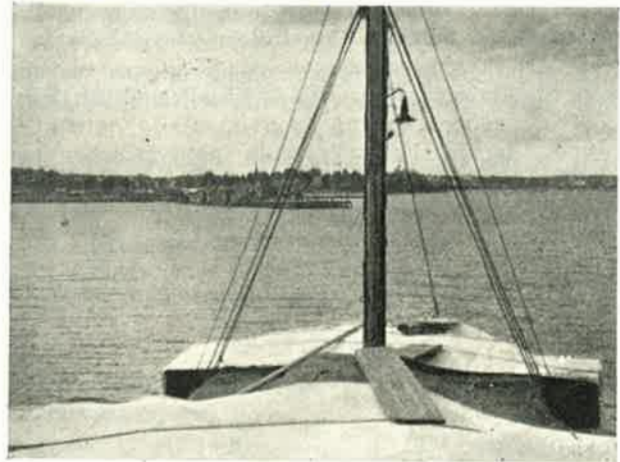
Proomu lipuu miesten vetämänä sulkukamariin.

— mutta Väättämön kääntösiltaa ei saanut edes tönäistä.

Hinaaja "Ursula" tuli vastaan Lietvedellä.

Saavutaan matkan päähän Mikkeliin.

Perämies Lipposta naurattaa, kun Väättämössä lehmät olisivat voineet kahlata laivan kannelle, —

"Untamon" toissakesäinen henkilökunta.

Lohiakin nousee.

Teknikko Lasse Kalske on käymässä luonani. Olin kuullut kylällä kerrottavan hänen saamistaan "suurista" kaloista, mutta varovaisena miehenä päätin tiedustella asian todellista laitaa asianomaiselta itseltään. Siitä suorasukainen kysymykseni: "Mikä on suurin kalasi?"

- 8 kiloa 100 grammaa.
- Lohiko?
- Lohi.
- Oletko saanut muitakin?
- Sain tässä kaksi pienempääkin. Toinen painoi 4 kg ja toinen 2,7 kg.
- Ongellako?
- Ongella.

Ja siitähän se juttu alkoi hiljalleen luistaa. Suurin kala tuli kahden tunnin sitkeän väsyttämisen jälkeen Virraskoskesta. Sai siinä todella uurastaa, ennenkuin se oli kuivilla. Tunnin taistelun jälkeen kala sai päähänsä jäädä jurottamaan erään kiven taakse, eikä lähtenyt sieltä, ei hyvällä eikä pahalla. Aikoi kai jäädä lepäämään sinne siksi, kunnes onkija väsyisi odottamaan ja tekisi jotakin harkitsematonta. Niin koitaisi vapaus ja tämäkin kala siirtyisi niiden muitten tarunomaisten pudonneitten "suurten" joukkoon.

Kalskepa ei kuitenkaan hätäillyt, kaivoi vain tupakka-askin taskustaan — ei tupakoidakseen ja siten antaakseen kafalle tervetulleen hengähdystauon, vaan ottaakseen laatikonkannesta pahvinpalan, jonka pujotti siimaan siten, että se hiljalleen luisti kalan kuonoa kohden. Kun pahvinkappale sitten oli ujunut tarpeeksi lähelle, niin pettivät lohien her-

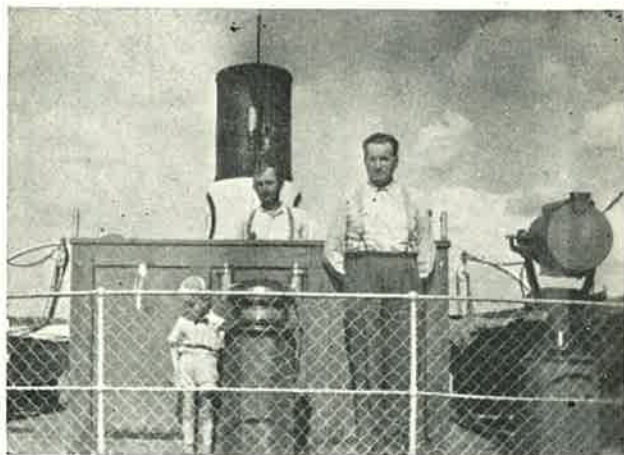
Ei ole ihme, että isää ja tytärtä hymyilyttää, kun on 4 kg painoinen lohi kädessä.

mot, jos sillä nyt sellaiset on, ja se ampaisi kohden väljempää vesiä, väsymystä ja puntaria.

— Entä mitä käytit syöttinä?

— Suurin tuli kuparinvärisellä pienellä lipalla ja kaksi muuta salakkatäkyllä.

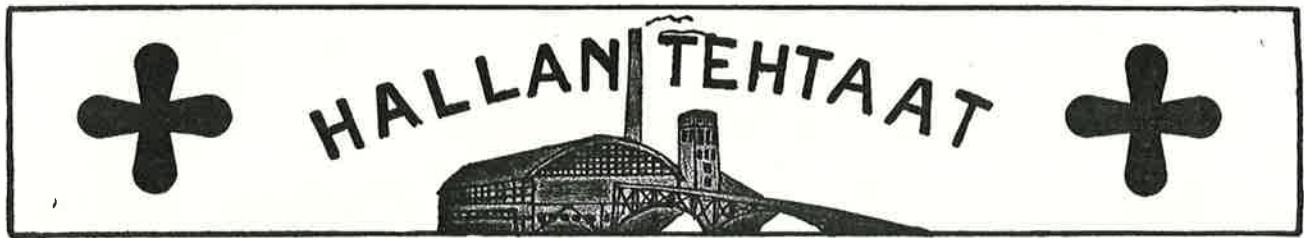
En kehdannut kysellä enempää. En ainakaan siitä kaikkein "suurimmasta", joka putosi, sillä tunnen Kalskeen reiluksi urheilukalastajaksi, joka jakaa saamansa opin toisillekin. Hän ei myöskään kerro niistä irtipäässeistä, koska puntarin nokassakin heiluneita hänellä on ollut.

Laivan entinen päällikkö Juho Juutilainen (oik.), joka viime toukokuussa sai sydänhalvauksen laivansa komentosillalla. Ruorissa perämies Ville Lipponen.

Nykyinen päällikkö Erkki Uosikkinen.

Vanhus - nuorukainen.

Vielä alkukesällä Hallaan saapuvaa vierasta tervehti ensimmäisenä nykyisen puujauhotehtaan varaston vieressä ollut tiilien ja rautaromun peittämä rauniokasa, joka oli jäänyt jäljelle vanhan, v. 1941 toimintansa lopettaneen selluloosatehtaan purkamisvaiheesta. Ne, jotka ovat liikkuneet Hallasta pois johtavalla tiellä ja uudella rautatie- ja maantiesillalla, ovat varmastikin huomanneet taas kerran vanhan tehtaan ympärille nousseet rakennustellingit, joilla päivisin nähdään työn touhussa hyöriviä rakennusmiehiä. Vähitellen nähdään raunioiden häviävän ja tilalle nousevan uutta tiiliseinää. Tämänkin vanhuk- sen kohdalla käy toteen vanha elämän laki — vanhan täytyy väistyä nuoren tieltä.

Mutta ennenkuin käymme tarkastelemaan, millaisiksi tuon tehdasvanhuksen elämänvaiheet viimeksi kuluneen kymmenen vuoden aikana ovat muuttuneet, palautamme lyhyesti mieliin sen alkuvaiheet aina selluloosatehtaan toiminnan lopettamiseen saakka.

Tehdas oli saanut alkunsa siten, että viime vuosi- sadan lopulla, tarkemmin sanottuna v. 1896, saksalai- nen yhtiö Actiengesellschaft für Trebertrecknung Casselissa oli perustanut Hallan saarelle metyli- alkoholitehtaan, joka käytti raaka-aineenaan Hallan sahalta sahausjätteeksi jääneitä rimoja. Rimat myy- tiinkin uudelle tehtaalle ilomielin, sillä siihen aikaan

ei oltu vielä keksitty keinoja niiden jalostamiseksi. Sahausjätteiksi jääneitä rimoja ajettiin hevosilla ran- tojen täytteeksi ja osa poltettiin. Rimojen poltosta johtuvien ”ikuisten tulien” loppuminen osoittautui kuitenkin pian toiveuneksi, sillä spriin valmistus ei onnistunut yhtä hyvin tehtaassa kuin laboratorioko- keissa. V. 1901 tehtaassa sattuneen tulipalon jälkeen loppui sitten tuon epäonnistuneen sprিতেhtaan toi- minta kokonaan, ja Halla osti tulipalossa pahoin tur- meltuneen rakennuksen ja koneet. Niin alkoi tehdas- vanhuksen toinen vaihe. Palanut rakennus korjattiin ja laajennettiin. Nyt siinä ei enää yritetty valmistaa spritä, vaan tehdas muutettiin tuottamaan sulfaatti- selluloosaa. Tässäkin oli varmaan osaksi tarkoitus saada hyödylliseen käyttöön haitallisiksi käyneet sa- hausjätteet, joita nyt voitiin käyttää raaka-aineena selluloosan valmistuksessa.

Pian huomattiin kuitenkin, ettei vanha tehdasra- kennus uudistettunakaan ollut sopiva selluloosateh- taaksi. Lisäksi tehtaan pieni tuotanto (v. 1903 vain 1.114 tonnia) vaikutti siihen, että se alkuaikoinaan tuotti vain tappiota, vaikka rimojen hinnaksi ei oltu laskettu mitään. Tuotantoa lisättiin kuitenkin vähi- tellen (v. 1925 8.500 tonnia ja v. 1937, jolloin se saa- vutti maksiminsa, 19.700 tonnia), mutta koskaan sel- luloosatehtaasta ei tullut hyvää liikeyritystä. Niinpä

MERKKIPÄIVÄ

Helena Leskinen.

Heikki Riekkinen.

75-VUOTIAS.

Eläkeläinen Helena Leskinen 27. 10. 1951. Hän on suorittanut pitkän työpäivän Juantehtaan palve- luksessa. Tehtaalle hän tuli 15. 1. 1904 toimien alku- vuosina sekatoissa eri osastoilla. Sen jälkeen hän työskenteli parinkymmenen vuoden ajan sahalta ja lautatarhassa. Oltuaan välillä muutaman vuoden raa- minkuljettajana hän palasi lautatarhaan, jossa toimi siihen saakka, kunnes siirtyi eläkkeelle. Kaikkiaan kertyi Leskiselle palvelusvuosia 35. Hän on saanut 25-vuotisansiomerkin.

70-VUOTIAS.

Työnjohtaja Heikki Riekkinen 22. 9. 1951. Hän tuli Juantehtaan rakennusosastolle kirvesmieheksi 2. 9. 1906. Oltuaan tässä toimessa 2 vuotta hän siirtyi massatehtaalte kuorijaksi. Kyvykkäänä ja tunnolli- sena työntekijänä hänet v. 1923 nimitettiin massateh- taan vuorotyönjohtajaksi, jota tointa edelleenkin hoi- taa. Riekkiselle on palvelusvuosia kertynyt 45. Myös hän on saanut 25-vuotisansiomerkin.

sitten selluloosan valmistus lopetettiin kokonaan vuoden 1940 aikana, ja viimeiset selluloosan lastaukset tapahtuivat helmikuussa 1941.

Selluloosan valmistuksen loputtua tehdas seiso käyttämättä useita vuosia. Tehdasvanhusta ei kuitenkaan jätetty "oman onnensa nojaan", vaan alettiin suunnitella sen tulevaa käyttöä. Suurin osa käyttökelpoisista koneista siirrettiin Kymintentaalle ja loput myytiin. Heti tämän jälkeen pantiin alulle myös vanhan tehdasrakennuksen purkamistyöt, joita osa kerrallaan on suoritettu aina näihin päiviin saakka. V. 1947 purettiin ns. suuren puolen sisustusta ja tilalle alettiin rakentaa puujauhotehdasta, joka sai tuotantonsa käyntiin seuraavana vuonna.

Puujauhotehtaassa valmistetaan puuterimaisen hienoa puujauhoa, jonka raaka-aineeksi käytetään kiviä sahajauhoa ja kutteripurua, joka ensin on hienonnettu vasaramyllyssä sahajauhon tapaiseksi hakeeksi. Tässäkin on siis ryhdytty jalostamaan sahausjätteitä ja siten pyritty käyttämään raaka-aineena käytetty puu mahdollisimman tarkkaan. Puujauhon jauhatus tapahtuu saman periaatteen mukaan kuin tavallisissa viljanjauhatusmyllyissä, joissa käytetään kiviä. Tuotanto on n. 3.000 tonnia vuodessa.

Puujauhoa käytetään enimmäkseen täyteaineena, kuten esim. muovissa, bakeliitissa ja korkkimatoteollisuudessa, mutta sen lisäksi sillä on monia erikoiskäyttömahdollisuuksia.

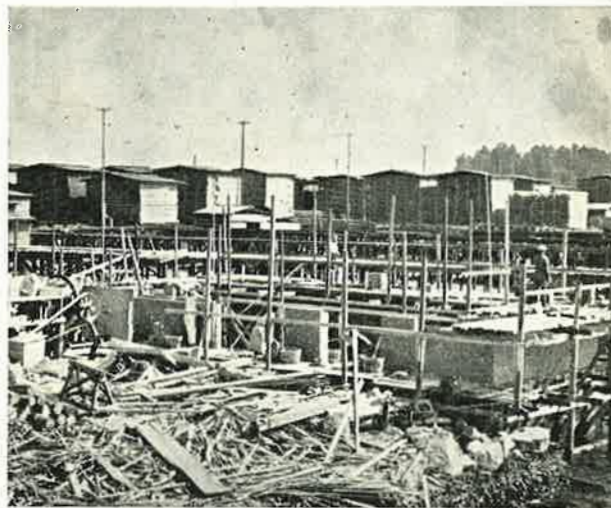
Ennen markkinoille lähtöään puujauho viedään säkitettynä varastoon laivausta odottelemaan. Tätä tarkoitusta varten selluloosatehtaan entinen paperisali muutettiin v. 1948 puujauhovarastoksi, mistä puujauhosäkit siirretään liukunauhakuljettimella rantaan promuihin lastattavaksi.

Samanaikaisesti purettiin vanhalla tehtaalla ollut puusepänerastas ja tilalle rakennettiin sähkömuuntaja. Samoin entinen pannuhuone muutettiin autotaliksi, joka valmistui viime vuoden puolella.

Vielä oli käyttämättä eräs osa vanhasta tehtaasta. Entinen sooda- ja suodatinosasto sekä vedenpuhdistuslaitos oli purettu ja niiden paikalle oli jäänyt sekavalta näyttävä tiili- ja rautaromun täyttämä

Vanhalla selluloosatehtaalla ovat korjaustyöt käynnissä. Entisen konttorin ja laboratorio-osaston seinät nousevat jälleen.

Pumppuhuoneen perustus on laskettu ja tiiliseiniä muurataan.

alue. Tämän osaston vieressä ollut konttori ja laboratorio myös purettiin, mutta suurin osa ulkoseinistä jätettiin pystyyn.

Kuluvan vuoden alussa tehtaan johto teki suunnitelman entisen konttori- ja laboratorio-osan rakentamiseksi. Sen mukaan tämä uusi osa tulee käsittämään kaksi asuinhuoneustoa sekä muutamia huoneita sosiaaliosaston käyttöön. Yksi sosiaaliosaston huoneista on aiottu sisustaa askarteluhuoneeksi, jossa tehtaan palveluksessa olevat miehet voivat vapaa-aikoinaan valmistaa itselleen taloudessaan ja kotonaan tarvitsemiaan esineitä. Näiden lisäksi on alakertaan suunniteltu rakennettavaksi varastohuone ja puhelinkeskus. Oheisesta kuvasta voidaan nähdä viimeksimainitun suunnitelman eräs rakennusvaihe. Siinä on purkamistyön jälkeen päästy laskemaan uusi sokkeli, minkä päälle nyt tiiliset ulkoseinät nousevat ripeätä vauhtia.

Nyt on siis melkein koko vanha tehdas purettu ja osa osalta rakennettu palvelemaan uusia tarkoituksia. Kuten vanhan tehtaan vaiheita tarkastellessamme huomasimme, se oli alkuaikoinaan "surunlapsi", jonka toiminta kulki vuodesta vuoteen vastatuulella. Olisipa melkein luullut, että se oli syntynyt siunausta vailla. Mutta vaikka tuo aikansa toiminut tehdasvanhus ei enää sellaisenaan jaksanutkaan olla mukana tuottavassa toiminnassa, ei sitä unohdettu paikalleen rappeutumaan. Jo pian vanhan tehtaan toiminnan loputtua ryhdyttiin laatimaan suunnitelmia sen uudistamiseksi, ja tänään voimmekin Hallassa omin silmin nähdä noiden suunnitelmien toteutumisen. Monet vaiheet nähnyt ja yhä kiihtyvässä elämän rytmissä epätarkoituksenmukaiseksi käynyt tehdasrakennus on muutettu palvelemaan uusia ja käytännöllisempiä tarpeita — vanhuksesta on tullut jälleen nuorukainen. Toivomme puolestamme, että nuorukainen onnistuisi täyttämään sille asetetut toiveet paremmin kuin edeltäjänsä.

I. S.

Muistomerkkikö noussut

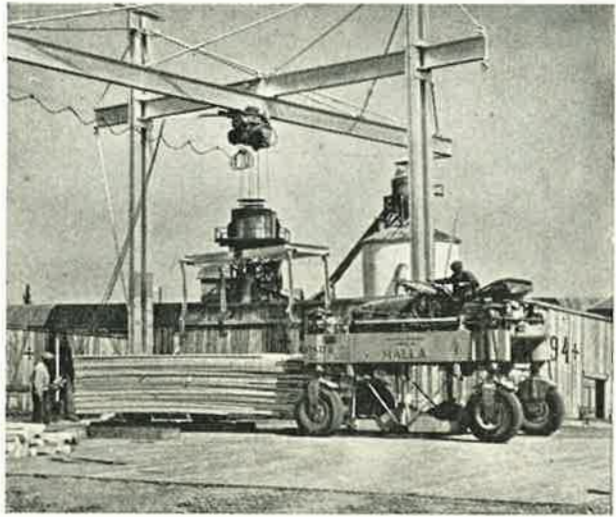
Puujalansalmen rannalle?

Kevätkesällä me hallalaiset katselimme ihmeissämme, kun Puujalansalmen rantamille alkoi veden rajaan valettujen pilarien yläpuolelle nousta ihmeellisen näköisiä rautapalkkeja. Arvelimme, että jotain uutta oli jälleen tulossa, mutta mitä? Kyselemällä saimme niin paljon selville, että jonkinlainen kuormausta paikka piti siihen syntymään.

Jo jonkin aikaa ennen näitä ihmeellisiä ilmiöitä oli lautatarhan pääkonttorin puoleisessa osassa käynyt sellainen pauke ja meteli, että konttoriväki joskus kyseli läheisimmän pommisuojan sijaintia. Hätä, joka herkkävatsaisimpia aika ajoin peloiteli, palasi kuitenkin lähtökohtaansa, kun havaitsimme aina silloin tällöin insinööri Jansson'in rauhoittavan olemuksen tallaamassa itse metelikeskuksessa. "Rationalisointia", kuiskittiin pääkonttorillakin.

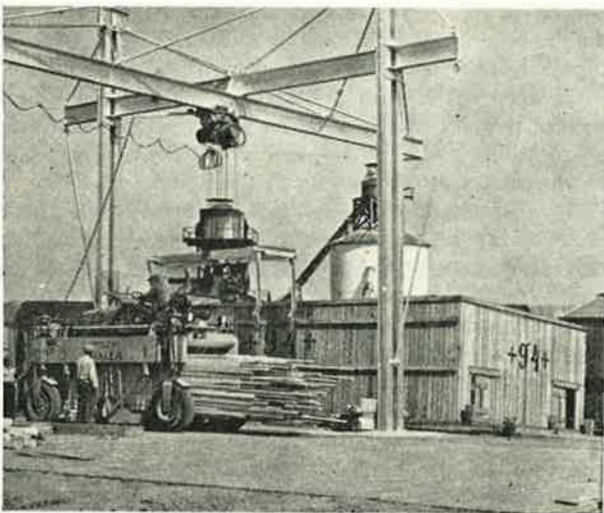
Sitten pauke loppui. Seuraavana vaiheena näimme trukkien tuovan valtaisia taakkojaan tasoitetulle alueelle ja alkavan pinota niistä tapuleita. Olisi siinä viime vuosisadan taaplaajan silmät vetäytyneet ristiin katsellessa sitä nopeutta, millä nämä "vahvat miehet" tekivät tapuleita. "Miten noissa tavara kuivuu", kuuluu epäröitävän. Ei hätää. Sekin puoli asiassa oli jo huomioitu. Tavara olikin keinokuivattua. Se vain varastoitiin laivausta odottamaan. Täytyy tunnustaa, että puhtaasti esteettisessä mielessä nämä konevoiman aikaansaannokset eivät olleet niin kaunista katseltavaa kuin käsityö, mutta sehän ei kai ollut tarkoituksenaan. Kysymys lieneekin ollut nopeudesta ja käsittelyn yksinkertaistamisesta. Tämä tavoite saavutettiin varmasti. Sen saattoi näin asiaa tuntematontekin havaita.

Tulipa sitten jälleen pitkän odotuksen jälkeen lastauskausiakin. Uudella alueella oli ensin pitkän aikaa

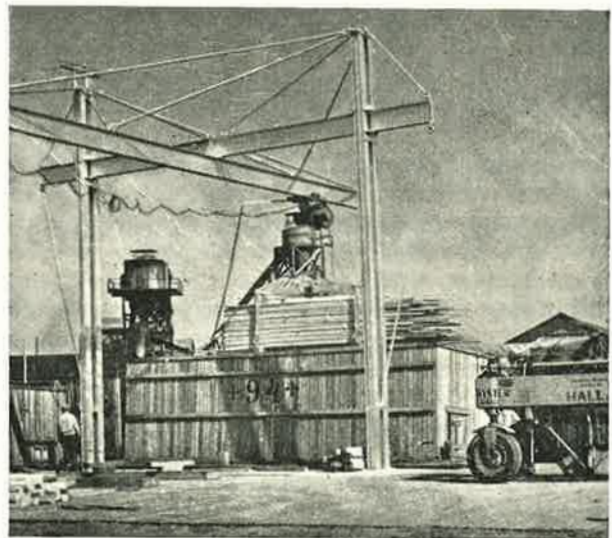

— siirtyy pois ja nosturi aloittaa työsuutensa.

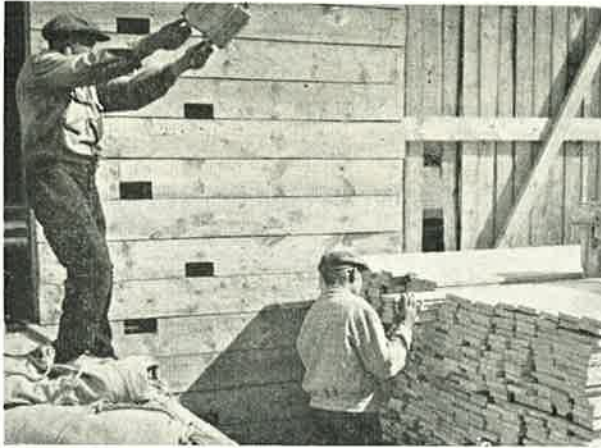
hiljaista, mutta sitten se kuhina alkoi. Haarukkatruki nosti nipun kerrallaan alas. Sen jälkeen ajoi paikalle hajasääritruki ja nappasi nipun "mahansa" alle lähtien kiidättämään sitä varta vasten tehtyä tietä myöten määräpaikkaan, sen ihmeellisen telineen viereen, joka oli noussut sinne Puujalansalmen rannalle. Siellä "mahanalus" eli noin standertin verran puutavaraa pudotetaan kannatusparrujen varaan ja nostetaan katottomaan proomuun, joka sekin lienee uutuus näillä vesillä. Eipä siinä kauan näkyntä nokka tuhisevan, kun proomussa alkoikin olla tarpeeksi tavaraa ja sitä ryhdyttiin kiikuttamaan hinaajan avulla vesiteitse jälleen hieman lähemmäksi pää-

"Hajasääri" on tuonut kuorman, —

Näin sitä viedään...

Baas on tarkkana sähköheponsa ohjaksissa laskiessaan kuormaa proomuun.

määräänsä. (Tämä työvaiheen selitys on omastakin mielestämme niin puutteellinen, että olemme katsooneet parhaaksi selvittää sitä oheisella kuvasarjalla.)

Koska kyseessä on teknillinen uudistus, käännyimme dipl.ins. Carlson'in puoleen saadaksemme tietää asiasta joitakin yksityiskohtia. Saimme kuulla, että itse nostovehje on Kone Oy:n valmistama konesähkönostin, jonka nostokyky on 5.000 kg ja -nopeus nykyisellään 4,5 m minuutissa. Käyttöpäällikkömme antamien tietojen mukaan tulee vehkeen nostonopeus kyllä vielä huomattavasti kasvamaan, jähka se saadaan lopullisesti sellaiseen kuntoon kuin tarkoitus alun pitäen on ollut. Tämäntapaisia nostovehkeitä on jo paljonkin teollisuuden palveluksessa, mutta tietojemme mukaan tämä on ainoa, jota käytetään nimenomaan tällaiseen työhön. Täytyy myöntää (emmekä tee sitä lainkaan karvain mielin), että ei ole tuohta hatun sisässä teknillisillä herroillamme.. Me nostamme kunnioittaen omaa lakkireuhkaamme, jonka sisällöstä emme ole niinkään varmoja, onko siellä tuohta vai muuta kuonaa.

Niin muuttuu maailma. Meidän on pidettävä kiirettä, ettemme vain vahingossakaan satu jäämään jalkoihin.

Pappi aloitti saarnansa huomauttamalla:

— Ensi sunnuntaina on saarnani aiheena valhe. Jotta voisitte edeltäkäsän syventyä saarnan tekstiin, kehoitan teitä kaikkia lukemaan Markuksen evankeliumin 17:n luvun.

Kun hän sitten seuraavana sunnuntaina nousi saarnatuoliin, lausui hän ensimmäiseksi seurakunnalleen:

— Pyydän nyt kaikkia niitä, jotka ovat lukeneet Markuksen evankeliumin 17:n luvun, kohottamaan kätensä.

Melkein kaikki nostivat kätensä ylös. Silloin pappi sanoi:

— Juuri teille aionkin nyt puhua. Markuksen evankeliumissa ei nimittäin ole 17:ttä lukua.

Moottorihinaajien tulo Hallaan.

Uusien hinaajien tulopäiväksi oli määrätty maanantai, 9. 7. 1951. Viimeisen vesimatkan piti tapahtua tuon päivän iltana Haminasta Hallan telakan rantaan. Laivat olivat tehneet ensimmäisen varsinaisen vesimatkinsa Varkaudesta Lappeenrantaan, mistä ne kuljetettiin sotakorvausalusten kuljetukseen käytetyillä rautatievaunuilla Haminaan.

Tieto hinaajien tulosta oli levinnyt kuin kulovalkea yli Hallan, koskapa jo hyvissä ajoin ennen ilmoitettua saapumisaikaa alkoi Hallan telakan rantaan kerääntyä uteliasta väkeä tähystelemään tihkusateesta harmaana häämöttävään Ruotsinsalmeen, jonka kautta uusien alusten oli määrä tulla. Tapauksen tärkeyttä korosti vielä se, että odottavan yleisön joukossa liikkui muutamia kameroilla varustettuja miehiä, jotka jo päältäpäin huomattiin lehtimieheksi.

Siinä laivoja odotellessa oli rantaan kerääntynyt monenlaisia laiva-asiantuntijoita kippareista aina laivapoikiin saakka. Näin ollen ei kai ollut ihme, että laivatekniikan kehitys tuli pohdittua puolelta jos toiselta.

Odotustunnelma ja jännitys kasvoi jatkuvasti. Kiireisimmät eivät malttaneet enää pysyä paikallaan,

Uusi moottorihinaaja Halla II lautatarhan vesillä.

vaan sadetakkinsa kaulusta yhä tiukemmin kaulansa ympäri käärien astelivat laiturilla olevan puhelimen luo ja soittivat Hallan palotorniin tiedustellen, joko Haminasta päin näkyy tulevan kahta moottorilaivaa. Ja kuuluihan sieltä tulevankin. Juuri olivat ajamassa Ruotsinsalmeen.

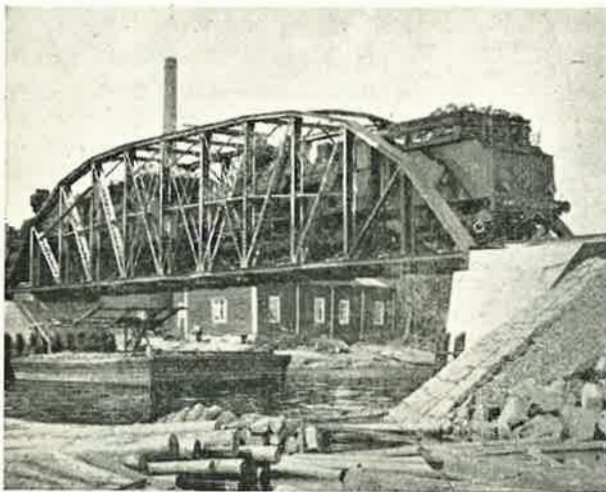
Väsyneet silmäparit tähystelivät nyt entistä kiinteämmin Ruotsinsalmeen ja saivatkin sateesta huolimatta näkyviinsä kaksi peräkkäin vettä halkovaa alusta, jotka suuntasivat kulkunsa katsojia kohti. Gutzeitinniemen kohdalla uudet tulokkaat antoivat äänensäkin kuulua. Ja k o m e a se olikin. Jos ei olisi nähty laivojen kokoa, olisi niitä äänen perusteella luullut suuremmiksikin merten kyntäjiksi.

Laivojen ehdittyä lähemmäksi rantaa voitiin jo nähdä niiden teräksenharmaat rovit ja virtaviivaiset, keltaisiksi maalatut kansirakennelmat, joiden takana perässä liehuivat myöskin uutuutaan hohtavat siniristiliput. Ensimmäisenä saapuvan laivan kannella

UUDET SILLAT.

Karhunsaaresiltaa koekuormitetaan.

Pyötisen silta täynnä vetureita koekuormituksessa.

MERKKIPÄIVIÄ

Elias Oksanen.

C. J. Tötterman.

75-VUOTIAS.

Sekatyömies Elias Oksanen 16. 10. 51. Hän on syntynyt Hankasalmen ja ollut yhtiön palveluksessa v:sta 1928 lähtien, jolloin hän tuli tukkiosastolle. Muutaman vuoden kuluttua hän siirtyi selluloosa-tehtaalle ollen siellä v:een 1940, jolloin tehdas lopetti toimintansa. Sen jälkeen hän siirtyi ulkotyöosastolle, missä työskentelee edelleenkin.

70-VUOTIAS.

Eläkeläinen Edvard Kauppinen 14. 10. 51. Hän on syntynyt Kotkassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1901, mistä lähtien oli pari vuotta selluloosa-tehtaalla. Sen jälkeen hän toimi laivan koneenhoitajana v:een 1940 saakka, jolloin siirtyi eläkkeelle.

50-VUOTIAITA.

Hallan Tehtaitten myyntipäällikkö, konsuli Claes Göran Tötterman 13. 9. 51. Hän on syntynyt

seisoi sadetakissaan Hallan Tehtaitten johtaja, majuri Björn Weckman, joka oli liittynyt Haminasta laivojen mukaan tutustuakseen niihin niiden ensimmäisellä merimatalla, ja tyytyväisen näköisenä hän odottelikin laivojen laituriin saapumista.

Siinähan ne nyt olivat nuo paljon puhutut moottorihinaajat. Nimetkin niillä oli jo tullessaan, Halla II ja Halla IV, ja tuttu Hallan risti keltaisissa savupiipuissaan. Laskeuduimme jälkimmäiseen hinaajaan, jonka kuljettaja, Toivo Silvennoinen, joutui heti vastailemaan uteliaiden vastaanottajien kysymyksiin. Hän kertoi meille, että laivaa oli hyvä ajaa näin pitkällä matkalla, sillä se kulkee suoraan lyhydestään huolimatta. Koneessa kyllä riittää voimaa, mutta silti oli matkanopeutemme vain hieman yli 8 solmunväliä tunnissa, mikä on vähän pienempi kuin parhaimpien höyryhinaajiemme. Edelleen Silvennoinen kertoi laivan olevan nopean käänteissään ja arveli siitä olevan suurta hyötyä proomujen sirtele-

misessä lastauspaikoilla. Kun ihmettelimme, miksi moottorilaivassa on savupiippukin, niin Silvennoinen oli sitä mieltä, että pitäähän laivassa vähintään yksi savupiippu olla, varsinkin jos laivasta savua lähtee — ja tästä lähtee, vieläpä oikein mustaa palaneen naptan savua. Tämä piippu ei ole kuitenkaan lautatarhoille yhtä vaarallinen kuin höyrylaivojen savupiiput, ja senpä takia näitä moottorihinaajia on kuulemma tänne hankittukin.

Vilkaisimme vielä konehuoneeseenkin, missä teknilliset asiantuntijat, dipl.ins. Carlson ja työnjohtaja Vilander tutkivat komeata, 144 hv dieselmoottoria. Mutta kun tietomme koneista supistuu kovin vähään, niin aikamme katseltuamme nousimme kuljettajan hytin kautta takaisin kannelle ja annoimme viisaampien miesten ottaa perusteellisemmin selvää tuosta kunnioitusta herättävän näköisestä koneesta.

I. S.

MERKKIPÄIVIÄ.

80-VUOTIAS.

Ent. piirityönjohtaja Kalle Gustav Takanen Sippolan Saverolla 28. 11. 1951. Hän tuli v. 1896 Sippolan hovin metsänvartijaksi. Kun Halla-yhtiö kolme vuotta myöhemmin osti hovin metsäalueet, siirtyi Takanenkin yhtiön palvelukseen jatkaen työskentelyään samoissa metsissä. Halla Oy:n siirryttyä Kymi-yhtymän omistukseen Takasesta tuli Saveron piirin piirityönjohtaja, jona hän toimi eläkeikään — vuoteen 1939 — saakka. Harvinaisen pitkä on siis ollut se työsarka, jonka Takanen on ehtinyt Sippolan metsien hyväksi tehdä. Edelleenkin terveenä ja reippaana tämä vanhan metsäpolven yksi viimeisimmistä edusta-

jista seuraa hoitamiensa metsien kehitystä niiden keskellä vanhuuden päiviänsä viettäen, ja ehtymättömät ovat hänen näihin metsiin ja niissä tapahtuneisiin eränkäynteihin liittyvät tarinansa. Lieneehän hän mm. viimeinen elossa oleva, joka näillä seuduilla on ollut mukana karhun kaadossa.

Takanen on myös ottanut ahkerasti osaa yhteiskunnallisiin ja sivistyksellisiin rientoihin paikkakunnalla. Mm. hän tämän vuosisadan alussa toimi tarmokkaasti kansakoulun saamiseksi kotikyläänsä, kuului sitten pitkän aikaa perustetun koulun johtokuntaan ja oli sen taloudenhoitajana. Hän on myös Saveron nuorisoseuran ja urheiluseuran perustajia ja pitkäaikainen toimihenkilö molemmissa. Edelleen hän on kuulunut Osuusliike Jykevän hallitukseen.

Joel Lehtinen.

Adi Kastio.

Lauri Skriko.

Helsingissä, missä myös kävi koulunsa. Ylioppilaaksi hän tuli Ruotsalaisesta Normaalityksestä v. 1919 ja siirtyi sitten kadettikouluun. Sieltä hän valmistui upseeriksi v. 1921 ja toimi sen jälkeen aktiiviupseerina v:een 1924, jolloin antautui puutavara-alalle. V. 1925 konsuli Tötterman siirtyi Suomen rajojen ulkopuolelle G. F. Neame & Co Ltd, Paris-nimisen puutavarayhtiön palvelukseen Ranskassa toimien siellä v:een 1931. Sieltä hän siirtyi takaisin Suomeen ja työskenteli tänne tultuaan maamme puutavara-kaupan hyväksi mm. Sahanomistajayhdistyksessä. V. 1934 hän tuli Hallan Tehtaitten myyntipäälliköksi, missä tehtävässä toimii edelleenkin.

Ansiostaan konsuli Töttermanille on myönnetty seuraavat kunnia- ja ansiomerkit: Vm 2 v. 1918, VR IV miekoilla v. 1940, VR III miekoilla v. 1941, SVR II luokan ansiomerkki. v. 1944.

V:sta 1936 lähtien konsuli Tötterman on toiminut Belgian varakonsulina Kotkassa.

Kirvesmies Eino Pousi 24. 9. 51, syntynyt Vehkalahdella. Hän tuli yhtiön palvelukseen v. 1929, jolloin hän toimi aluksi leikkaajana Jumalniemen sahalla. V. 1937 Jumalniemen sahan lopetettua toimintansa hän siirtyi nykyiseen työpaikkaansa Hallan lautatarhalle, jossa hän on toiminut ensin leikkaajana ja myöhemmin kirvesmiehenä.

Viilaaja Joel Lehtinen 13. 10. 51. Hän on syntynyt Lappajärvellä ja tuli v. 1943 korjauspajalle, missä edelleenkin työskentelee.

Lajittelija Adi Kastio 2. 11. 51, syntynyt Piekämäellä. Tuli v. 1926 selluloosatehtaan palvelukseen, mistä samana vuonna siirtyi lautatarhalle. Oltuaan muutaman vuoden poissa hän tuli v. 1945 takaisin lautatarhalle, missä nykyisin työskentelee.

Varastomies Lauri Skriko 7. 11. 51, syntynyt Karttulassa. Hän tuli v. 1924 työhön Hallan lautatarhalle, mistä v. 1942 siirtyi moottorinkuljettajaksi, jossa toimessa oli pari vuotta. V. 1944 hän siirtyi nykyiseen työpaikkaansa varastolle.

Kalle Takanen.

Kalle Lehtinen.

50-VUOTIAS.

Metsätyönjohtaja Kalle Lehtinen Hartolasta 27. 9. 51. Hän on syntynyt Padasjoella. Menetettyään varhain vanhempansa hän joutui jo nuorena hankkimaan toimeentulonsa metsä- ja uittotöissä. Asevelvollisuutensa suoritettuaan hän astui Valkeakoski Oy:n palvelukseen v. 1922 nuorempana työnjohtajana. Käytyään v. 1924 Lapin kultakentillä onneaan koettamassa Lehtinen seuraavana vuonna siirtyi Savon puoleen, jossa kokeiltuaan eri yhtiöitä lopulta vakiintui ja tuli 15. 10. 1929 Kymin Oy:n nuoremaksi työnjohtajaksi Kangasniemen piiriin. Vuonna 1936 hän siirtyi nykyiseen toimeensa vanhemmaksi työnjohtajaksi yhtiön Päijänteen hoitoalueen Hartolan piiriin, asuinpaikkanaan Nokan tila. Omaten laajan ja monipuolisen käytännön kokemuksen sekä seurausten kiinteästi metsäalan kirjallisuutta Lehtinen on taidolla ja menestyksellä hoitanut yhtiön hänelle uskomat niin hoito- kuin liikepuolenkin tehtävät. Suorasanaista ja velvollisuudentuntoisena työnjohtajana hän nauttii esimiestensä täyttä luottamusta ja on saavuttanut alaistensa erikoisen suosion sekä laajan tuttavapiirin. Hän omaa myös huumorin kultaisen lahjan. Yhteiskunnalliseen elämään Lehtinen on ottanut osaa kuntansa verotus- ja vaalilautakuntien jäsenenä. Vapaa-aikoinaan hän on harrastanut kalastusta, johon aikaa ei kuitenkaan viime vuosina ole tahtonut riittää, mutta monet ja mehevät ovat silti kalajutut, jotka Nokan-Kallen itsensä kertomina tai hänestä kerrottuina keskuudessamme kiertelevät.

Pimein maanosa ei ole Afrikka, vaan ihmissydän.

Otto Frommel.

Ylpeys ei tahdo olla velassa eikä itsekkyyks maksaa.

La Rochefoucauld.

Pieninkin valhe tekee ontoksi sen maaperän, jolla ihminen seisoo lähimmäistensä keskellä.

Fr. W. Foerster.

Totuus on öljy, valhe vesi; öljy nousee aina pinnalle, vaikka kaataisi kuinka paljon tahansa vettä sen päälle.

F. v. Logau.

Kenellä on innoituksen jumalanlahja, hän tosin tulee vanhemmaksi, mutta ei koskaan vanhaksi.

W. Oncken.

Piirityönjohtaja Svante Turkka.

Kesäkuun 11 p:nä kuoli Keiteleellä piirityönjohtaja Svante Turkka. Hän oli syntynyt 21. 9. 1900 Pie-lavedellä, joten hän kuollessaan oli vain vajaan 51 vuoden ikäinen. Käytyään kansakoulun hän työskenteli aluksi kauppa-apulaisena, mutta antautui pian metsäalalle ja tuli 1. 11. 1916 metsätyönjohtajaksi Puutavarayhtiö Kymmene Ab. ja Kumpp.-nimiseen ostoyhtymään, missä toimessa oli metsäkouluun menoonsa saakka. Metsäkoulun hän kävi Rovaniemellä v. 1922—24 ja tuli sen jälkeen uudelleen saman työnantajan palvelukseen. Kun mainittu yhtiö lopetti toimintansa, siirtyi Turkka 16. 8. 1926 Kymin Osakeyhtiön palvelukseen piirityönjohtajaksi Rautalammen piiriin ja sieltä v. 1927 Keiteleelle, missä hän sitten työskenteli kuolemaansa saakka.

Piirityönjohtaja Turkka tunnettiin etevänä metsäammattimiehenä. Hän oli nuorempana innokas urheilumies ja metsästys oli hänen erikoisharrastuksensa aina elämänsä loppuun saakka. Hänen osallistumisestaan yhteisiin harrastuksiin mainittakoon, että hän kuului kotikuntansa verotus- ja tutkijalautakuntaan sekä kansakoulun johtokuntaan ja aikoinaan myös suojeluskuntaan.

Lehtemme seuraava numero

ilmestyy jo 1½ kuukauden kuluttua eli marraskuun 5. päiväksi. Siihen tarkoitetut kirjoitukset ja kuvat pyydetään lähettämään syyskuun loppuun mennessä.

Tässä numerossa ovat vuorostaan Juantehtaan asiat etutilalla. Siitä johtuen on myös kansikuvamme Juantehtaalta. Kuva, jonka on ottanut sosiaalipäällikkö Erkki Mattsson, sai valokuvakilpailussamme 3:n palkinnon.

Högforsin Tehdas

LIIKENNEPÄÄLLIKKÖ V. HEINONSALO:

Hyvinkään—Karkkilan rautatie 40 - v u o t i a s .

Tänä vuonna tulee kuluneeksi 40 vuotta siitä, kun nykyinen Hyvinkään—Karkkilan rautatie valmistui ja ensimmäiset junat saapuivat Karkkilaan. Tapahtuma antaa aiheen pienen historiikin tekoon yhtymän lehden palstoilla.

Tässä kirjoituksessa ei liene tarpeen yksityiskohdainen, asiapapereihin perustuva, rautatien perustamisvaiheita koskeva historiikki, koska tohtori Karl Ekmanin kirjoittamassa, lähiaikoina ilmestyvässä Högforsin tehtaan historiassa tulee olemaan rautatien historiaa koskeva luku. Selvyyden ja yhtenäisyyden vuoksi ja tohtori Ekmanin suosiollisella luvalla on tähän kirjoitukseen lainattu eräitä kohtia k.o. historiasta.

Viime vuosisadan loppupuoli ja vuosisadan vaihde oli kaikkialla maailmassa erikoista rautateiden rakennusaikaa. Kapearaiteiset radat näyttelivät noihin aikoihin huomattavaa osaa, varsinkin läntisissä naapurimaissamme. Niinpä esim. Norjassa oli v. 1904 kapearaiteisia ratoja 1.120 km ja normaaliraiteisia 1.245 km.

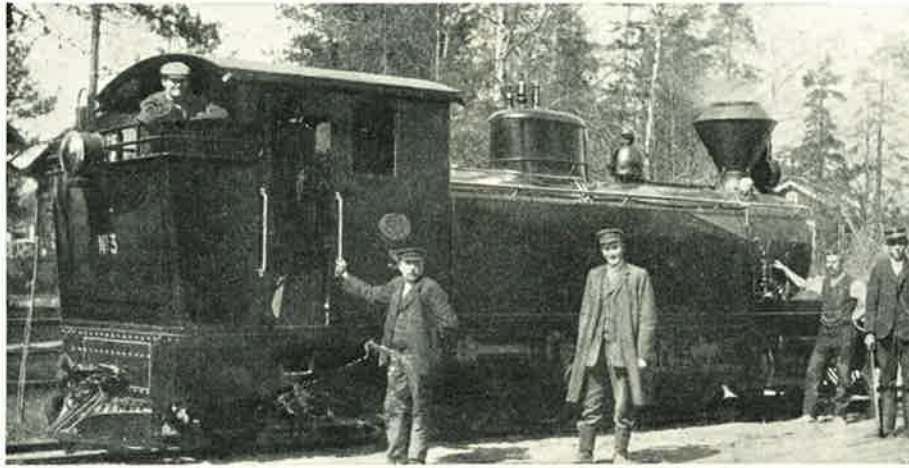
Insin. Emil Sonck, rautatien suunnittelija ja rakennusaikainen teknillinen johtaja.

Luonnollista oli, että noiden läntisten esikuvien mukaan alettiin meidänkin maassamme suunnitella kapearaiteisia ratoja. Niinpä senaatin asettama rautatiekomissio 1890-luvulla asettui kannattamaan kapeaa raideleveyttä vähemmän tärkeisiin ratoihin ja suositteli sellaisten ratojen rakentamisen jätettäväksi yksityisten huoleksi, valtion olisi niitä vain avustettava. Valtiopäivillä 1894 varattiinkin sitten 2 milj. markkaa yksityisratojen rakennusavustuksiksi ja seuraavina vuosina maahamme rakennettiin useita yksityisiä ratoja.

Samoihin aikoihin oli tehty erilaisia ehdotuksia myös Karkkilan tai silloisen Högforsin tehdasseudun yhdistämiseksi rautatieverkostoon. Oli suunniteltu sekä normaaliraiteista että kapearaiteista rataa. Niinpä v. 1898 oli tehty valmis, koneellisesti tutkittu suunnitelma kapearaiteisen radan teosta

Ratatyön varsinainen johtaja ja rautatien pitkäaikainen liikennepäällikkö Ananias Karhunen, joka ensi joulukuun 2 p:nä täyttää 75 vuotta. Eläkkeellä ollessaan hän on vielä viime vuosina tehnyt ratasuunnitelmaa Heinola—Sysmä—Hartola.

Veturi n:o 3:n vastaanotto v. 1911. Vasemmalta: lämmittäjä Sukanen, luovuttaja montööri Valtonen, liikennepääll. Jansson, vet.-kulj. V. Koskinen ja junailija O. Koivula.

Karkkilasta Nummelan kautta Kauklahteen, Helsingin—Karjaan radalle. Tälle ratasuunnitelmalle oli jo senaatti myöntänyt toimiluvankin, mutta rahamarkkinoiden tiukan tilanteen vuoksi ei voitu mitään tehdä yrityksen rahoittamiseksi. Ja niin jäivät nämäkin suunnitelmat vain paperille ja Högfors ilman rautatietä vielä yhdeksi vuosikymmeneksi. Hevospelillä oli tehtaan tarvitsema harkkorauta edelleen kuljetettava Korven pysäkiltä ja myöhemmin Röykän asemalta Hangon radalla ja sinne oli tuotteet vietävä mäkestä ja heikossa kunnossa olevaa maantietä pitkin, missä kärryjen pyörät syksyisin ja keväisin monasti upposivat liejuun akselia myöten. Hankalaa ja kallista oli tämä rahti ja se rajoitti monella tavoin tehtaan toimintaa.

Suunnitelmat rautatien rakentamisesta Högforsiin toteutuivat vasta kymmenkunta vuotta myöhemmin. Tällä kertaa tuli aloite Hyvinkäältä käsin ja Hyvin-

kää oli se suunta, jonka kautta aloitteen tekijä tahtoi tuoda rautatien Karkkilaan.

Hyvinkään lähellä sijaitsevan Kytäjän kartanon omisti vuosisadan vaihteessa ylihovihahtimestari Constantin Linder. Hänen toimeksiannostaan suoritti insinööri H. Normen v. 1897 teknillisen tutkimuksen 750 mm raidelevyistä rautatietä varten Hyvinkäältä Kytäjälle Suolijärven rantaan asti. Tämän rautatien varsinaisena tarkoituksena olisi ollut puutavaran kuljetus Kytäjän kartanon valtavilta metsäalueilta. Helmikuussa 1898 oli jo ratapölkyt ajettu suunnitellulle ratalinjalle ja alustaviin töihin oli muutenkin ryhdytty. Ratahanke raukesi kuitenkin tähän, arvattavasti vaikean rahatilanteen vuoksi, ehkä myöskin siksi, että samoihin aikoihin rakennettiin suora maantieteyhteys Kytäjältä Hyvinkäälle, Hellelorpan kautta.

Radan rakentamisyritys tuli uuteen vaiheeseen v. 1906, jolloin vanha ylihovihahtimestari luovutti Kytäjän kartanon pojalleen, kamariherra Hjalmar Linderille. Tämä runsaslahjainen mies, jolla sanotaan olleen suuria heikkouksia ja omituisuuksia, mutta joka vauhdilla ja tarmolla suoritti sen, mihin ryhtyi, pani heti käyntiin suuren puuliikkeen Kytäjän metsissä. Hän toteutti jo lähes 10 vuotta pöydällä olleen rautatiesuunnitelman ja jo seuraavan vuoden eli v. 1907 syksyllä höyräsi veturi Kytäjän ohi Suolijärven päähän. Siellä olivat jo propsilautat odottamassa rautatiekuljetusta ja siitä sai alkunsa rautatien tavaraliikenne. Samoihin aikoihin valmistui Kytäjän saha, jonne myös johdettiin raiteet. Sieltä kuljetettiin tuore lautatavara rautateitse suoraan Hyvinkäälle ns. Hangon ratapihalle, minne perustettiin Kytäjän lautatarha.

Rataosan Hyvinkää—Kytäjä virallinen lopputarkastus suoritettiin tie- ja vesirakennushallituksen toimesta 22 p:nä helmikuuta 1909. Tarkastuspöytäkirjan mukaan käsitti liikkuva kalusto silloin 2 veturia, 21 avointa tavaravaunua, yhden junailijavaunun ja yhden II lk. matkustajavaunun. Tämä matkustajavaunu

Liikennepäällikkö Jussi Jansson sekä ratamestari Karjalainen ja hänen poikansa.

Ennen Kytäjoen perkausta oli Kytäjän suo keväisin järvenä. Ratavartija O. Stenfors tarkastamassa veden peitossa olevaa rataa. Venekin on mukana kaiken varalta.

Junailijat ja kuljettajat ajokkinsa edessä. Vasemmalta lukien: Haanpää, Virtanen, Mäkelä, Routakari ja Vuokko.

Varovasti ajaa juna tulva-alueen yli.

Hyvinkään asema 1951.

Hyvinkään asemarakennus alkuvuosina. Henkilöt vasemmalta lukien: Koivula, Jansson, Nikander ja Kerminen.

Kytäjän asema.

Läyliäisten asema.

Rautatieläisten asuntorakennus Karkkilassa.

Hunsalan asema.

Korjauspajarakennus Hyvinkäällä.

Karkkilan asema.

Siirtokuormaus käynnissä. Vasemmalta: liikennepääll. Heinonsalo, siirtokuormajat Suoranta, Toivonen ja Harju sekä pakkamestarit Kankkonen ja Paavola.

oli tuotu Helsingistä, missä se siihen asti oli palvelut hevosvetoisena raitiovaununa. Täällä se oli uudelleen sisustettu ja sen toisessa päässä oli erikoinen osasto kamariherraa varten. Vaunu kuului heti alussa saaneen nimen "Kamariherran lasivaunu". Tätä alkuperäistä kalustoa ei nykyisin ole jäljellä lainkaan. Yksi veturi myytiin jo ensimmäisen maailmansodan aikana venäläisille. Toinen veturi luovutettiin viime sodan aikana armeijan käyttöön ja se jäi jonnekin Syvärille. Alkuperäiset vaunut, jotka olivat pieniä ja heikkorakenteisia, on joko myyty tai romutettu.

Mikä lieneekin ollut Linderin lopullinen suunnitelma rautatien suhteen, niin varmaa oli, että se tähtäsi jo alkuvaiheessa pitemmälle kuin radan saamiseen Suolijärven rantaan ja Vanhaankylään, minne oli perustettu suuri puutavaravarasto. Asiakirjoista käy selville, että senaatti jouluk. 23 p:nä 1907 myönsi Linderille toimiluvan Hyvinkää—Pyhäjärvi nimistä rautatietä varten ja se osoittaa siis, että Linder jo silloin piti Högforsia vähintään päätepisteenä ellei väliasemanä. Tiedetään hänen suunnitelmiansa kuuluneen rautatien vetäminen Hunsalasta Punelajärveä kohti aina Forssaan asti, missä se olisi yhtynyt Jokioisten rataan.

Kamariherra Linderin v. 1907 Högforsin herroille tekemä ehdotus radan jatkamisesta ei kuitenkaan vielä silloin johtanut tulokseen. Vasta pari vuotta myöhemmin tehtaan johto otti uuden yhteyden Linderiin ilmoittaen, että Högfors-yhtiö nyt oli halukas myötävaikuttamaan Hyvinkää—Högforsin radan rakentamiseen. Neuvottelujen jälkeen päästiin yksimielisyyteen siitä, että perustettaisiin yhtiö, jonka pääoma olisi 800.000 markkaa. Linder luovutti jo valmiin Hyvinkää—Kytäjä rataosan rakennuksineen ja kalustoineen uudelle yhtiölle ja sai osakkeita haltuunsa 600.000 markan arvosta. Rahamarkkinain ahtaus siirsi kuitenkin suunnitelmien toteuttamista niin, että kului toista vuotta, ennenkuin rahoituskysymys lopullisesti oli ratkaistu ja yrityksen loppuun saattaminen turvattu.

Joulukuun 8 p:nä 1910 oli Osakeyhtiö Hyvinkää—Pyhäjärvi Järnvägsaktiebolag-nimisen yhtiön perustava kokous. Toimitusjohtajaksi valittiin todellinen valtioneuvos August Ramsay, johtokunnan jäseniksi kamariherra Hjalmar Linder ja ratatirehtöörin apulainen Th. Frosterus sekä varajäseniksi intendentti Karl Appelberg ja fil.maisteri Arvid Malm. Tällöin päätettiin viipymättä ryhtyä töihin rataosalla Kytäjä—Högfors, mikä pituudeltaan on 33 km.

Radan rakentamisen Högforsiin ja sen varustamisen liikkuvalla kalustolla arvioitiin tulevan maksamaan 1.200.000 markkaa. Yrityksen rahoitukseen saatiin 200.000 markan valtionavustus. Aikaisemmin oli Hyvinkää—Kytäjän 12 km pituisen rataosan valmistuttua maksettu jo 100.000 markan valtionavustus.

Vuoden 1911 alkuun mennessä oli valmisteluissa ehditty niin pitkälle, että työt linjalla voitiin panna alulle tammik. 19 p:nä 1911. Radan suunnan oli tutkinut ja viitoittanut insinööri Emil Sonck, joka myös oli laatinut piirustukset ja kustannuslaskelmat. Kun rataosaa Hyvinkää—Kytäjä rakennettiin, uskottiin insinööri Sonckille töiden valvonta, töiden suoritta-

minen taas annettiin urakalla insinööritoimistolle Gustaf Zitting & C:o. Kun töihin uudelleen ryhdyttiin rataosalla Kytäjä—Högfors, päätettiin ne toimittaa välittömästi yhtiön laskuun ja uskottiin niiden ylin valvonta insinööri Sonckille.

Työt aloitettiin usammasta paikasta samanaikaisesti ja ne sujuivat ripeässä tahdissa rakennusmestari Ananias Karhusen, yhtiön ensimmäisen liikennepäällikön johdolla. Hänen apulaisinaan ja työnjohtajina toimivat rakennusmestarit V. Karjalainen, P. Kukkonen, E. Veijola, F. Smolander, A. Kukkonen ja K. Holländer.

Rakennusaikana tarvittavat aineet ja tarvikkeet kuljetettiin Hyvinkään kautta Kytäjälle ja siitä eteenpäin sikäli kuin raidetta jatkettiin. Tätä työtä johti yhtiön Hyvinkään aseman esimies Jussi Jansson, joka aikoinaan rakennusmestarina toimi radan rakentamisessa Kytäjälle ja joka myöhemmin vuosine 1918—1933 toimi rautatien liikennepäällikkönä.

Helmikuun 24 p:nä 1912 Hyvinkään—Pyhäjärven rautatie avattiin juhallisesti liikenteelle tekemällä "tarkastusmatka" Hyvinkäältä Högforsiin ja syömällä juhlapäivälliset tehtaan kerhossa, joihin kumpaankin tilaisuuteen kutsuvieraina otti osaa valtiomahdin ja elinkeinoelämän edustajia.

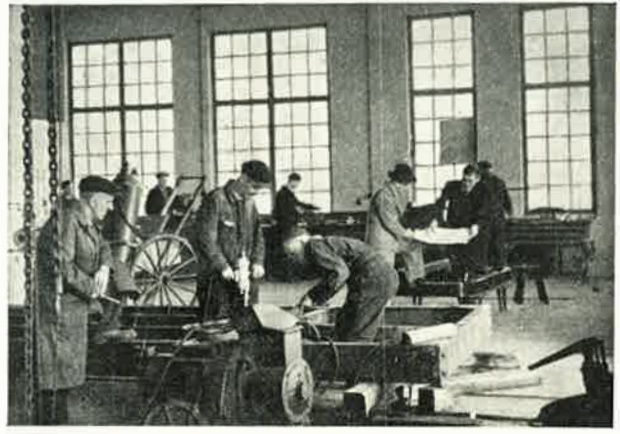
Rata tuli maksamaan 38.000 markkaa kilometriä kohti eli noin kolmasosan siitä, mitä maan normaali-raiteiset radat siihen aikaan maksoivat. Rakennushinta km kohti on alhaisin Suomessa 750 mm raidelevydellä rakennetuista radoista. Julkisessa kirjelmässään helmikuulta 1912 rautatien johtokunta kiittää rakennustyön johtoa mm. seuraavasti: "Asiantuntevan ja asiasta innostuneen johdon sekä käytäntöön sovelletun taloudellisen harkinnan avulla on rakennustyö suoritettu ei ainoastaan nopeasti, vaan myös halvalla. Vaikkei täydellisiä laskelmia vielä löydykään, voidaan nyt jo kuitenkin ilmoittaa, ettei insinööri Sonckin itse ratarakennusta varten laatiman kustannusarvion yli ole menty, vaan vieläpä on tehty huomattavia säästöjäkin useihin eri eriin nähden."

Näin jälkeen päin voitaneen tuota rakennusaikaista säästämistä katsoa myös pitemmän ajan tähtäimestä. Mahdollisimman alhaisilla kustannuksilla ei suinkaan aina saavuteta parasta lopputulosta. Epäilemättä oli säästäväisyyteen syynä sen ajan vaikea rahatilanne, mutta mikä arvaamaton työn ja kaluston säästö olisikaan vuosien mittaan saatu aikaan, jos radassa olevia nousuja olisi voitu pienentää ja ratavalia vahvistaa. Kiskoitukseen käytettiin vanhoja Vaasan radan kiskoja (paino 22,23 kg/m), jotka jo olivat olleet käytössä noin 30 vuotta. Kiskojen pituus on kovin pieni, vain 6,40 m, ja kuluneine jatkoksineen ne rasittavat kalustoa ja aiheuttavat jatkuvaa jyskytystä vaunuissa, mikä on matkustajille vähemmän hauskaa.

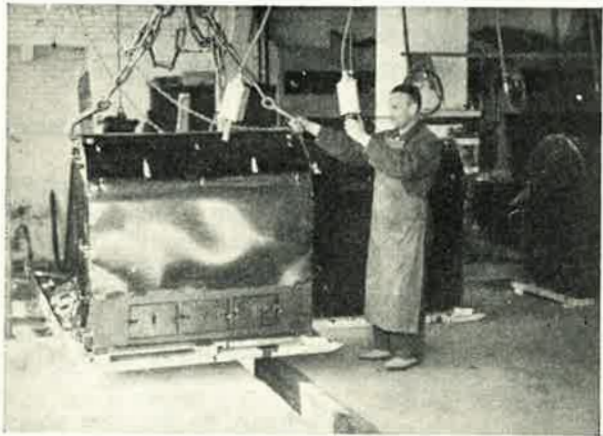
Päätöksellään lokakuun 20 p:ltä 1911 senaatti vahvisti rautatietä varten laaditun liikennesäännön ja tariffitaksat, joita viimeksimainittuja on moneen kertaan saatu muuttaa. Lipun hinta silloin oli esim. Hyvinkää—Kytäjä 3 lk. 44 penniä, tällä hetkellä 40 markkaa, ja Hyvinkää—Karkkila 180 penniä, nykyään 120 markkaa.

Pitkien pylväiden siirtokuormausta.

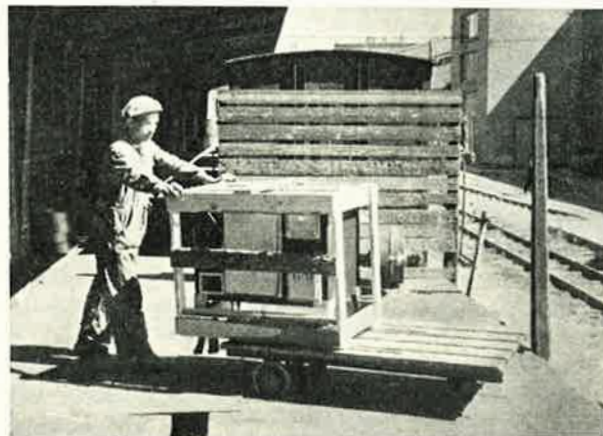
Kuva korjauspajalta Hyvinkäällä. Vaunun rungon täyskorjaus käynnissä. Halli on ilmava ja valoisa.

K. Tanner kuormaa lämpökattiloita sähkönosturilla tehtaan varastosta vaunuun.

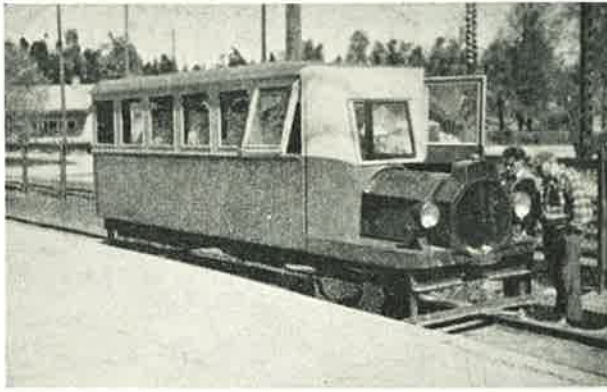
Liikennepäällikkö Heinonsalo työpöytänsä ääressä. Puhelinkin soi parahiksi, kun valokuvaaja valmistautui näppäämään.

Liesien lastaajat käyttävät erikoisvaunuja.

Hyvinkään asemakonttorin virkailijat, asemapääll. Virtanen ja kirjuri, neiti Karhunen.

Moottorivaunulla kuljetetaan seurueita ja tehdään virkamatkoja, mutta loma-aikoina ajetaan myös aikataulun mukaisia vuoroja. Kuljettaja P. Salo (paljas-päinen) tarkastelee konetta, joka taitaa niskotella.

Rinnan varsinaisten ratatöiden kanssa suoritettiin huonerakennustöitä rautatien tarvetta varten ja ne tulivat pääasiassa päätökseen vuoden 1912 loppuun mennessä. Myöhemmin on lisäksi hankittu tai rakennettu asuinrakennuksia henkilökuntaa varten, niin että rautatie nyt omistaa erilaisia asema- ja asuinrakennuksia 19, joissa asuu rautatien henkilökuntaa yhteensä 45 perhettä.

Liikkuvan kaluston korjauksia varten rakennettiin Hyvinkäälle 1920-luvulla korjauspaja, joka laajennettiin ja uusittiin perusteellisesti 1949 niin, että suurin

Veurinlämmittäjä Frans Välimäki katselee leppoisasti kuvaajaa veturin hytistä. Välimäki tuli rautatien hommiin jo silloin, kun rakennustyötä tehtiin Hyvinkään—Kytäjän välillä, jatkoi sitten Karkkilaan rakennusvaiheen mukana ja on sen jälkeen palvellut monenlaisissa tehtävissä rautatiellä, liikennepäällikkönäkin on kuulemma ollut yhden päivän.

Ratavartija Juho Karisto tuli rautatien palvelukseen silloin, kun rataa Karkkilaan alettiin rakentaa. Oli mukana ratatyössä ja sai ratavartijan toimen Karkkilan päässä, jota tehtävää on jatkuvasti tunnollisesti hoitanut.

osa veturi- ja vaunukorjauksista voidaan nyt suorittaa omalla korjauspajalla.

Liikkuva kalusto käsitti v. 1912 seuraavat määrät vetureita ja vaunuja: 2 14,5 tonnin ja 2 25 tonnin painoista veturia, jotka kaikki oli toimittanut Tampereen Pellava- ja Rauta-Teollisuus Oy., 2 II ja III lk. vaunua 42 hengelle sekä 6 katettua ja 40 avonaista tavaravaunua, kantavuus 12.000 kg. Kaikki vaunut olivat Hietalahden Laivatokka Oy:n toimitamia.

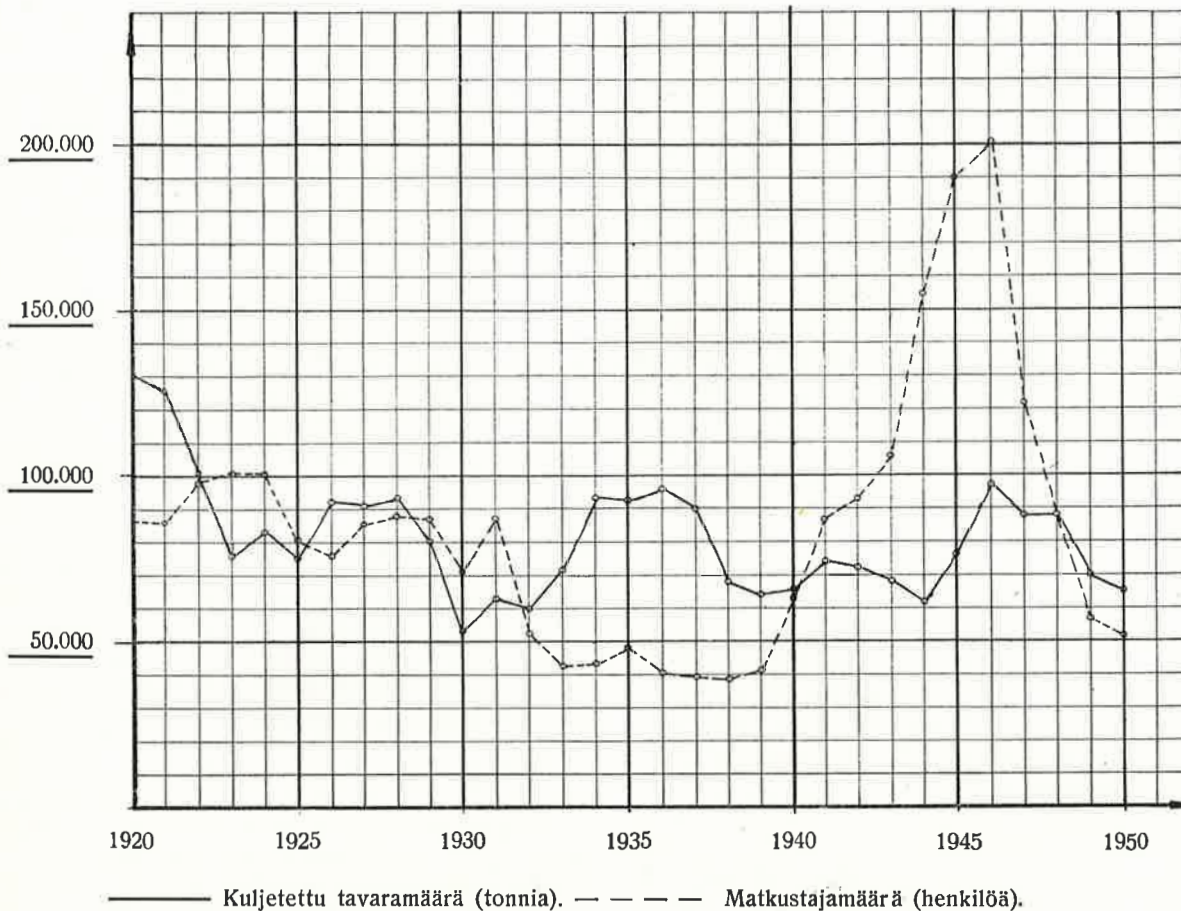

Ratavartija Kalle Hannula on samoin jo alkuvaiheista lähtien ollut rautatien töissä ja sai vähän myöhemmin hoitoonsa Linnamäen rataosuuden. Erikoisella uskollisuudella ja huolella hän on pitänyt rataosuutensa mallikelpoisessa kunnossa.

Myöhemmin on kalustoa useampaan kertaan lisätty ja täydennetty ja käsittää se nyt 4 veturia, 3 matkustajavaunua sekä 103 kpl. erilaisia tavaravaunuja ja yhden moottorivaunun.

Jo heti alussa osoittautui, että rataa tulnaisiin runsaasti käyttämään, mutta että se myöskin pystyi tyydyttämään huomattavan suuren tarpeen. Matkalippuja myytiin ensimmäisenä vuonna yli 52.000. Matkustajamäärän huippu saavutettiin vuonna 1946, jolloin rautatiellä suoritettiin 200.000 matkaa. Viime vuosina on määrä alentunut jälleen 50.000:een.

Tavaraliikenteen huippu sattui vuodeksi 1920, jolloin ensimmäisen maailmansodan jälkeinen korkeakonjunkturi puutavaramarkkinoilla ja radan varsille sattuneet suuret halonhankinnat saivat aikaan sen, että rautatie tuona vuonna kuljetti tavaraa 130.000 tonnia eli 10.000 vaunukuormaa laskettuna

— Kuljetettu tavaramäärä (tonnia). - - - - Matkustajamäärä (henkilöä).

täysinä VR:n vaunukuormina. Pulavuosina 1930—34 oli määrä vain puolet edellisestä eli 65.000 tonnia. Vaikka toisaalta vuodesta 1934 lähtien Högforsin tehtaalla tuotanto jatkuvasti kasvaa, alkaa yhä lisääntyvä maantieliikenne vallata osuutensa kuljetustehävistä, niin että viime vuosien tavaraliikenteen määrä vuosittain vaihtelee 70.000—100.000 tonnin välillä.

Rautatieyhtiön pääkonttori oli alkuajoina Helsingissä, mutta osakkeiden omistussuhteissa vuosien mittaan tapahtuneet muutokset johtivat vähitellen siihen, että Högfors-yhtiö oli huhtikuussa 1922 rautatieyhtiön kaikkien osakkeiden omistaja. Tämä osakepääoma oli asteittain korotettu 4,8 milj. markaksi. Rautatieyhtiö oli myös vähitellen saanut haltuunsa suuria metsäalueita. Näiden yhteinen johto tuli 1920-luvun alkuvuosina Högforsin, mutta rautatieyhtiö hoidettiin siitä huolimatta erillisenä. Vasta sen jälkeen, kun Kymn Oy. v. 1933 vuorostaan osti Högfors-yhtiön osakkeet, on rautatieyhtiö virallisesti tullut lakkautetuksi. Nykyisin toimii rautatie Högforsin tehtaalla alaisena ja käyttää nimitystä Hyvinkään—Karkkilan Rautatie.

Radan vaikutusta sen ulottuvilla olevaan ympäristöön on vaikea tarkkaan määrittellä. Mutta aivan erikoinen merkitys tällä radalla on ollut Högforsin tehtaalla ja samalla koko Karkkilan kauppalaan kehityksessä. Högforsin kokoisen suurvalimon toimintaa ei voitaisi ajatellakaan ilman rautatietä, joka vielä ny-

käisinkin, maantieliikenteen valtavasta kehityksestä huolimatta, on korvaamaton kuljetusväline, kun on kysymys raskaan tavarankuljetuksesta. Högforsin tehtaalla kuljetukset käsittävätkin nykyisin noin 60—70 % kaikesta rautatien tavaraliikenteestä, ja jos siihen lisätään yhtymän metsäosaston osuus, jää vieraiden osalle vain n. 25 %.

Rautatien palveluksessa on tällä hetkellä vakainasina työntekijöinä 65 henkeä sekä tilapäisiä ratatyöläisiä 20 henkeä.

Rautatien liikenne- ja hallintopäällikön virkaa ovat hoitaneet: Ananias Karhunen v. 1911—1918 ja 1933—1945 (siirt. eläkk.), Jussi Jansson v. 1918—1933 (kuollut) ja Vilho Heinonsalo v. 1945 alkaen edelleen.

Vielä toimessa olevista ovat rautatietä alusta lähtien palvelleet: lämmittäjä Frans Välimäki alkaen 1. 8. 1907, yövahti Jalmari Sukanen alkaen 1. 11. 1907, ratavartija Kalle Hannula alkaen 15. 1. 1911, ratavartija Juho Karisto alkaen 1. 2. 1911 ja veturinkuljettaja Juho Virtanen alkaen 1. 4. 1911.

Eläkkeellä olevista mainittakoon veturinkuljettaja Vihtori Koskinen 1. 12. 1908—1937 ja siivoaja Anna Virtanen 1. 12. 1911—1942.

Jo manalle menneistä ehtivät kauimmin palvella: junailija Oskari Koivula 1907—1938, junailija Kalle Vuokko 1907—1945, puuseppä Aleks Helminen 1908—1947, veturinkuljettaja Juho Järvinen 1908—1946 ja pysäkinhoitaja Otto Rinne 1911—1942.

Harvinainen vieras leirisaunassamme.

Tässä osa saunalta avautuvaa näköalaa. Soittokunnan miehet onkivehkeineen täydentävät näkymää.

Siinä sen punahonkainen kylki kuumotti niemenokassa, nuoren hongikon keskellä. Oli vuoden jo seissyt paikallaan hiekkaisella pohjalla. On miestä mustaa jos vaaleatakin nahkaansa sen lauteilla kutitellutta, milloin nuotrealla koivun vihdalla, joskus muullakin liukkaalla... Vaan hyvinpä on kiuas tuihat löylynsä pitänyt, vaikka aivan laulun voimallakin on sitä yritetty tyhjäksi lyödä. Mutta pois on paennut mies kuin mies, punaisena, lyötynä. Siinä he sitten verannalla istuvat, "saunamiehet", vilvoittelemassa.

Onpa "urohot" laittaneet poikansakin saunan kiukuisuutta koettelemaan, mutta mitäs ne pojat, järven juoksevat jo ensimmäisen kipon jälkeen.

Onpa sen lauteilla pohdittu maailman syntyjä syviä, ristiriitoja jos mitä. Mutta kiuas se kun vastauksen antaa, silloin jokaisen löylynlyönnin jälkeen painuu päät kumaraan ja kaikki tuntuvat olevan yhtä mieltä. Kun viimein verannan viileydessä istutaan, tarpeellisten kumarrusten jälkeen, onkin tämä maailma kaunis ja melko mukavakin. Järvikin peilailee ilta-aurion säteissä niin kauniisti.

"Voima se on, joka jyllää!" Mies- ja konevoima yhteistyössä leirialueen kunnostamiseksi.

Sellainen olet Leirisaunamme! Vaikka kukapa sinun hyvytyesi tarkalleen tuntisi, olethan yhtä vanha ja salaperäinen kuin suomalainen ihmiselo.

Tänään, heinäkuun 8:ntena, olet parhaimmillasi ja onhan sinulla syytäkin. Kannathan lauteillasi kaukaista vierastamme, Lännen miestä.

Jo kihisee saunan kiuas ja vihdat paukkaa. Löylyn valkeat hattarat salvoksistasi nousevat. Siellä lyö-dään kilpaa. Kiuas paukahtaa ja miesten selät taipuvat hartaaseen kumarrukseen. Siinä sen Astorian miehenkin nahka punaiseksi muuttuu.

Tätä vierastahan me tässä nyt löylytämme. Mutta hyvinpä mies kestää, sillä onhan hän neljännen polven Amerikan suomalainen. Kun siinä sitten välillä kuunnellaan, alkaa tarina kirvota itsestään. Silmäilemme vierasta tarkemmin, kun hän kertoo kävelleensä maailman ympäri ja juosseensa Amerikan poikki. Sodassa hän oli ollut Tyynellä valtamerellä, Samoa-saarten vesillä, jossa itsemurhalentäjät olivat heidän laivaansa pommittaneet. Siitä hänen korvansa olivat vielä arat, olivat palaneet. Siellä myös oli hänelle annettu korkea arvonimi "Korkea puhuva päällikkö". Alkuasukkaathan ne sellaisia nimiä antavat, vaikka eivät heidän ilmaiseksi. Vieraamme oli parannellut siellä kalastusoloja ja lisäksi päällikön pojan. Hän kertoi, että hänellä on mukanaan saamansa arvomerkit, helmet ja harja, joka on sellainen pitkä meriheinästä tehty tupsu. Ihmettelimme, mitä kaikkea tuo mies on ehtinyt joka maailman kolkassa kokea. Mutta vaatimaton on mies, kovin vaatimaton. Me lyömme löylyä, hakkaamme jalkojamme, lyömme jälleen ja katselemme. Eikä hän lähde! Hän ei lähtenyt ennenkuin me lähdimme, ja me menimme pökeryksissä — järveen!

Verannallahen me sitten jatkoimme tarinointiamme. Satoi vettäkin tarinoittemme kostukkeeksi. Mutta ne kaukaiset maat ovat niin kaukana näin saunan jälkeen. Samassa korvamme kuuleekin puhuttavan Suomesta, siellä Lännessäkin tunnetaan meidät, sen velanmaksun vuoksi, ja tässä nyt istuu mies, jonka aloitteesta se käytetään meidän hyväksemme. Sellainen Suomen ystävä on tämä Dick Nivala.

Nousiainen, Tervonen, Kanta-oksa, Lindelöf ja Pauli pystyttämässä lipputankoa leirialueelle.

Tervonen kunnostaa leiriporttia. Vieraan kunniaksi on Amerikan lippu nostettu yhteen lipputankoon.

Kun vielä kuulimme hänen kirjoittavan kirjaa Suomesta, aloimme mekin kehua, mutta se olisi saanut jäädä. Vaikka ainahan me olemme itsemme nolanneet!

Sinne jäi sauna, kun astelimme Hannan keittiöka-

Stählin Matti lyö juuri salkopallon kasvojensa edestä.

Lentopallo oli sentään "ryppy"-pelin jälkeen suosituin palloilumuoto leirillä. Kuvassa Tervonen, Antti Ståhl, Reijo Paunila ja Kalevi Kiiveri varustautuvat lähettämään pallon tulisesti takaisin yli verkon.

Kumpi on pyöreämpi, palloko vai Toivo Lagerkrantzin pyörein osa?

Tämä iltanuotiohetki oli siitä erikoinen, että Amerikan suomalainen, toimittaja Dick Nivala kertoi monia jännittäviä ja opettavia juttuja seikkailurikkaan elämänsä varrelta.

Leirillä oli paitsi ääntä pitäviä ja ruokaa nieleviä "otuksia" myös tällaisia hiljaisia.

tokselle päin. Jäi sinne myös monia merkillisiä ihmiskohtaloita. Hanna se meidät palautti kotoiselle maaperälle, sillä kohta höyrysi edessämme mehua ja muuta hyvää.

Kun sitten illalla sateen tauottua kokoonnuimme iltanuotiolle, onkin poikajoukossamme tietty jännitys. Kuunnelleessamme vieraamme tarinointia vilahtaa ohi monet iltanuotiot. Unohtuu sadepäivät, valvotut yöt, leirin rakennustouhut, kaikki, kun tämä "Korkea puhuva päällikkö" arvomerkkeineen seisoo hehkuvan hiiloksen takana. Silloin jää väkisin miehen tuo lause yhden sentin rahassa: "Jumalaan me luottakaamme."

Siihen lauseeseen yhtyen lähdemme kuudennelle leirillemme ensi kesänä.

Leiriterveisin

R e - T e.

Miehet, urohot uljaat!

Syksy tulee pimeänä pitkin iltoineen. Vaikka tiedänkin, että teillä on paljon puuhaa kotona, niin emmekö sittenkin kokoontuisi jälleen yhteisiin keskusteluiltoihimme. Onhan meillä nyt siihen tarkoitukseen paremmat tilatkin, kun on uusittu Seuratalo. Useimmat muistanevat vielä ne ankarat keskustelut elämän eri aloilta, joita olemme siellä pohtineet ja joita jäi vielä monia pohtimattakin. Aluksihan voimme pohtia, mitä pohtisimme! Onhan kirjarengaskin vielä kesken, samoin kielikerho ym.

Emmeköhän neuvottele kotihallituksen kanssa, että saisimme sen illan järjestymään. Samalla toivoisin, että nekin, jotka eivät ole aikaisemmin kerhossamme olleet, tulisivat mukaan.

Entisen tavan mukaan ilmoitukset ilmestyvät aikanaan ja sitten: Tervetuloa keskustelemaan!

K o k o o n k u t s u j a.

PITKÄAIKAISESTI PALVELLUT.

LIESIKASAAJA JUHO ARON ÄBERG

tulee 1. 11. 51 olleeksi 55 vuotta Högforsin Tehtaan palveluksessa. Hän on syntynyt 7. 10. 1878, joten hän pian täyttää 73 vuotta. Äberg on U.l. Pyhäjärven poikia Hongistosta. Perhe oli suuri, joten hän jo 11-vuotiaana joutui vieraalle työhön. V. 1896, siis 18-vuotiaana, hän tuli tehtaamme takorautaosastolle, jossa siihen aikaan valmistettiin maatalouskoneita. Sitten hän oli valimossa ja puhdistamossa muutamia vuosia ja sen jälkeen hän on yhtäjaksoisesti noin 50 vuotta ollut liesiosastolla. Tällä osastolla hän on ollut kaikissa mahdollisissa töissä. Kaikki erilaiset liesityypit ovat hänelle tuttuja. Entisaikaan olivat liesiosaston miehet vuorollaan myös valimossa koneiden korjaustöissä, mutta nykyään on oma korjaamo tätä varten. Varsinaisen leipätyönsä ohella hän on ollut myös kunnallisissa luottamustoimissa useita vuosia. Pyhäjärven kunnanvaltuustossa ja kunnallislautakunnassa hän oli monta vuotta. Kun Karkkilan kauppalan muodostettiin, hän tuli kauppalan ensimmäiseen valtuustoon. Sen jäsenenä hän oli pariin otteeseen noin 10 vuotta. Myös osuuskauppatoiminta on ollut lähellä Äbergin sydäntä. Noin 34 vuotta hän oli Tuen hallintoneuvostossa ja edustajistossa. Kunnan ja kauppalan kirjaston johtokunnassa hän oli toistakymmentä vuotta. Yhteiskoulun vanhempainneuvoston puheenjohtajana hän toimi 6 vuotta. Onhan siinä jo työkenttää yhdelle miehelle, eikä voimat ole vielääkään loppuneet, vaan liesiosastolla hän paiskii töitä edelleenkin siinä missä toisetkin.

Katumus on vain silloin todellista, kun ihminen pidättäytyy siitä, mitä on katunut.

Leo Tolstoi.

"Meill' on metsässä nuotiopiiri ..."

Välähdyksiä Högforsin tyttöleiriltä.

Heinäkuinen hellepäivä on muuttunut viileäksi il-
laksi. Puut nuotiopaikan ympärillä nousevat tummi-
na syvänsinistä taivasta kohti ja vieressä seisoo An-
tiainen rasvatyynenä. "Tällaisen leirin ken elää saa,
ei koskaan vanhene sielultaan". Miten vakuuttavilta
tuntuvatkaan nuo leirikronikan sanat tällaisena ilta-
na!

Salaperäinen vilttiviittainen saatto saapuu nuotio-
kiville. Rummutus valaa hetkeen sadun tunnun. Koh-
ta viriää hämärtyvässä illassa kirkkain tytönäänin
korven ainoa ääni: "Meill' on metsässä nuotiopiiri,
missä kuusten kuiske soi. Kipunat kohti tähtiä kii-
rii..."

Tytöt ovat oppineet odottamaan tällaisilta illoilta
jotakin. Näinhän laulettiinkin: "Iltahetket parhaat
ovat tälle tyttöjoukolle". Joka puolella näkee odotta-
via tytönkasvoja. Mitä nyt tapahtuu? Ja voi sitä rie-
mua, kun ohjelma on ylimmillään! Kuuro Miina
mahdottomine toillauksineen sai kertakaikkisen suo-
sion. Ja entäpä sitten onneton, maailman murjoma
vanhapiika, jonka kaikki viisi sulhasta olivat kuol-
leet putoamalla "blummsis" jostakin. Kuinka mie-
lellään tytöt olisivatkaan hankkineet kuudennen sul-
hasen! Rikasta oli nuotio-ohjelma. Mutta leirin ylin
herra oli sittenkin Kristus. Niin puhtaasti "viime lau-
lusta harras soi kiitos". Kiitos Herra ihanista leiri-
päivistä, kiitos nuoruudesta, kiitos, että lunastit mei-
dät!

Ilta pimenee. Hilpaisuus vihelletään pillillä. Sen jäl-
keen ei kukaan saa puhua eikä liikkua leirialueella.
Jonkin aikaa saa valvontavuorossa oleva leiritäti
kuunnella kehrääjälintua, mutta kun teltoista alkaa
myös kuulua tasaista kehruuta, hänkin voi käydä
omaa makuupussiinsa.

On kirkas aamu. Taas soi pillin kimakka ääni. Ja
samassa sukeltaa teltoista telmivä tyttöjoukko uima-
puvut kainalossa. Aamuvoimistelu, uinti. Siinä oh-

Meille tämä on jo viides leiri.

Uskolliset johtajat "sydämenvahvistustipoineen".

Näin viisi vuotta sitten...

Satutunti metsän siimeksessä.

Nuotiotunnelmaa.

Uimisen riemua.

Kuva hiekkarannalta.

Perunateatterissa.

Huhdin tytöt telttansa kynnyksellä.

Ruoka maistuu ja Maija-täti jakaa lisäannoksia.

jelmanumerot, joilla silmät auotaan ja unet ravistetaan harteilta. Niin ovat taas tytöt valmiit ottamaan vastaan uuden päivän. Sen ohjelmaan kuuluu: Raamattutunti, samanaikaisesti pienemmille satutunti, laulutunti, leikkihetket, lipunnosto ja -lasku ym. Leirillä muistetaan sekä ruumiin että sielun terveyttä. Niinpä ovat ruumiin terveyttä varten säännölliset ateriat Hilja-tädin keittiössä, uinti, sauna ja hiljaiset lepoetket.

Näin kuluvat nopeasti leiripäivät. Monet muistot syöpyvät tyttöjen sydämiin. Ne ovat kauniita muistoja päivänpaisteiselta leiriltä. Taisipa sentään yksi sateinen yö ja päivä opettaa tytöille laulun:

"Ilo aina korkealla, paistaa taikka sataa,
sateellakin kulkee päivä vanhaa, varmaa rataa.

Vastuksissa vasta saamme taistella ja voittaa .."

Kukapa noista terhaakoista tytöistä saa elää koko elämänsä päivän puolella. Siksi onkin onneksi heille, jos he oppivat ottamaan vastuksetkin Jumalan kädestä, Jumalan kouluna lopullista voittoa kohti.

Virkistyneenä palasi joukko leiriltä. Oltiinkin oltu kuin pussissa, ei ainoastaan makuupussissa, vaan muutenkin, sillä leirin ainoa puhelin oli etupäässä epäkunnossa. Alkää yhtään ihmetelkö, sillä puheli-

Kumpi voittaa?

Näkemiin, Anttainen!

MERKKIPÄIVIÄ.

Martti Vathén.

Väinö Sakari Saarinen.

50-VUOTIAS.

Maalari Martti Severi V a t h é n 21. 10. 51. Hän on Karkkilan poikia ja ollut täällä työssä koko ikänsä. Jo 14-vuotiaana hän tuli valimoon valmistamaan keernoja, olipa vähän aikaa kaavaamossakin. V. 1919 hän siirtyi rakennusosastolle maalariksi. Yli 30-vuotinen maalarinaolo on jo kehittänyt varman ammattitaidon. Voimistelu ja urheilu ovat hänen mieliharrastuksiaan. Vielä tänä vuonnakin on tullut käytyä harjoituslenkillä, vedettyä vieteriä ja nostettua punnuksia, kaikki vain omaksi terveydeksi ja iloksi. Aikaisemmin hän on ollut myös innokas kalamies.

HYVINKÄÄN—KARKKILAN RAUTATIE.

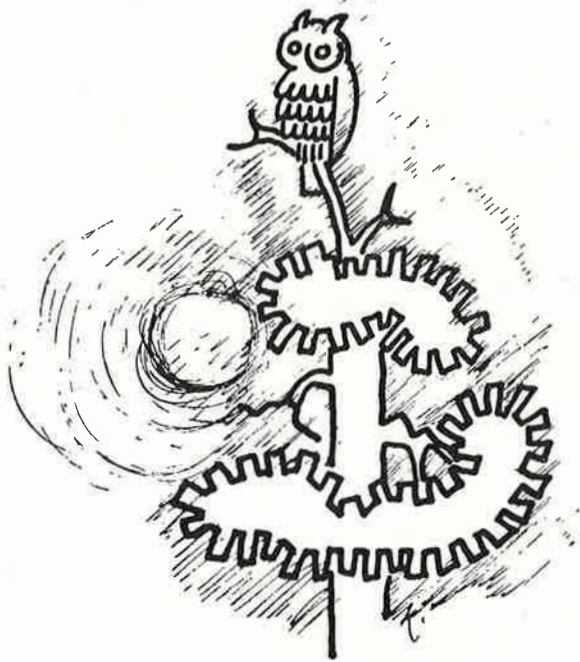
60-VUOTIAS.

Vaununhuoltaja Väinö Sakari S a a r i n e n Hyvinkäältä 8. 11. 51. Hän on syntynyt Nurmijärven pitäjässä, mistä nuoruusvuosinaan siirtyi U. l. Pyhäjärvelle Vaskijärven Heikkilään ollen siellä 9—10 vuoden ajan maanviljelystyöissä. Jo Hyvinkään-Karkkilan rautatien rakennusvaiheen aikana hän oli mukana radan rakennustyössä, mutta vakinaisesti hän tuli yhtiön palvelukseen syksyllä 1917 asettuen asumaan Läyliäisten asemalle tehtävänään vesitornin hoito ja polttopuiden sirklaus. Vuosien 1938—39 vaihteessa Saarinen muutti perheineen Hyvinkäälle ja samalla hänen ammattinsa vaihtui vaununhuoltajaksi. Tätä tehtävää hän on hoidellut näihin asti, lukuunottamatta vuosia 1943—45, jolloin hän oli Yhdistyneiden Villatehtaiden palveluksessa. Saarisen aikaisempien vuosien mieliharrastus on ollut kalastus. Nykyään hän tyytyy muistelemaan näitä aikoja ja kertomaan mielenkiintoisia juttuja erinomaisista kalansaaliistaan.

mena toimi narunpätkä, puupalikka ja Kerttu-tädin tossun tupsu.

Kunnialla selvittiin silti loppuun. Viides leiri, "Sorsapariskunnan kesäasutus" hajosi ja kuorma-autoilla ajoi Karkkilaan päin lempilauluaan "Alalaarian Alalannaa" laulava tyttöjoukko, joka jäi odottamaan ensi kesää ja uutta leiriä.

Kerttu Partti.

Leiri-Matin uni.

Matti oli tavallinen 13 vuoden ikäinen pojan kope. Samanlaisia Matteja ovat Suomen kesäiset korvet täynnä. Siinä Matti selällään teltan havuvuoteella maaten tuijotteli savuräppänestä hämärtyvälle heinäkuun yötaivaalle. Toverit nukkuivat, jopa naapuriteltassakin, ja koko leirialueen yllä leijaili öinen hiljaisuus. Matin ajatukset kiertelivät edellisissä leireissä, sillä olihan tämä leiri hänelle jo neljäs. Ne kulkivat kuin kuvina ohii ja puhuivat omaa salaperäistä kieltään. Kuinka paljon voikaan mahtua näihin leiripäiviin! Tänäänkin oli retkeilty, uitu ja saunottu. Niin, se sauna! Ajatus pyöri sen ympärillä. Matti tuntee sen jokaisen nurkkasalvoksen, sillä olihan hän ollut mukana saunahommassa jo suunnitteluvaiheista alkaen. Paljon on työtä tehty, mutta mihin mies kerran ryhtyy, niin siitä tulee aina jotakin valmista. Tänään oli saunassa otettu ensimmäiset löylyt ja hyvät ne olivatkin, paremmat kuin muualla. Kiitos vain noille isille, saunan rakentajille.

Matti kierteli ajatuksissaan milloin pallokentällä tai tikkapelin jännittävissä kilpailuissa, milloin taas ahkerassa työssä tai reippaassa ilonpidossa. Kaikessa hän oli ollut mukana, mutta kukaan ei häntä ollut huomannut, sillä olihan hän vain tavallinen leiri-Matti. Näin Matti siellä teltassa eli ajatuksissaan monet tapahtumat uudelleen, kunnes hän vähitellen siirtyi unen maille, missä häntä odottivat uudet ihmeelliset seikkailut.

Hämärä verhosi leirin pitkän huntunsa liepeisiin. Mutta kaikki eivät sittenkään olleet vaipuneet tuon hämärän unettaviin helmoiin. Leirin maskotti, itse Tapiolan isännän asettama vartiomies, Kettu Repolainen, suoritti tarkastuskierrosta. Leirin takaista rinnettä se hiipi niin hiljaa, ettei myöhäiseltä työmatkaltaan palaava muurahaisäntäkään kuullut sen astunaa. Tuosta käy melkein huomaamaton polku

korkeimmalle kohdalle leirialueen takana. Siihen vartiomiehemme pysähtyy ison kiven lähelle, silmä tarkkana ja korva herkkänä. Kaikki näyttää olevan niinkuin pitääkin, se ajattelee ja nuuhkii ilmaa.

— Ahaa, tänään ne ovatkin syöneet lihakeittoa, koska lihan kiihoittava tuoksu nousee keittiön vaiheilta, noiden ihmeellisten savuavien kanuunoiden luota. Ovatkohan jättäneet minulle, vartiomiehelle, mitään? Kunpa uskaltaisi mennä katsomaan! Mutta jospa ne kaksi suurta leiriläistä, jotka siellä kaiken päivää touhusivat, tulevatkin taasen sinne, kuten tulivat eilen aamullakin, juuri kun olin saamaisillani luun hampaisiini. Se toinen oli vielä niin kummallisissa pukimissa, sellainen kirjava huppu yllä ja kiihuvat esineet silmillä. Se tuntuu komentavan kaikkia muita. Mutta mitäs tuolta kuuluu, tuolta harmaasta pyöreästä pussista? Kas kun huutaakin kummallisella äänellä! Hiivinpä lähemmäksi, mutta varovasti, sillä eihän sitä tiedä, mitä siellä piilee. Tuossa onkin sopiva tähystyspaikka. Tuo mänty suojaa turkkini näkymästä. Enhän voi näyttää tällaista turkkia, joka on likainen ja josta karvatkin ovat melkein kaikki lähteneet. Mutta eipä sillä pienellä miehellä, joka aina kulkee edellä tuonne uhripaikalle, ole tällais-takaan, vaikka onkin suojannut sen jollain kankaalla. Niin ylpeästikin kun se siinä keikaroi, vaikka sen turkki on vain lampaan nahasta. Sellaiset me syömme, kun tapaamme.

Samassa kuuluu ilmasta suhinaa ja männyn latvasta oksien risahtelua. — Mikä se siellä nyt kolaa? Älä vain missään nimessä ala meluta! Ahaa, sehän onkin vanha haaska, huuhkajan turilas! Niin vanha, ettei se enää paljon kuule eikä näe. Tässä männikössä se on kai jo sata vuotta majailnut. Siellä se nytkin kyyhöttää ylimmällä oksalla hioen koukkunokkaansa varpaisiinsa, mutta on onneksi hiljaa. Kas noita huo-

limattomia, kun ovat jättäneet tuon pyöreän mättään tuonne leirin keskelle! Sen perässä ne ovat kaikki päivät riidelleet. Heittävät sitä kummallisen aidan yli eikä kukaan tunnu sitä huolivan. Merkillisiä ovat nuo kaksijalkaiset! Ja sitten kun ne ovat melkein läpäillään, tulee se toinen isompi kaksijalkainen, se, joka aina illalla ottaa kummallisen rattaan ja heiluttaa siinä vimmatusti jalkojaan. Olin tänne tullessani vähältä jäädä sen alle. Niin, se vie sitten ne toiset tuonne rantaan juomaan, mutta minkähän takia ne ensin riisuvat turkkinsa ja menevät sitten ihan paljaina veteen kaulaansa myöten. Joku hyppää sinne vielä pää edelläkin. Ja aamullakin, kun lähden pois, ne menevät taas sinne, mutta silloin ne juoksevat tuon niemen ympäri. Ei kai niille muuten tulisikaan jano.

Eilen illalla siellä rannalla oli jotain uutta. Ne saivat valmiiksi sen hirsisen rakennuksen, jota kaluttaessaan ne ovat karkoittaneet kaiken riistan minun metsästysmailtani. Sitten ne panivat sen rakennuksen palamaan, koska sieltä nousi savua. Silloin minä lähdin pois, sillä en kestä savun hajua. Se pilaa minun hajuainini.

— Huu, kuului pitkänä ja valittavana männyn latvasta ja silloin vartiomies loikkasi sivulle.

— Mitä sinä senkin vanha tohelo toivotat?

— Katso, Repolainen, kuuluu kumea ääni ylhäältä. Tuon reunimmaisen säkin luona on lihapala. Näen sen.

— Älä valehtele, ei siellä mitään ole. Oლისinhan sen jo haistanut.

— Hah, hah, vai haistanut! Sinähän olet tuulen alla. Taidat tulla jo vanhaksi.

Huuuu...! Repolaista kirveli, sillä vasta nyt hän sen huomasi. Kuinka ajattelematon hän olikaan ollut.

— Hae sinä se tänne, niin nähdään, puhutko totta, sanoi Repo ja alkoi hiipiä tuulta vasten.

— Hae vain itse, minua et petä.

Ja Repo hiipi lähemmäksi telttaa. Varovasti, hyvin varovasti...

Matti näki unta. Turkin tarina elettiin uudelleen. Hän näki suuren apinan, joka Pähkinälinnan edus-

talla antoi salaperäisiä merkkejä Pirkalle. Sen karvainen ruumis hämmöitti puun oksilla ja Matti tuijotti siihen. Apinan silmät hehkuivat kuin kekäleet sen tuijottaessa vuorostaan Mattiin. Matti ei voinut kääntää katsettaan, sillä apinan karvaiset eturaajat olivat niin ottavan näköiset. Ne lähenivät uhkaavina, tulivat yhä lähemmäksi ja lähemmäksi. Matti kieriskeli havuvuoteellaan ja tunsi, kuinka käsivarret kiertivät hänen ympärilleen. Nyt ne alkoivat puristaa ja kuinka voimakkaat ne olivatkaan! Henki alkoi pihistä Matin kurkussa ja apinan silmät paloivat tuossa aivan hänen kasvojensa lähellä. Silloin Matti heräsi. Hän kuuli korvansa viereltä ulvaisun ja näki edessään kaksi saaliinhimoista silmää. Samalla ne katosivat ja Matti kuuli tassuttelua teltan ulkopuolelta. Se etääntyi vähitellen ja hetken kuluttua kuului ketun ulvontaa, jota säesti huuhekajan kumea huuto...

Matti kuivasi kylmän hien otsaltaan. Hän mietti, kertoisiko kokemastaan mitään tovereilleen. Ei sentään, nauraisivat vaan. Pitipä sen ketun tulla näin lähelle, mikähän sitä niin kiinnosti. Matti vilkaisi ulos, sillä hänen kohdallaan oli teltassa reikä, josta oli kyllä eilen ollut puhetta, mutta jota ei tullut korjatuksi. Hän huomasi rasvaisen voipaperin, joka oli joutunut telttakankaan alle. Siinä oli ollut äidin evääksi laittamaa kinkkua, jonka tuoksu varmaankin johdatti ketun paikalle.

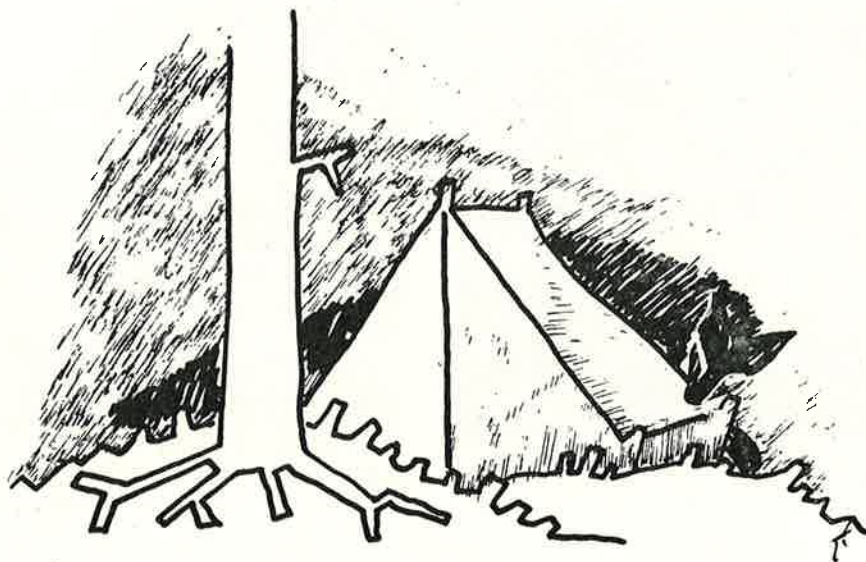
Matti heittäytyi jälleen selälleen havuille ja kuunteli yön ääniä. Hän kuuli kuinka kaakkuri kutsui poikuettaan järvellä. Mutta pian sen ääni hukkuu etääntyvän ketun vihlovaan ulvontaan. Häpeissään ja vihaisena vanhalle huuhekajalle repolainen siellä lönkytteli kohti järven louhikkoista rinnettä. — Taidanpa tosiaankin tulla vanhaksi, se mietti mielessään.

Mutta teltassaan monen muun leiripojan joukossa Mattimme vaipui keskeytyneeseen uneen.

Yhtä ja toistakin tapahtuu leirin yössä, mutta vain harvat joutuvat sitä omakohtaisesti kokemaan. Satuu ja tapahtuu varmasti ensi kesänäkin!

Leiriterveisin

R e - T e.

Oltiin taas mammaleirillä . . .

Viime kesänä, kuten jo useampana edellisenäkin, pääsivät mammatkin leirille. Aikaisempina kesinä on pätenyt lause: Mamat maastossa matavat, mutustavat mustikassa. Nyt eivät mustikat kuitenkaan olleet vielä kypsiä, joten leiri toimi muuten vaan pienenä perheenemäntien virkistysleirinä. Ja sanottiin olleen hauskaakin. Mitenhän lienee ollut nukkumisen laita kovahkolla telttavuoteella? Ja kun huuhkaja vielä huuteli ja kehrääjälintu piti ääntelyään. Eipä mammat tainneet osata peloltaan nukkua! Kahvinkeitte-lykin kun vielä vei niin lujasti aikaa niin illalla myöhään kuin aamulla aikaisin, että tuskinpa siellä paljon ainakaan nukuttiin.

Entiseen tapaansa laati Vilhelmiina Pesonen seuraavan kronikan mammaleiriltä ja sitä sitten laulettiin Ukko Noan nuotilla:

Vierii vuosi verkallensa, kesä taasen on.
Heinäkuu on tullut,
laulaa laululinnut,
leiritouhut, leiritouhut mammoilla taas on.

Tässä otetaan lukua leiriläisistä.

Ottakaapa selvää kasvojen ilmeistä, onko juotu kahvia vai teetä!

Iltanuotiolle käy mammojen tie.

Karkkilasta Antiaisiin johtaa oiva tie.
Kivet, kannot kolkkaa,
auton valot vilkkaa,
"Arttu" mammat varmoin käsin leirille näin vie.

Kahvipannu lämpimänä meitä odottaa.
Emännät ne tietää,
mitä mammat sietää,
kahvikulta kielenkannat aina kirvoittaa.

Antti-setä vanhaan tapaan saunan lämmitti.
Hän on vanha tuttu,
siispä selvä juttu,
että löylyt, että löylyt ihanat tääll' saa.

Siispä tytöt nopsat, norjat vastan valmistaa.
Saunahan he rientää,
pursuin riemumieltä,
pölyt poijes pinnastansa näin he parhain saa.

Laulu kaikuu, nauru raikuu, aallot vastailee.
Illan hämärässä,
nuotion lämpimässä,
arkihuolet, maiset touhut kauas kaikkoo.

Kerttu-täti tottuneesti leikit ohjailee.
Huumorinkin kyllä,
pitää aina yllä.
Maija- sekä Allit-täti häntä auttelee.

Hilja-täti sekä Telle leirin tärkeimmät.
Tiedättekö miksi - ?
Siin on pieni niksi.
Ilman heitä, ilman heitä vatsa tyhjä ois.

Antti-setä vastan saakoon tunnustukseks' meilt'.
Häntä aina tarvis,
ett' ois sauna valmis.
Löylyt hyvät mammat saavat hänen toimestaan.

Niinpä tämä leiritouhu lopussa taas on.
Mammat virkistyivät,
mielet piristyivät.
Kiitoksemme kauniimmat saakoon johtajat.

KUUSANKOSKEN TEHTAAT

VARJELE LASTA TAPATURMILTA!

Kodin piirissä ja sen ulkopuolella vaativat monet tapaturmat pienokaisia. Liian usein saamme lehdistä lukea milloin lievemmistä, milloin vaikeammista tapaturmista, joiden uhriksi lapsi on joutunut. Tulee mieleemme kysymys: Mitä meidän on tehtävä, että tämänkaltaiset uutiset vähenisivät?

Meidän kaikkien on yhdessä ja jokaisen erikseen tunnettava se vastuu, mikä jokaisella lapsen kasvatustajalla on neuvossaan leikki-ikäistä tai jo kouluikään ehtinyttä lasta.

Kodeissa vaativat lasta epälukeisat vaarat. Alituisena uhkana ovat esim. tuli, kiehuvat vedet ja rasvat, myrkylliset liukset, kaatuvat esineet, tukehtuminen sekä monet muut vaarat.

Palovammat.

Jos katselemme tilastoja, huomaamme, että palovammojen lukumäärä on suuri. Tavallisimpana syynä on se, että lapsi saa kuumaa nestettä päälleen, kaataa tuolille nostetun vellikattilan tai kompastuu lattialle asetettuun kuumaan vesisankoon.

Tämänkaltaiset tapaturmat on mahdollisuus estää olemalla hieman huoleellisempia. Liedellä olevat kattilat siirretään keskeemmälle liettä ja kädensijat käännetään seinään päin, jolloin lapsen on vaikeampi päästä niihin käsiksi. Mitä kuumavesiastioihin tulee, ei niitä koskaan saa jättää lattialle tai tuoleille, jos lapsia on talossa.

Tulitikuilla leikkimisellä on näihin vaurioihin verrattuna lukumääräisesti vähemmän merkitystä. Mutta tällainen leikki on useammin kuin kerran saanut aikaan valtavia tulipaloja, jotka ovat tuhonneet suuria omaisuuksia ja ihmishenkiäkin. Ja vaikka tuli ei ole päässyt leviämään näin pitkälle, on se ainakin polttanut lapselta kasvot ja kädet.

Näiden vakavien esimerkkien muistuttamina säilyttäkäämme tulitikut niin, ettei lapsilla ole minkäänlaisia mahdollisuuksia saada niitä käsiinsä.

Erittäin suurelle vaaralle alttiiksi joutuvat lapset, jotka lukitaan sisään äidin mennessä ulos ostoksille. Usein saamme lehdistä lukea, miten lapsi tällöin on saanut tulen vaatteisiinsa ja palanut. Tietenkään ei äiti aina voi ottaa lasta mukaansa, mutta silloin hän voisi hetkeksi turvautua naapuriin. Ei missään tapauksessa saa lukita lapsia kotiin, varsinkin jos tuli palaa pesässä.

Putoamiset.

Jos lapsi on yksin kotona, ilman minkäänlaista huolenpitoa, joutuu hän alttiiksi monille muillekin tapaturmille. Hän kiipeilee, putoaa ja kompastelee. Hyvin kohtalokkaaksi voi muodostua tilanne, jos ikkunoita ja parvekkeelle johtavia ovia ei ole tarpeeksi hyvin suljettu. Ikkunat täytyy myös varustaa sellai-

Vilhelmiina Pesonen ja Jenny Röök ovat ihastuneet lentopalloiluun, kuten monet muutkin mammat.

Harras on iltamuotiotunnelma.

silla lukkolaitteilla, etteivät lapset pysty niitä avaamaan.

Syöpymis- ja myrkytystapaukset.

Taloudessa käytetään paljon myös myrkyllisiä ja kemiallisia aineita, joiden säilytyksessä usein on paljonkin toivomisen varaa. Ajatelkaamme vain seuraavaakin tosikertomusta. Pikku Ristolla on kova jano. Hän ei malta käydä äidiltä pyytämässä juomista, varsinkin kun muistaa, että kaapissahan on mehupullo, josta äiti on hänellekin antanut. Jospa siis joi suoraan pullon suusta. Mutta pullossa ei ollutkaan mehua — siinä oli lipeäliuosta. Tämä liuos poltti pikkumieheltä suun ja ruokatorven.

Tällaisia tapauksia sattuu maassamme sangen usein. Lipeäkivimyrkytys on yleisin myrkytys lasten keskuudessa. Ja kuitenkin tällaiset tapaukset ovat vain vanhempien anteeksiantamattoman huolimattamuuden seuraamuksia.

Samoin säilytetään useissa kodeissa myös lääkeaineet liian huolimattomasti, eikä ole ollenkaan harvinaista, että lapset loppumattomassa uteliaisuudessaan syövät vanhempien ihmisten ehkä voimakkaita ja myrkyllisiäkin lääkkeitä.

Siis jälleen, vanhemmat, oletteko kyllin huolellisia?

Sähkötapaturmat.

Esteettiset syyt ovat saaneet aikaan sen, että pistokoskettimet on sijoitettu niin matalalle, että lapsetkin ylettyvät niitä sormeilemaan, ja siitä johtuen sattuu vuosittain useita sähkötapaturmia. Huolimattomasti käsiteltyinä myös monet sähkökojeet ovat lapsille vaarallisia.

Alkäämme unohtako myöskään niitä vaaroja, jotka väijyvät pienimpiämme heidän nukkuessaan. Kiristävät, tiukasti solmitut nauhat ja myöskin epäasiallisesti valmistetut makuupussit voivat saada aikaan tukehtumisen. Joskus olemme lukeneet lehdistä seuraavanlaisistakin tapaturmista: ”Rotta nakerrellut nukkuvan lapsen kasvoja”, ja ”kissa asettunut nukkuvan lapsen kasvoille — seurauksena tukehtuminen”.

Edellä olemme puhuneet eräistä kodin piirissä sattuvista tapaturmista, mutta myös kodin ulkopuolella vaanivat lasta monen monet vaarat.

Hukkuminen.

Suomi, kymmenientuhansien järvien maa, asettaa asujamilleen ehdottoman uimataidon osaamisen ja terveeseen järkeen perustuvan varovaisuuden vaatimuksen. Tätä viime mainittua seikkaa tulee vaatia kasvattajilta, jotka liikkuvat pienimpiemme kanssa vesien läheisyydessä. Huolellinen, vastuuntuntoinen kasvattaja ei myöskään koskaan unohta niitä vaaroja, jotka vaanivat lasta sulkemattomien tai huonosti suojattujen kaivojen sekä vesisaavien muodossa. Jos lapset on opetettu uimaan ja heille on selostettu myös heikkojen jäiden vaarallisuus, voivat vanhemmat olla turvallisella mielellä.

PITKÄAIKAISESTI PALVELLUT.

PORTINVARTIJA BENJAMIN STENROOS

Kymin Talousosastolta tuli toukokuun 1 p:nä olleeksi 45 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt Iitisä. Palveluksensa yhtiössämme hän aloitti Kuusankosken Sahalla. Ennen Talousosastolle siirtymistään hän työskenteli sekatyömiehenä ja hevosemiehenä Kymin—Kuusankosken Ulkotyöosastolla. Portinvartijana hän on ollut kuluvan vuoden huhtikuun 5 p:stä lähtien. Tehtävänsä hän on suorittanut ahkeruudella ja tunnollisuudella. Hänen mieluisana vapaa-aikojen harrastuksena on ollut kalastus.

Hyvyys on orpo maan päällä, pahuudella on suuri suku ja laaja ystäväpiiri.

V. A. Koskenniemi.

Kauniissa sielussa muuttuu surullisinkin sattuma kauneudeksi.

Maurice Maeterlinck.

Liikenneonnettomuudet.

Kasvaessaan lapset tarvitsevat paljon ohjausta ja neuvoja. Esimerkin voima lapsiin nähden on suuri. Kaduilla ja teillä lapsen kanssa liikkua tulisi kasvattajan antaa hänelle ensimmäisiä liikenneohjeita esimerkin muodossa. Näin tulee lapselle oikeasta liikkumistavasta tottumus, joka suojelee häntä monilta tapaturmavaaroilta.

Vanha sananlasku sanoo: ”Onnettomuus ei tule kello kaulassa”, mutta kun lähemmin tarkastelee tilanteita, niin huomaa, miten paljon varovaisuus ja vastuunalainen kasvatus merkitsevät.

Aineelliset vauriot ovat korjattavissa. Toisin on asianlaita silloin, kun on kysymyksessä ihmisen kallemmat arvot, henki ja terveys. Siksi olkoon meillä tietoisuus tosiasista, että ihmishenki on korvaamaton.

Uhkaava tulipalonalku Voikan paperitehtaassa.

Konemiestön oma-aloitteinen ja ripeä toiminta palon sammuttamiseksi ansaitsee kiitosmaininnan.

Aamuyöllä kesäkuun 27 p:nä klo 3.40 tienoissa syntyi Voikan paperitehtaassa PK VII:llä tulipalo, jolla olisi saattanut olla hyvinkin tuhoisat seuraukset ellei mainitun ja naapurikone PK VI:n miehistö ripeällä toiminnallaan olisi onnistunut pääsemään tulen heräksi.

Kuten maallikkokin tietää, on paperikone tulipaloille altis laite. Korkea lämpötila, voimakas tuuletus sekä pöly ja rasva ovat kaikki tekijöitä, jotka luovat edellytykset tulen leviämiseksi, jos se jostain syystä konemiestön valppaudesta ja ennakoehkäisevistä toimenpiteistä huolimatta pääsee irti. Ennakoehkäisevään palosuojeluun kiinnitetään sekä tehtaassa johdon että koko henkilökunnan taholta erittäin suurta huomiota, mutta kaikista varotoimenpiteistä huolimatta ei kuitenkaan voida välttää sitä, etteikö paperitehtaassa silloin tällöin sattuisi pienempiä ja suurempiakin tulipaloja.

Tällä kertaa ei tuli päässyt aikaan saamaan pahempia vaurioita, kiitos molempien rinnakkain sijaitsevien koneitten miehistön. Tuli syntyi ensimmäisen kuivausryhmän alkupäässä koneen takaosassa leviten sieltä räjähdysmäisesti koneen takaosaa pitkin aina neljänteen ryhmään saakka. Samalla kun tulen irti pääsy huomattiin, koneen miehistö ryhtyi tarmokkain toimenpiteisiin sen tukahduttamiseksi. Palokunta hälytettiin, massan tulo koneelle keskeytettiin, paloletkut selvitettiin, ensiapusammuttajat pantiin käyntiin ja muihin osastoihin johtavat tulenkestävät ovet suljettiin. Samanaikaisesti oli vettä saatu letkuihin, ja koneen etupuolelta sen keskikohdalta suunnattiin vesisuihku koneen läpi sen takaosaan. Käynnissä ole-

Sammutustyöhön osallistuneita konemiehiä mestareineen.

Omakotirakentajat!

Koska Aravan myöntämien omakotilainojen haku-aika vuoden 1952 määrärahoista on 1. 11.—31. 12. 1951 välinen aika, kehoitetaan kaikkia niitä rakennustöitä aloittelevia rakentajia, jotka täyttävät lainan saannin edellytykset, lokakuun alussa ottamaan yhteys Sosiaaliosastoon, jotta anomus voitaisiin ajoissa hoitaa. Rakentajat voivat saada kaikista po. lainoitusten edellytyksistä tiedon lehtemme vuoden 1950 numerossa 4 olleesta asiasta koskevasta kirjoituksesta.

Samalla huomautetaan, että asutuslainojen (rintamamieslaina, hypoteekkilaina) saantimahdollisuudet ovat sikäli parantuneet, että eräissä tapauksissa voidaan po. lainaa menestyksellisesti lähteä anomaan jo ennenkuin pääraakenus on saatu vesikattoon, ja vaikkei anojalla olisikaan kolmea alaikäistä lasta.

van naapurikoneen miehistö osallistui mahdollisuksiensa mukaan sammutustyöhön. Kun palokunta neljän minuutin kuluttua hälytyksestä saapui paikalle, oli pahin vaara silloin jo ohi, tulen leviäminen oli saatu ehkäistyksi.

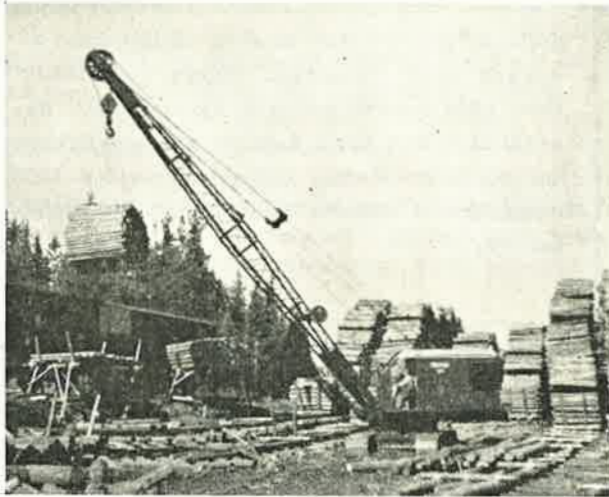
Lehtemme edustajalla oli tilaisuus keskustella palosta molempien koneitten hoitajien Kalle Grönlundin ja Edvard Kallosen kanssa. Kumpikin heistä mainitsi, että pahalta näytti alussa, mutta hyvin sammutustyö sujui, kun alkuun päästiin. Kaikki tekivät parhaansa, totesivat molemmat koneenhoitajat samoin kuin myös vuoromestarit Lahtinen ja Ylén. Prässiopijat taisivat aluksi juosta vähän aikaa ympyrää, ennenkuin selvisivät ensi järkytyksestä, mutta sitten hekin antoivat oman nuorekkaan panoksensa ”punaisen kukon” karkoittamiseksi heidän työpaikaltaan.

Koneitten miehistöt panivat sulun tulen leviämislle, kertoivat palopäällikkö Nikander ja I palomestari Eloranta, kun heiltä tiedustelimme sammutustoimenpiteitä. Mutta kyllä palokunnallekin työtä ja ponnistuksia riitti. Sammutustyö oli vaikeata, koska pölyn ja öljyn sekainen palava massa ei millään tahdo sammua. Samoin olivat ilmanvaihtokanavissa kytävät pesäkkeet vaikeasti sammutettavia ja tuli oli kuvaanollisesti sanoen kaivettava pois.

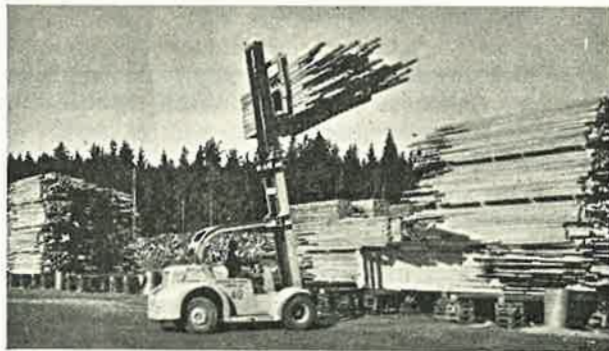
Palokunta saapui paikalle nopeasti ja työskenteli tarmokkaasti ja määrätietoisesti, kuten sen monikymmenvuotiset perinteet edellyttävätkin. Se ansaitsee kaiken kiitoksen ja tunnustuksen työstään tälläkin kertaa.

„Oskari“ on valttia...

Kone syrjäyttää ihmistyövoiman yhä useammalla alalla ja varsinkin sellaisilla, joilla pelkkä raa'an voiman käyttö on kyseessä. Seuraava kuvasarjamme esittelee eräitä Kuusankosken tehtailla käytössä olevia koneita.

Raskain kaikista on Osgood 820 nosturi eli "Oskari", joka 60 jalan pituisella puomillaan pystyy siirtämään yli 3 tonnia tavaraa 16 metrin säteellä. Tässä leijaillee 10 m³ selluloosapuuta matkalla pinoon. "Tasut" kyllä pysyvät maassa, sillä painoa koneella on 45 tonnia.

Lähellä "Oskaria", Saksanahon uudella lautatarha-alueella, työskentelee Hyster—150 haarukkatrukki. Se pystyy nostamaan 7 tonnia. Kuvassa nähdään 1½ standerttia lautaa yhdellä kertaa matkalla rautatievaunusta tapuliin.

Tässä työskentelee Lorain-kaivinkone. Se on tässä kuokkakauhalla varustettu ja nostaa n. ½ kuutiometriä maata kerrallaan. Autokuorma täyttyy siis 5 tai 6 nostolla. Tämäkin voimapeli pystyy tekemään useammanlaista työtä. Tässä se kaivaa sähköjako-keskuksen peruskuoppaa, mutta se pystyy esim. nopeasti täyttämään autokuormia sorakuopalla (2 minuutissa), kaivaa viemäri- tai kaapelikanavia ja jopa pieniä pyöreitä kuoppiakin, kuten esim. kaivoja. Sitä voidaan käyttää myös jauhomaisten aineiden nostamiseen tahi voidaan sitä käyttää juntauskoneena. Se pystyy työskentelemään kaiken lisäksi hyvin ahtaissakin tiloissa.

Kookas Caterpillar D 6 maantasoitustyössä Kuusankosken vesijohtotyömaalla. Kone soveltuu mainiosti tienteen, rakennuspohjien kaivuun ja maantasaustoihin. Puutarhan ruokamultavaraston kääntämisessä se korvasi 138 miehen työn. Siinä on noin 5 kuutiometrin perävaunu, johon se automaattisesti nostaa maata ja vie pois paikalta. Saksanahon uuden lautatarhan alueen tasauksessa se 5 minuutissa otti irti 5 kuutiota maata ja vei sen 150 metrin päähän ja lisäksi vielä tasoitti sen siellä.

Kuvassa oikealla näkyy White-merkkinen puolitela-auto, jolla on useita eri käyttömuotoja. Se vetää paitsi telaketjuillaan myös etupyörillään, joten se selviää yleensä minkälaisessa maastossa tahansa. Kun siinä kaiken lisäksi on vielä konevinssi, voi sen pahimmassa tapauksessa vedättää vaijerilla pois mistä montusta tahansa. Sillä voidaan myös vetää raskaita perävaunuja, kuten seuraavalla sivulla näkyy. Tätä autoa käytetään esim. teiden auraukseen silloin, kun tavallinen auto osoittautuu liian heikoksi. Ojanajoon se on myös mitä sopivin. Kuvassa vasemmalla on tavallinen tiekarhu, jonka edessä näemme näitten erikoisten "kulkuneuvojen" ajajat Esko Lehtisaran (vas.) ja Aarne Rahikaisen.

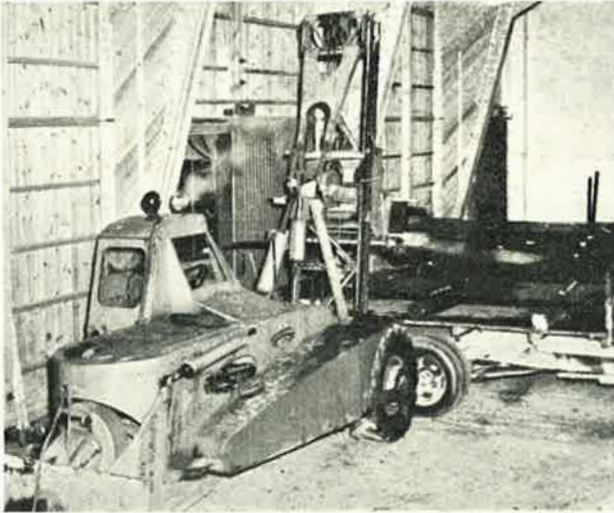

Tässä on kaksi komeata, yhtiön pääkonttorin torni ja "Joonas". "Joonas" on oikealta nimeltään Jones Super 44, siirtonosturi, jota käytetään raskaitten esineitten ja laitteitten siirtämisessä tai kuormaamisessa. Tässä näemme "Joonaksen" nostamassa auton lavalle teräslevyjä, jotka kuljetetaan varastoon. Muutamassa minuutissa se nostaa autokuormallisen levyjä, jotka pelkällä miesvoimalla olisivat perin hitaita nostella.

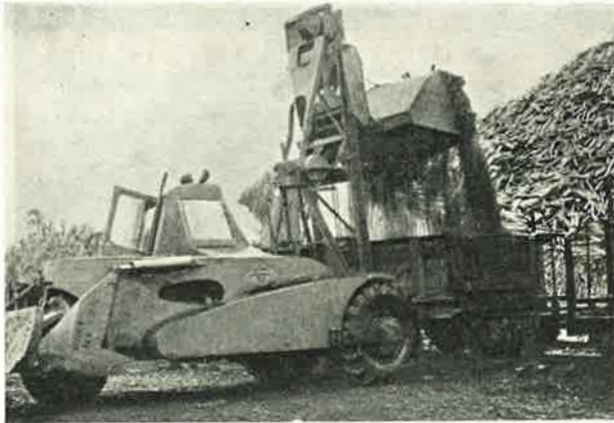

Fruehauf-perävaunu voi ottaa 15 tonnin kuorman, siis esim. Caterpillarin tai Lorain-nosturin. Tällä tavalla voidaan näitä työkoneita siirtää nopeasti teitä rikkomatta.

Käydäänpä varaston puolellukin. Siellä näet työskentelee noitten samojen levyjen kimpussa Duo-Way-nosturi, joka haarukoillaan pystyy nostamaan ja siirtämään paikasta toiseen 3 tonnin kuorman. Se ottaa kevyesti levynipun autosta ja asettaa sen kunnisti paikoilleen varastoon. Duo-Way on monitaituri. Se pystyy tasaamaan ja työntämään maata, jossa hommassa se kunnostautui Saksanahon lautatarhan ratapenkan tasauksessa. "Joonaksen", kahden kuorma-auton ja muutaman miehen voimin siirrettiin varastoon 30.000 kg teräslevyjä 2½ tunnissa.

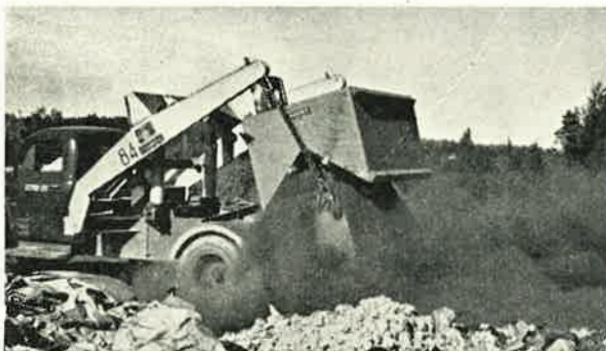

Kuten sanottu, Duo-Way on monitaituri. Tässä näemme sen täyttämässä puruvaunuja Voikkaalla. Kauhassaan se kuljettaa kuution kerrallaan ja pudottaa sen vaunuun. Duo-Wayn varsinainen työmaa onkin juuri tämäntapainen: se siirtää koksia Voikan Karbiditehtaalla. Kuution kauhallaan se pystyy siirtämään koksia n. 120 metrin matkalla 10 tonnia tunnissa.

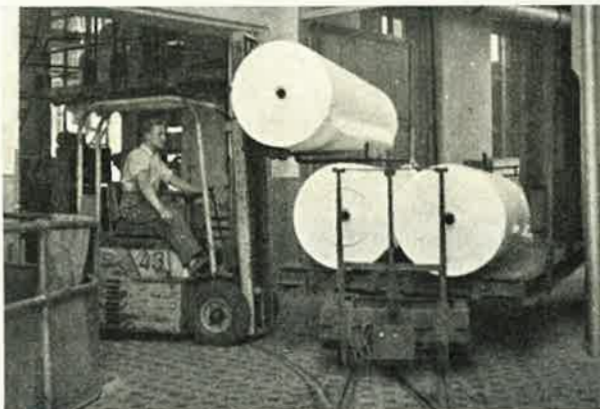

"Manta", oikealta nimeltään Mandt Swing-Loader, on kuormauskone. Kuvassa se ottaa espanjalaista kii-sua viedäkseen sen seulauslaitteeseen. "Mantan" ke-syttäjänä toimii Eino Puola k k a.

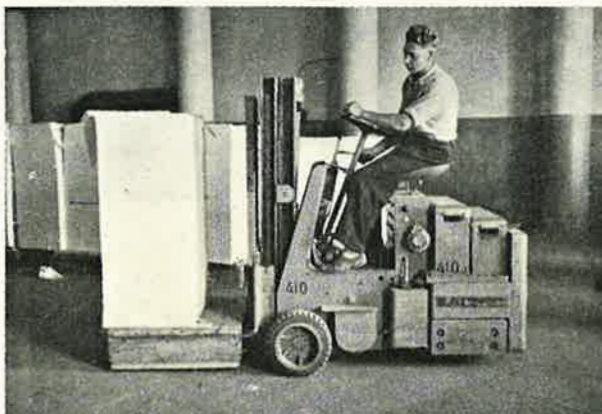
Roska- ja jätelaatikoiden tyhjentäminen on ollut ikävää työtä. Mutta Pertti Laine vain hymyilee, kun hän Dempster-Dumpster hydraulisella nostolaitteella auton hytistä käsin suorittaa tässä tapauksessa tuhkalaatikon tyhjennyksen.

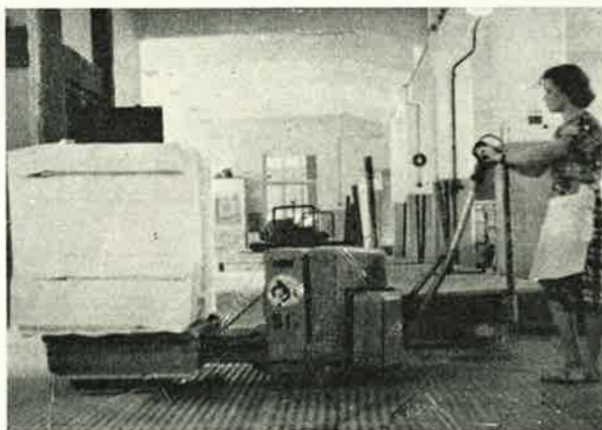
Ky. Paperitehtaalla hoidettiin erään hissikorjauksen aikana koko PM 3:n ja 4:n tuotanto tällä tavalla. Hyster—20-trukkia ajaa Osmo Pynnönen.

Paperisaleissa ja niiden välillä pyörii lakkaamatta 16 tuntia päivässä Automatic-haarukkatrukki. Tarkkana on oltava, etteivät paperipinkat mene epäjärjestykseen, mutta Inkisen Pekka hallitsee ”mil-lin tarkkuudella” ajotaidon.

Lyhyempiä siirtoja varten käytetään Lewis—Shepard-”sähkökonnia”. Nappeja painamalla nousee ja siirtyy monen sadan kilon kuorma.

Kuorma-auto on tuonut selluloosaa paperitehtaalle. Trukki hyökkää kuorman kimppuun, ottaa 3 kolliä kerrallaan ja vie ne välivarastoon, ja 5—6 min. myöhemmin voi auto lähteä uudelle matkalle. Sillä välin trukin kuljettaja syöttää kolleja pulppereille, purkaa rautatievaunuja tms.

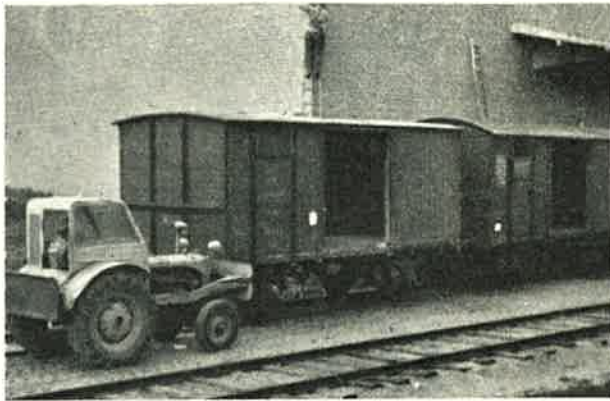

Go-Devil-lavanosturi pystyy vaijerikoukussaan nostamaan 900 kilon kuorman ja siirtämään lavallaan kaksinkertaisen määrän. Se on kätevä esim. juuri siinä työssä, missä se kuvassa nähdään: kaapelirullaa siirtämässä. Go-Devil'ia kokeilemassa näemme ins. O. H i x é n i n, jonka erikoisalana ovat juuri kuljetus- ja siirtokysymysten tutkiminen ja kehittäminen, sekä Eino H a i m i n, jonka työtä nämä uudenaikaiset koneet ovat suuresti helpottaneet.

"Pieni, mutta pippurinen" voisi sanoa tästä White-man-lavatrükistä, joka 25 km tuntinopeudella voi kuljettaa yhden tonnin kuormia. Siihen asennettu nosturi pystyy nostamaan ½ tonnia. Ajajana kuvassa Mikko K i l k k i.

Paperivaunuja siirtäneet hevoset ovat saaneet kevyempää työtä ja tilalle on tullut traktori nopeuttaen työtä huomattavasti. Mutta puolen vuoden perästä tulee oma vaihtoveturi.

Voikan Paperitehtaan alakerrassa Pauli K o i v i k o tekee paperirullapihdeillä varustetulla Towmotor-trukilla nopeasti pinoja.

Ja viimeksi kurkistamme vielä paperivarastoon, missä ins. Hixén parhaillaan kokeilee erästä 1 tonnin haarukkatrukkia, jonka "käsivarsien" välissä kookas paperirulla on lujassa syleilyssä. Se on nopea ja vahva apulainen paperin varastoinnissa ja vaunujen kuormauksessa. Se näet pystyy menemään rautatievaunuun sisälle saakka.

Vastavalmistunut Kuusankosken lastentalo.

Kuusankoski saanut lastentalon.

Kuusankosken kunnan viimeisin saavutus sosiaalisella alalla on Kymintehtaan puolella Kotiharjulla sijaitseva lastentalo, joka nyttemmin on valmistunut ja otettu käyttöön. Kuten muistettaneen, Kymi-yhtiö lahjoitti 75-vuotisjuhlassaan lastentaloa varten maa-alueen ja 3 miljoonaa markkaa. Kunta otti lahjoituksen kiitollisuudella vastaan ja aloitti välittömästi vesijohto- ja viemäryöt tätä rakennusta varten. Piirustukset laati rakennusmestari Eino Niininen ja rakennustyöt aloitettiin syksyllä 1949. Lastentalo on tilavuudeltaan 4.310 kuutiota käsittäen lastentarhan

Lastentalon vihkiäisjuhlasta.

Kunnanjohtaja J. Mikkonen pitämässä avauspuhetta.

ja -seimen sekä äitiys- ja lastenneuvolan. Lastentah- ja seimiosastojen hauskat ja tarkoituksenmukaiset kalustot on suunnitellut arkkitehti Elli Ruuth. Lastenkoti on joka suhteessa ajanmukainen ja viihtyisä. Tuonempana selostamme lastentaloa ja sen toimintaa yksityiskohtaisemmin.

Lastentalo vihittiin tarkoitukseensa heinäkuun 1

Kävelyharrastuskilpailut.

Kuusankoskella osanottajia enemmän kuin koskaan aikaisemmin.

Kymin-Kuusankosken tehtaitten kävelyharrastuskilpailu ei tänä vuonna kaikissa kohdin saavuttanut sellaisia mittasuhteita kuin aikaisemmin. Kilpailussa oli tosin osanottajia enemmän kuin milloinkaan ennen, mutta majoilla käyntien lukumäärä jäi pienemmäksi, samoin myös yhteenlaskettu kilometrimäärä. Kävelijöitä oli nyt 549, viime vuonna 479. Miehistä osoittautui parhaaksi harrastushiihdon "messari" Väinö Lehtinen 827 kilometrillään ja naisista jo ennenkin kunnostautunut Annikki Aranko, joka taivalsi 708 km. Kangasmerkkiin oikeuttavan tuloksen saavutti 13 miestä ja 15 naista.

Majoilla käynnit ja kuljetut kilometrimäärät selviävät seuraavasta taulukosta.

M a j a t	V. 1950		V. 1951	
	Käyntejä	Km.	Käyntejä	Km.
Työväenop. kesämaja ..	1.150	17.250	825	13.200
Pukkisaari	938	6.566	936	6.552
Nauhanaho	589	5.301	386	3.474
Sääksniemi	550	3.300	568	3.408
Ahola	388	4.656	352	4.224
Puhjonmäki	172	1.548	—	—
Eerola	127	762	211	1.266
Hiihtomaja	—	—	70	350
Yht.	3.914	39.383	3.348	32.474

Kävelijät paremmuusjärjestyksessä:

Naiset: 1) Annikki Aranko, Kuu. Saha, 708 km. 2) Ulla Kantonen, Konttori, 480. 3) Saara Hänninen, Ky.Sell., 354. 4) Mirja Rusi, vaimo, 350. 5) Hilda Toivonen, Spritehdas, 326. 6) Anja Silvonon, Ky.Korjausp., 326. 7) Sisko Lahti, vaimo, 325. 8) Anneli Salminen, Konttori, 314. 9) Elisabeth Suominen, vaimo, 310. 10) Lempi Tiitinen, Kauppa Oy., 305. 11) Saima Ahokanta, Laborat., 267. 12) Toini Olkinuora, Laborat., 261. 13) Jenny Mäkinen, Ky.Paperit., 258. 14) Helmi Huovila, Kuu.Paperit., 256. 15) Toini Kettula,

päivänä edustavan kutsuvierasjoukon läsnäollessa. Kunnanjohtaja J. Mikkonen lausui vieraat tervetulleiksi kosketellen puheessaan samalla lastentalon synty- ja rakennusvaiheita. Vihkiäispuheen piti hallitusneuvos Aarne Tarasti huomauttaen, että Kuusankosken kunta on sosiaalisen huollon alalla valvutuneimpia maalaiskuntiamme. Täällä tunnetaan myös vastuuta kasvavasta polvesta, mistä lastentalon rakentaminen on vakuuttavana osoituksena. Ohjelmassa oli lisäksi Kuusankosken Orkesterin ja Kymin tehtaan Sekakuoro Kaiun esityksiä ja muuta taiteellista ohjelmaa. Vapaan sanan aikana sosiaaliministeriön, naapurikuntien, Kuusankosken seurakunnan ja Kymi-yhtiön edustajat esittivät onnittelunsa. Lämminhenkinen juhlatilaisuus päättyi Maamme-lauluun.

Ky.Sell., 217. 16) Kirsti Lagman, Ky.Paperit., 216. 17) Kerttu Virtanen, Laborat., 208. 18) Anja Nygren, Ky. Korjausp., 207. 19) Vilma Siro, Laborat., 205. 20) Alma Virta, Talousos., 195. 21) Oili Salenius, Laborat., 162. 22) Laina Sihvola, Kauppa Oy., 159. 23) Lempi Kilkki, vaimo 156. 24) Helmi Pajari, vaimo, 156. 25) Aili Kaartinen, Konttori, 163. 26) Enneli Ekroos, vaimo, 152. 27) Aino Mentula, Talousos., 141. 28) Fanny Kukkola, Ky.Rak.os., 124. 29) Elli Aalto, Laborat., 122. 30) Elli Leppä, vaimo, 116. 31) Helmi. Gruzdaitis, vaimo, 114. 32) Katri Vaija, Talousos., 112. 33) Maija-Liisa Kirvesniemi, Kauppa Oy., 112. 34) Maila Arkisalo, Konttori, 111. 35) Jenny Wallén, Ky.Puuh., 110. 36) Taimi Papu, vaimo, 109. 37) Hilka Mauno, Laborat., 106. 38) Taina Konga, Korjausp., 106. 39) Vieno Kemppainen, Laborat., 105. 40) Tyyne Fält, Korjausp., 104. 41) Sirkka Hietala, Sprit., 90. 42) Helga Ekroos, Ky.Paperit., 83. 43) Kirsti Pekkola, Konttori, 70. 44) Anni Nikkinen, Ky.Sell., 66. 45) Solveig Sandström, Konttori, 63. 46) Linnéa Salin, Konttori, 61. 47) Anneli Vuorela, Ky.Rak.os., 55. 48) Toini Utti, Ky.Sell., 54. 49) Suoma Timonen, Konttori, 53. 50) Anelma Niinimäki, Konttori, 51. 51) Sigrid Viljakainen, Ky.Paperit., 50. 52) Kerttu Aranko, Ky. Paperit., 50.

Miehet: 1) Väinö Lehtinen, Korjausp., 827 km. 2) Aunis K. Kantonen, Konttori, 480. 3) David Rusi, Talousos., 391. 4) Leo Honkanen, Korjausp., 333. 5) Einar Leppä, Sprit., 331. 6) Aimo Lahti, Ky.Höyryos., 303. 7) Kyösti Ekroos, Laborat., 300. 8) Pentti Laakso, Korjausp., 300. 9) Emil Laitinen, Ky.Sell., 278. 10) Valto Toivonen, Ky.Paperit., 159. 11) Einar Suominen, Ky.Sell., 158. 12) Harry Wiklund, Metsäosasto, 157. 13) Kalle Fält, Korjausp., 153. 14) Martti Kinnunen, Kuu.Paperit., 152. 15) Eino Moberg, Ky.Paperit., 151. 16) Matti Suominen, Ky.Sell., 129. 17) Hjalmar Lahinen, Ky.Puuh., 126. 18) Voitto Pesu, Korjausp., 123. 19) Väinö Ehrukainen, Ky.Rak.os., 120. 20) Ensio Erkinharju, Laborat., 116. 21) Viljo Pajari, Ky.Sell., 109. 22) Matti Mäkelä, Kuu.Saha, 106. 23) Kalevi Luode, Korjausp., 106. 24) Lauri Koskipuro, Sprit., 105. 25) Olli Aaltonen, Ky.Rak.os., 102. 26) Eino Rihula, Laborat., 88. 27) Pertti Mäkinen, Kuu.Saha, 85. 28) Raine Mäkelä, Ky.Rak.os., 84. 29) Oskari Lahti, Kuu.Paperit., 74. 30) Raimo Suominen, Ky.Sähkö, 68. 31) Yrjö Teinilä, Laborat., 63. 32) Matti Frimodig, Ky.Paperit., 61. 33) Tor Salin, Laborat., 61. 34) Eino Vaija, Ky.Rak.os., 61. 35) Heikki Ekroos, Ky.Paperit., 60. 36) Olavi Simonen, Ky.Sähkö, 57. 37) Erkki Penttinen, Ky.Sähkö, 57. 38) Hugo Hänninen, Ky.Sähkö, 55. 39) Erik Lindborg, Laborat., 50.

Tytöt: 1) Ritva Lehtinen, Korjausp., 729 km. 2) Irja Huuskonen, Ky.Höyryos., 378. 3) Kaija Huuskonen, Ky.Höyryos., 354. 4) Seija Toivonen, Sprit., 347. 5) Liisa Rökköläinen, Ky.Sell., 306. 6) Katri Fält, Korjausp., 106. 7) Marja-Liisa Vaija, Ky.Rak.os., 104. 8) Kaisa Koskipuro, Sprit., 98. 9) Leila Salminen, Korjausp., 97. 10) Terttu Vaija, Ky.Rak.os., 96. 11)

Marja-Leena Munne, Ky. Puuh., 83. 12) Tuula Vaija, Ky.Rak.os., 81.

Pojat: 1) Aaro Koskipuro, Spriiit., 556 km. 2) Veikko Turkki, Ky.Paperit., 372. 3) Lauri Polkko, Ky.Rak.os., 369. 4) Raimo Lehtinen, Korjausp., 368. 5) Ilkka Lampinen, Ulkotyös., 304. 6) Hans-Erik Wallberg, Ky.Paperit., 199. 7) Timo Korsberg, Ky. Rak.os., 195. 8) Pertti Tuviala, koulul., 144. 9) Kauko Simonen, Talousos., 127. 10) Visa Aalto, Ky.Sell., 113. 11) Simo Aalto, Ky.Sell., 105. 12) Raimo Puntanen, Ulkotyös., 96. 13) Raimo Vertanen, koulul., 83.

Työpaikkaurheilutoimikunnan suorittaman arvonnän perusteella lankesivat lomapalkinnot seuraavasti:

Naiset: Saara Hänninen, Ky.Sell., (5 arpa), Hilda Toivonen, Spriiit., (5), Annikki Aranko, Kuu.Saha, (5), Linnéa Salin, Konttori, (1), Ulla Kantonen, Konttori, (5), Lempi Tiitinen, Kauppa Oy., (5) ja Aili Kaartinen, Konttori, (3). Varalle: Oili Salenius, Laborat. (3).

Miehet: Leo Honkanen, Korjausp. (5), Väinö Lehtinen, Korjausp. (5), Pentti Laakso, Korjausp. (5), Aimo Lahti, Ky.Höyryos. (5), Valto Toivonen, Ky. Paperit. (3) ja David Rusi, Talousos. (5). Varalle: Kyösti Ekroos, Laborat. (5), Eino Rihula, Laborat. (5) ja Aunis K. Kantonen, Konttori (5).

Vaimot: Elisabeth Suominen, Ky.Sell., (5), Sisko Lahti, Ky.Höyryos., (5) ja Elli Leppä, Spriiit., (2). Varalle: Enneli Ekroos, Laborat., (3).

TyPu: Onni Qvick, Sähköos.

Voikkaalla jälleen ennätyslukuja.

Voikan tehtaan neljäs kävelyharrastuskilpailu suoritettiin 28. 4. ja 10. 6. 1951 välisenä aikana. Se osoitti, että harrastuskilpailut jatkuvasti ovat mielenkiinnon kohteena ja niinpä entiset ennätykset sekä majakäyntien että arvontaan mukaan päässeiden lukumäärään nähden ylitettiinkin Majakäyntejä suoritettiin kaikkiaan 3871, jakautuen eri majojen osalle seuraavasti:

	V. 1951	V. 1950	V. 1949
Nauhanaho	1.878	2.213	722
Verkkosuo	899	365	534
Pilkanmaa	ei majaa	457	216
Virtakivi	1.094	ei majaa	ei majaa
	3.871	3.035	1.472

Kokonaiskilometrimäärä nousi 40.517 kilometriin, vastaavan määrän ollessa viime vuonna 38.826 km. Lomapalkintojen arvontaan oikeuttavan määrän kävelä 159 osanottajaa (viime vuonna 123) ja näistä 46 300 km tai sitä enemmän.

PARHAAT TULOKSET.

Miesten sarja: 1) Erkki Knapp, Korjauspaja, 705 km. 2) Aake Tiilinen, Paperitehdas, 640. 3) Pauli Ryöppy, Paperitehdas, 616. 4) Jouko Lehtinen, Rak.-os., 541. 5) Kaino Salo, Sell., 482. 6) Lasse Knapp, Paperitehdas, 446. 7) Pauli Vehmassalmi, Sell., 416. 8) Eino Hottinen, Rak.-os., 414. 9) Anssi Joutjärvi,

Paperitehdas 370. 10) Aarne Korpinen, Korjauspaja, 323. 11) Jan Krzywacki, Paperitehdas, 322. 12) Veikko Topo, Höyry, 312. 13) Esko Rantanen, Korjauspaja, 310. 14) Sture Hansen, Sell., 308. 15) Olavi Leivo, Puuhiomo, 300.

Naisten sarja: 1) Liisa Ryöppy, Paperitehdas, 697 km (ei palv.). 2) Laina Tiilinen, Paperitehdas, 688 (ei palv.). 3) Sanni Kääriäinen, Sell., 615. 4) Aino Saario, Sell., 585. 5) Anja Lahdelma, Paperitehdas, 366. 6) Kerttu Lahtinen, Paperitehdas, 342 (ei palv.). 7) Lempi Nurminen, Paperitehdas, 337 (ei palv.). 8) Annikki Lonka, Ulkotyö, 335. 9) Airi Vehmassalmi, Sell., 325 (ei palv.). 10) Hilda Parikka, Höyry, 312 (ei palv.). 11) Astrid Hansen, Sell., 308 (ei palv.). 12) Hilja Vilenius, Sell., 300 (ei palv.). 13) Elma Vanhala, Paperitehdas, 293. 14) Terttu Tikkanen, Varasto, 265. 15) Olga Maria Toikka, Puuhiomo, 228 (ei palv.).

Poikien sarja: 1) Pauli O. Vehmassalmi, Sell., 572 km. 2) Seppo Nurminen, Höyry, 540. 3) Sampo Kuokka, Karbidi, 492. 4) Pertti Kuokka, Karbidi, 458. 5) Raimo Kääriäinen, Sell., 355. 6) Tuomo Knapp, Rak.-os., 328. 7) Pauli Seppälä, Sell., 325. 8) Jorma Tolonen 312. 9) Kaino Lindström, Paperitehdas, 310. 10) Ilkka Tirkkonen, Karbidi, 310. 11) Teuvo Toivonen, Rak.-os., 306.

Tyttöjen sarja: 1) Ritva Salo, Sell., 526 km. 2) Ulla Salo, Sell., 526. 3) Ulla Nyman, Paperitehdas, 336. 4) Airi Lindström, Paperitehdas, 320. 5) Eila Puljava, Karbidi, 313. 6) Irene Wilen, Rautatie, 308. 7) Hilka Vilenius, Sell., 308. 8) Laila Valtonen, Talous, 200. 9) Anja Smed 191. 10) Mirjam Toikka, Puuhiomo, 180.

Kussakin sarjassa jaetaan viidelle parhaalle arvoesinepalkinto. Lisäksi jaetaan kaikille 300 km kävelleille samoin kuin myös niille, jotka hiihto- ja kävelyharrastuskilpailut huomioiden ovat suorittaneet viiden arvan vaatimukset, harrastuskilpailujen kannainen hihamerkki. Palkintojen ja hihamerkkien jako suoritetaan syksyllä pidettävässä kesäkauden päätäjätalissa.

Lomapalkintojen onnellisiksi voittajiksi selviytyivät tällä kertaa seuraavat:

Miehet: Aksel Ahola, Ulkotyö, 2 arpa, Viljo Hälikkä, Sampo, 1, Pauli Ryöppy, Paperitehdas, 5, Eino Hottinen, Rak.-os., 5 ja Armas Virtanen, Paperitehdas, 2 arpa. Varalle: Viljo Qvick, Sähkö, 3 ja Aarno Joutjärvi, Paperitehdas, 2 arpa.

Naiset: Terttu Tikkanen, Varasto, 4 arpa, Irja Tiitinen, Ulkotyö, 1, Laina Isomäki, Paperitehdas, 4 ja Enni Irene Lempinen, Paperitehdas, 2 arpa. Varalle Elin Rintanen, Rak.-os., 3 ja Hilka Lehtinen, Paperitehdas, 4 arpa.

Palveluksessa olevien vaimot: Hilja Vilenius, Sell., 5 ja Lempi Nurminen, Paperitehdas, 5 arpa. Varalle Olga Maria Toikka, Puuhiomo, 4 ja Kerttu Lahtinen, Paperitehdas, 5 arpa.

Urheiluyhdysmiehet: Lauri Kääriäinen, Korjauspaja.

Palkintoloma oli Vuolenkosken lomakodissa 1—5. 9. 1951.

Kymin—Kuusankosken ja Voikan tehtaitten

kesämestaruuskilpailut

pidettiin elokuun 14 p:nä Voikan urheilukentällä. Ne olivat samalla karsinnat Juantehtaalla elokuun 26 p:nä suoritettavia yhtymän mestaruuskilpailuja varten. Tulokset:

100 m juoksu:

Ky—Kuu: 1) E. Niemi, Korjauspaja, 12,0. 2) V. Peltola, Sell., 12,3. 3) R. Kivinen, Korjauspaja, 12,5.

Voikka: 1) S. Jokimies, Pap., 11,5. 2) H. Järvinen, Korjauspaja, 12,2. 3) E. Pöyhönen, Sähkö, 12,2. 4) A. Schön, Sähkö, 12,4. 5) E. Lehtinen, Pap., 12,8.

110 m aitajuoksu (matalat aidat):

Ky—Kuu: 1) M. Rämä, Tal.-os., 16,0. 2) M. Lampinen, Ky. Pap., 16,8. 3) K. Simonen, Korjauspaja, 17,3. 4) E. Jyräs, Höyryos., 20,4.

Voikka: 1) E. Pöyhönen, Sähkö, 16,5. 2) V. Tirronen, Korjauspaja, 18,8.

400 m juoksu:

Ky—Kuu: 1) V. Peltola, Sell., 58,0. 2) S. Kotilainen, Korjauspaja, 60,7.

Voikka: 1) S. Jokimies, Pap., 55,6. 2) A. Schön, Sähkö, 56,0.

1.500 m juoksu:

Ky—Kuu: 1) T. Levänen, Rak.-os., 4,14,6. 2) U. Karonen, Korjauspaja, 4,24,6. 3) E. Laitinen, Ky. Pap., 4,26,4. 4) E. Näveri, Ulkotyöos., 4,30,8.

Voikka: P. Vähänen, Karbidi, 4,42,2.

Pituushyppy:

Ky—Kuu: 1) M. Lampinen, Ky. Pap., 638. 2) E. Niemi, Korjauspaja, 615. 3) R. Kivinen, Korjauspaja, 602. 4) V. Peltola, Sell., 594.

Voikka: 1) A. Mäkelä, Korjauspaja, 618. 2) E. Pöyhönen, Sähkö, 602. 3) S. Jokimies, Pap., 585. 4) V. Tirronen, Korjauspaja, 565. 5) H. Järvinen, Korjauspaja, 547.

Korkeushyppy:

Ky—Kuu: 1) V. Simonen, Korjauspaja, 174. 2) Risto Aro, Korjauspaja, 169. 3) E. Seppälä, Ky. Pap., 164. 4) M. Saarijärvi, Talousos., 149.

Voikka: 1) A. Hämäläinen, Sell., 164. 2) V. Tirronen, Korjauspaja, 154. 3) A. Mäkelä, Korjauspaja, 154.

Kuulantyöntö:

Ky—Kuu: 1) A. Niemi, Sell., 12,09. 2) M. Saarijärvi, Talousos., 11,98. 3) R. Jokinen, Sell., 11,87. 4) K. Takala, Sell., 11,52. 5) P. Myöhänen, Piirustuskonttori, 11,27. 6) E. Inkilä, Ky. Pap., 10,87.

Voikka: 1) T. Pöyhönen, Talousos., 11,05. 2) O. Kalke, Sähkö, 10,98. 3) M. Tammilehto, Karbidi, 10,73. Ulkopuolella kilpailun työnsi O. Klemola, Rak.-os., 11,37.

Kiekonheitto:

Ky—Kuu: 1) M. Rämä, Talousos., 36,31. 2) A. Niemi, Sell., 34,92. 3) K. Takala, Sell., 33,58. 4) P. Myöhänen, Piirustuskonttori, 31,95. 5) E. Nikulainen, Sell., 26,84.

Voikka: 1) T. Pöyhönen, Talousos., 31,78. 2) M. Kalso, Korjauspaja, 30,24. 3) M. Tammilehto, Karbidi, 29,86. Klemola heitti ulkopuolella kilpailun 39,96.

Naisten 100 m juoksu:

Ky—Kuu: 1) Eini Oksanen, Kauppa Oy., 15,3. 2) Elli Kilpiä, Konttori, 16,8. 3) Seija Julkunen, Konttori, 18,1.

Voikka: 1) Brita Gräsbeck, Konttori, 14,3. 2) Lea Laitinen, Sampo, 14,4. 3) Hilikka Kuusela, Sos.-os., 14,6. 4) Raili Pessa, Konttori, 15,7.

Naisten pituushyppy:

Ky—Kuu: 1) Eini Oksanen, Kauppa Oy., 376. 2) Elli Kilpiä, Konttori, 330.

Voikka: Hilikka Kuusela, Sos.-os., 401.

Ikämiesten 3-ottelu:

Ky—Kuu: 1) S. Korsberg, Rak.-os., 864 pist. (100 m 14,4, kuula 8,41 ja korkeus 134), 2) Hj. Lahtinen, Puuhiomo, 579 pist. (15,1—6,62—124). 3) E. Mustonen, Talousos., 415 pist. (16,9—8,00—109).

Voikka: 1) P. Nurminen, Sell., 920 pist. (14,6—9,25—129). 2) U. Koskinen, Pap., 892 pist. (13,9—8,00—134). 3) T. Ahonen, Pap., 682 pist. (15,2—8,20—124):

Poikien 800 m juoksu:

Ky—Kuu: R. Karhu, Maat.-os., 2,42,6.

Voikka: 1) J. Peltonen, Rak.-os., 2,43,2. 2) H. Kääpä, Sell., 2,43,7.

Poikien pituushyppy:

Ky—Kuu: R. Karhu, Maat.-os., 499.

Voikka: H. Kääpä, Sell., 421.

Osastojen välinen 4x200 m viesti:

Ky—Kuu: Korjauspaja 1,42,6.

Voikka: 1) Paperitehdas 1,44,8. 2) Korjauspaja 1,45,8.

Edustusjoukkueet Juantehtaalle.

Ky—Kuu: 110 m aitajuoksuun M. Rämä ja M. Lampinen; 1.500 m juoksuun T. Levänen ja U. Karonen; pituushyppyyn M. Lampinen ja E. Niemi; korkeushyppyyn K. Simonen ja Risto Aro; kuulantyöntöön A. Niemi ja M. Saarijärvi; kiekonheittoon M. Rämä ja A. Niemi; ruotsalaisviestiin R. Kivinen, M. Lampinen, V. Peltola ja E. Niemi; naisten pituushyppyyn Eini Oksanen ja Elli Kilpiä.

Voikka: 110 m aitajuoksuun E. Pöyhönen ja V. Tir-

Lentopallosarjoissa yhteensä 37 joukkuetta.

Voikkaalla paperitehdas yllätti.

Voikan tehtaan neljännet lentopallokilpailut suoritettiin kesäkuun aikana. Sarjoissa oli mukana yhteensä 21 joukkuetta, joiden kesken pelattiin kaikkiaan 54 ottelua, ennenkuin järjestys saatiin selville. Sarjat muodostuivat tänä vuonna entistä kireämmiksi, ja etenkin A-sarjan ottelut pitivät katsojien mielenkiinnon kovasti vireillä. Ottelut pelattiin tällä kertaa Klubin kentällä, jonne joka ilta kerääntyi runsaslukuinen yleisöjoukko kannustamaan oman osastonsa pelaajia voittoon.

A-sarjassa oli mukana 6 joukkuetta. Viime vuonna B-sarjasta noussut Paperitehtaan joukkue järjesti jymy-yllätyksen voittamalla sarjan mestaruuden. Paperin nuori joukkue pelasi teknillistä ja rauhallista

Paperitehdas—Selluloosa I.

Korjauspaja I—Sähkö I.

ronen; 1.500 m juoksuun P. Vähänen ja A. Schön; pituushyppyyn A. Mäkelä ja E. Pöyhönen; korkeushyppyyn A. Hämäläinen ja A. Mäkelä; kuulantyyntöön T. Pöhlö ja O. Kalke; kiekonheittoon T. Pöhlö ja M. Kalso; ruotsalaisviestiin E. Pöyhönen, H. Järvinen, A. Mäkelä ja S. Jokimies; naisten pituushyppyyn Hilikka Kuusela ja Brita Gräsbeck; naisten 4x100 m viestinjuoksuun Hilikka Kuusela, Brita Gräsbeck, Raili Pessa ja Lea Laitinen.

pelää, pystyen voittamaan erittäin kireissä ja tasaväkisissä otteluissa pahimmat vastustajansa Korjauspaja I:n ja Sähköön. Viime vuoden mestarijoukkue Korjauspaja I sai tunnustaa myös Sähköön paremmakseen. Höyry ja Rakennusosasto jäivät peränpitäjiksi ja putosivat ensi vuodeksi B-sarjaan. Paperitehtaan mestarijoukkueessa pelasivat Uolevi Artokari, Lasse Knapp, Teuvo Pukki, Reijo Pilssari, Kalevi Floman ja Lasse Kotiranta.

B-sarjan 8:sta joukkueesta osoittautui parhaaksi Sähkö II, joka pystyi selvästi voittamaan kaikki vastustajansa. Toiseksi sijoittui Korjauspaja III. Molemmat joukkueet nousivat A-sarjaan. Mainittakoon, että Korjauspajalla oli tässä sarjassa mukana kaikkiaan neljä joukkuetta. Sähkö II:n joukkueessa pelasivat

A-sarjan mestari Paperitehtaan joukkue. Takana vas. lukien R. Pilssari, U. Artokari ja L. Knapp. Edessä K. Floman, T. Pukki ja L. Kotiranta.

B-sarjan mestarijoukkue Sähkö II. Takarivissä vas. lukien A. Lukander, A. Klemola ja O. Kvist. Edessä H. Torniainen, L. Karhu ja M. Loikala.

Naisten mestaruuden saavuttanut Konttorin joukkue. Vas. lukien Terttu Järveläinen, Brita Gräsbeck, Hilka Kuusela ja Eevi Okkonen.

Osmo Kvist, Leevi Karhu, Antero Klemola, Heikki Torniainen, Asser Lukander ja Matti Loikala.

C-sarjassa kilpailivat osastojen naisjoukkueet ja oli näitä mukana neljä. Viime vuoden mestarijoukkue Konttori I osoittautui tälläkin kertaa parhaaksi voittamalla mestaruuden, joskin Selluloosan tyttävät pystyivät tarjoamaan voittajille täyden vastuksen. Konttori I:n joukkueessa pelasivat Hilka Kuusela, Terttu Järveläinen, Brita Gräsbeck ja Eevi Okkonen.

D-sarjassa eli ikämiessarjassa kilpailtiin tänä vuonna ensimmäisen kerran. Joukkueita oli mukana kolme. Parhaaksi osoittautui Selluloosan joukkue, jossa pelasivat Paavo Nurminen, Kaarlo Hasari ja Eino Henttu.

TULOKSET.

Sarja A. Miehet: 1) Paperitehdas 10 pistettä. 2) Sähkö I 8 pist. 3) Korjauspaja I 6 pist. 4) Selluloosa I 4 pist. 5) Höyryosasto 2 pist. 6) Rakennusosasto 0 p.

Sarja B. Miehet: 1) Sähkö II 14 pistettä. 2) Korjauspaja III 10 pist. 3) Korjauspaja II 10 pist. 4) Korjauspaja IV 8 pist. 5) Sell. korjauspaja 8 pist. 6) Selluloosa II 4 pist. 7) Puuhiomo 2 pist. 8) Karbidi 0 pist.

Sarja C. Naiset: 1) Konttori I 6 pistettä. 2) Paperitehdas 4 pist. 3) Selluloosa 2 pist. 4) Konttori II 0 pist.

Sarja D. Miehet yli 35 v.: 1) Selluloosa 4 pistettä. 2) Korjauspaja 2 pist. 3) Paperitehdas 0 pist.

Myös Kuusankoskella paperimiehet ylivoimaisia.

Kymin—Kuusankosken tehtaitten lentopallokilpailuihin osallistui kaikkiaan 16 joukkuetta, joista miesten A-sarjaan 5, B-sarjaan 4 ja C-sarjaan 3 sekä naisten sarjaan 4 joukkuetta. Kaikissa sarjoissa selvisivät voittajat puhtaalla pelillä ja varsinkin A-sarjassa herätti huomiota Kymin Paperin ylivoimainen peli. Otteluja tuli tällä kertaa tavallista vähemmän, koska joukkueet jakautuivat tasaisesti eri sarjoihin. Tulokset:

A-sarja	Otteluja	Voittoja	Häviöitä	Pisteitä
Ky. Paperi	4	4	0	8
Talousoosasto	4	3	1	6
Rakennusosasto	4	2	2	4
Korj.-paja I	4	1	3	2
Korj.-paja II	4	0	4	0
B-sarja				
Maalarit	3	3	0	6
Kuu. Korj.-paja	3	2	1	4
Piirustuskonttori	3	1	2	2
Ulkotyöosasto	3	0	3	0
C-sarja				
Sähköosasto	2	2	0	4
Sosiaaliosasto	2	1	1	2
Laboratorio	2	0	2	0
Naiset				
Kauppa Oy	3	3	0	6
Sosiaaliosasto	3	2	1	4
Korj.-paja	3	1	2	2
Konttori	3	0	3	0

MERKKIPÄIVYÄ

70-VUOTIAITA.

Neuvotteleva kemisti, professori Fredrik Woldemar Klingstedt 19. 10. 51. Hän on syntynyt Katajiston kartanossa Hämeenlinnan maalaiskunnassa. Ylioppilastutkinnon hän suoritti 1900, filosofian kandidaattitutkinnon 1911, lisensiaattitutkinnon 1924 ja sai filtohtorin arvonimen 1927. Hän toimi prof. Aschanin yksityisassistenttina 1910—1912, Helsingin Yliopiston kemian laboratorion assistenttina 1912—1916, Zürichin yliopiston fysiko-kemiallisen laitoksen assistenttina 1922—23, Åbo Akademin kemian dosenttina 1925, v.t. professorina 1925—28 ja kemian professorina 1928—31 sekä puukemian ja selluloosatekniikan professorina 1931—47. Teollisuuden palvelukseen prof. Klingstedt astui 1917 Turussa olevan Åströmin teknillisen tehtaan laboratorion johtajaksi, toimien sen jälkeen Åströmin tehtaitten teknillisenä johtajana 1917—19 ja toimitusjohtajana 1920. Kauttuaan tehtaan laboratorion johtajana hän oli 1945—46 ja Äänekosken kemiallisen tehtaan osastopäällikkönä ja päälaboratorion johtajana 1947—48. Yhtiömme palvelukseen hän siirtyi 1948 ja on siitä lähtien johtanut Koelaboratorion toimintaa ja monipuolisen kokemuksensa perusteella antanut arvokasta apua muillekin osastoille. Varsinaisen työnsä ohella professori Klingstedt on hoitanut monia sivutoimia. Niinpä hän oli Helsingin ruotsalaisen työväenopiston johtajana 1908—13, Uudenmaan ruotsalaisen nuorisoliiton johtokunnan puheenjohtajana 1911—18 ja otti myös osaa nuorisoseurojen valistustoimintaan vuosina 1901—02. Sanomalehden toimittajana hän oli 1907—16, Turun ruotsalaisen maanviljelysopiston kemian ja fysiikan opettajana 1923—31 ja maanviljelyskemian opettajana 1932—44 sekä Finska Hushållningssällskapetin kemiallisen tarkastusaseman tarkastajana 1925—28. Turun kaupunginvaltuuston jäsenenä hän oli 1929—30 ja kaupunginhallituksen jäsenenä 1930. Prof. Klingstedt on tehnyt opintomatkoja Ranskaan 1920, Itävaltaan 1921 ja Sveitsiin 1921—23. Hän on ottanut osaa ase-

velvollisuuslakon järjestämiseen 1902—03, ollut suomalaisen aktiivisen vastarintapuolueen taisteluosaston päällikkönä 1904—05 ja ottanut osaa vapaussotaan 1918 konekivääriryhmän johtajana. Professori Klingstedt'in erikoisharrastuksena on aina ollut kasvitiede. Niinpä hän on suorittanut kasvitieteellisiä tutkimusmatkoja Ahvenanmaalle, Uudenmaan rantaseuduille, Laatokan Karjalaan ja Kalastajasaarennolle Venäjän Lapissa. Vielä nykyäänkin hän ahkerasti kerää kasveja ja tutkii niitä yhteistyössä ammattikasvitieteilijän kanssa.

Sekatyömies Taavetti Saastamoinen, Kymin Paperitehtaalta, 25. 10. 51. Hän on syntynyt Rautalammella ja tuli yhtiömme palvelukseen kesäkuussa 1898 Kuusankosken tiilitehtaalle, mistä v. 1901 siirtyi Kuusankosken Paperitehtaalle. Siellä hän työskenteli rotatio-, bobiini-, kalanteri- ja kastelukoneilla. Väliin hän oli silloin tällöin työssä Kymin Paperitehtaalla, minne hän sitten vakinaisesti siirtyi v. 1924 toimien arkkipakkarina vuoteen 1943 ja siitä lähtien paperinlastaajana paperivarastolla. Viimeksi hän on noin vuoden verran ollut sekätoissa paperisalisissa. Yhtiömme on Saastamoinen yhtäjaksoisesti ja uskollisesti palvellut jo 53 vuotta, mistä tunnustukseksi hän on saanut yhtiömme kultaisen ansiomerkin.

60-VUOTIAITA.

Rasvaaja Viktor Lehtonen, Kuusankosken Paperitehtaalta, 13. 10. 51. Hän on syntynyt Hartolassa ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1917 Voikan Ulkotyöosastolle. Työskenneltään Voikkaalla eri osastoilla hän siirtyi v. 1920 Kymin Paperitehtaalle ja on sen jälkeen ollut rulla- ja silinterimiehenä vuoroin Kuusankosken ja Kymin puolella. Kuusankosken Paperitehtaalla hän oli silinterimiehenä 18. 1. 51 asti, jolloin siirtyi rasvaajaksi. Vapaa-ajat ovat menneet joutuisasti ja rattoisasti oman talon remonteissa ja puutarhan hoidossa.

F. W. Klingstedt.

T. Saastamoinen.

Viktor Lehtonen.

Anton Mäkinen.

Erland Mauno.

Kustaa Konrad Ruuth.

Edvard Kauppi.

Aarne Aalto.

Ulkotyöntekijä Anton M ä k i n e n, Voikan Ulkotyöosastolta, 2. 11. 51. Hän on syntynyt Jaalan Huhdasjärvellä, missä jo pienestä pitäen sai tottua työntekoon, ensin paimenpoikana ja myöhemmin renkinä. Oltuaan sitten jonkin aikaa valtion ratatöissä hän tuli v. 1919 yhtiömme palvelukseen Voikan Ulkotyöosastolle, missä onkin ollut yhtäjaksoisesti erilaisissa töissä, etupäässä massankuormaajana ja nykyisin vesivoimalaitoksen häkkimiehenä. Vapaa-ajat kuluvat oman talon ja tontin kunnostamisessa.

Varastomies Erland M a u n o, Voikan Ulkotyöosastolta, 3. 11. 51. Hän on syntynyt Valkealan Saarenossa. Oltuaan nuorena miehenä metsä- ja uittotöissä kotipaikkakunnallaan hän tuli v. 1911 prässipojaksi Kymin Paperitehtaalle, mistä v. 1917 siirtyi Kymin Rakennusosastolle ja sieltä Voikan Rakennusosastolle. Voikan Ulkotyöosastolle hän tuli v. 1922 ja on siitä lähtien ollut yhtäjaksoisesti tällä osastolla, toimien nykyisin varastomiehenä työvälinoosastolla. Nuorempana Mauno oli innokas kalamies, mutta nyt ovat oma talo korjauspuuhineen sekä puutarha syrjäyttäneet kaikki muut harrastukset.

Puutarhuri Olga H e i s k a l a 5. 11. 51. Hän on syntynyt Iitissä. Käytyään Järvilinnan puutarhakoulun v. 1912 hän tuli yhtiömme palvelukseen ensi kerran v. 1913, virkailijain puutarhojen hoitajaksi. V. 1919 hän siirtyi Helsinkiin, missä työskenteli kolme vuotta Aikalan, Männistön ja Toivolan kauppapuutarhoissa. Tammikuussa v. 1922 hän tuli jälleen yhtiömme palvelukseen Keskuspuutarhaan, missä toimi ammattikoulun tyttöjen puutarhatöiden valvojana. V. 1923 hän siirtyi jälleen virkailijoiden puutarhojen hoitajaksi ja on tässä toimessa edelleenkin. Puutarhuri Heiskala on tunnettu eteväksi ammatti-ihmiseksi, joka tarmolla ja taidolla on suorittanut hänelle uskottu tehtävät saavuttaen esimiestensä täyden luottamuksen. Miljoonissa on laskettava ne taimet, jotka hän on näiden 35 vuoden aikana yhtiömme virkailijoiden pihoihin istuttanut, ja monen monissa tonneissa ne juurikasvi- ja marjamäärät, jotka hänen ohjeitensa mukaan on näistä pihoista kerätty. Vapaa-aikoinaan on nti Heiskala harrastanut laulua. Hän on kuulunut 26 vuotta Kuusankosken kirkkokuoron, josta ajasta 16 viimeistä vuotta on toiminut kuoron rahastonhoitajana. Kuusankosken Puutarhaseuraan

hän on kuulunut seuran perustamisesta alkaen ja on useampia vuosia ollut jäsenenä seuran johtokunnassa. Oman talon ja kasvihuoneen rakentaminen Voikkaalle on hänellä parhaillaan käynnissä, mikä puolestaan on osoituksena nti Heiskalan kiitettävästä tarmokkuudesta.

50-VUOTIAITA.

Talonmies Kustaa Konrad R u t h, Voikan Talousosastolta, 7. 10. 51. Hän on syntyperäisiä kuusankoskelaisia. Yhtiömme palvelukseen hän tuli ensi kerran v. 1919 Voikan Selluloosatehtaalle. Vuosina 1923 ja 1924 hän oli Voikan koskityömaalla, mistä siirtyi muualle töihin, mutta palasi jo seuraavana vuonna takaisin selluloosatehtaalle. V. 1926 hän lähti Kuopioon ja sieltä Kemiin ja tuli v. 1942 jälleen yhtiömme palvelukseen Voikan Asuinrakennusosastolle. Siellä hänelle sattui kuitenkin tapaturma, minkä takia hänet v. 1948 siirrettiin Talousosastolle talonmiehen tehtäviin. Vapaa-ajat kuluvat "torpan touhuissa".

Putkiseppä Sulo Lennart V i t i k a i n e n, Kymin Korjauspajalta, 10. 10. 51. Hän on ollut työssä korjauspajalla yhtäjaksoisesti vuodesta 1925 lähtien.

Sukeltajan merkkimies Edvard K a u p p i, Kymin Rakennusosastolta, 11. 10. 51. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1918 Voikan tehtaalle. Kymin Rakennusosastolle hän siirtyi v. 1939 ja työskentelee siellä edelleenkin. Vapaa-ajat kuluvat Mattilassa sijaitsevan oman talon ja puutarhan hoidossa. Erikoisesti häntä kiinnostaa juurikasviljely. Nuorempana hän harrasti myös kalastusta.

Putkiseppä Uuno V a l t o, Kymin Korjauspajalta, 16. 10. 51. Hän on syntynyt Iitissä. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1917 Rakennusosastolle ja on sen jälkeen työskennellyt eri osastoilla. Kymin Korjauspajalla hän on ollut vuodesta 1921 lähtien.

Paperinlastaaja Väinö P u t t o n e n, Voikan Paperitehtaalta, 25. 10. 51. Hän on ollut yhtiön palveluksessa 30 vuotta ja nykyisessä toimessaan vuodesta 1947 lähtien.

Vuoromestari Aarne Armas A a l t o, Kuusankosken Paperitehtaalta, 28. 10. 51. Hän on syntynyt Iitissä

Manan majoille.

VARASTONHOITAJA ANTTI HANNULA

Kymin Rakennusosastolta kuoli 22.7.51 yli 73 vuoden ikäisenä. Hän oli syntynyt 11. 12. 1877 Elimäellä Yhtiön palvelukseen hän tuli 8. 6. 1907 kirvesmieheksi Kuusankosken Rakennusosastolle ja nimitettiin työnjohtajaksi 4. 4. 19. Kymin Rakennusosastolle hän siirtyi 1. 3. 49 ja työskenteli siellä varastonhoitajana.

Hannula oli uttera ja täsmällinen tehtävissään. Iästään huolimatta hän oli vielä viimeisinäkin elinvuosinaan reipas liikkeissään ja otteissaan, mikä suurelta osalta johtui siitä, että hän nuorempana oli monipuolinen urheilija harrastaen erikoisesti hiihtoa. Niinpä hän olikin uskollisesti mukana yhtiön järjestämässä hiihtokilpailuissa.

TYÖNJOHTAJA ARVID EMIL ÖHMAN

Kymin Kuljetusosastolta kuoli heinäkuun 16 p:nä. Hän oli syntynyt Karjaalla 17. 6. 1885, joten hän kuollessaan oli 66 vuoden ikäinen. Yhtiömme palveluksessa hän työskenteli yhtäjaksoisesti marraskuun 15 p:stä 1926 lähtien. Öhmanissa meni manan majoille eräs niitä „vanhan polven” työntekijöitä, joka työaika laskematta ja vaivojaan säästämättä aina oli aulis palveluksiin. Kiitollisin mielin muistelevat häntä kaikki ne, joiden kanssa hän tavalla taikka toisella joutui kosketuksiin.

TYÖKALUVIILAAJA ILO KALEVA

Voikan Korjauspajalta kuoli elokuun 21 p:nä 65 vuoden ikäisenä. Hän oli syntynyt 1. 8. 1886 Itissä ja tuli yhtiön palvelukseen ensimmäisen kerran 20. 1. 1900 apumieheksi Kymin Korjauspajalle, missä myöhemmin työskenteli sorvaajana. Noin 12 vuoden kulluttua hän siirtyi muutamaksi vuodeksi muualle töihin, mutta palasi takaisin yhtiömme palvelukseen 3. 10. 1920 Voikan Korjauspajalle, missä hän oli aluksi sorvaajana ja sittemmin työkaluviilaajana. Tässä toi-

ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1919 Kuusankosken Selluloosatehtaalle. Oltuaan v. 1918 puolisen vuotta Kymin Ulkotyöosastolla ja v. 1919 saman verran Kuusankosken Rakennusosastolla hän siirtyi 29. 9. 19 Kuusankosken Paperitehtaalle. Vuosina 1924—35 hän työskenteli silinterimiehenä Kymin Paperitehtaalla, minkä jälkeen hän tuli koneenhoitajaksi Kuusankosken Paperitehtaalle ja on vuodesta 1945 toiminut

messä hän olikin sitten kuolemaansa saakka hoitaen tehtävänsä erittäin taitavasti ja tunnollisesti. Kalevan erikoisharrastuksia olivat nuorempana urheilu ja retkeily, jota paitsi hän mielityönään harrasti myös puutarhanhoitoa.

UUNO ALVAR NIEMINEN

kuoli elokuun 23 p:nä sydänhalvauksen kohtamana työpaikallaan Kuusankosken päävarastolla. Hän oli syntynyt 7. 4. 1905. Suoritettuaan asevelvollisuutensa vapaaehtoisena ilmavoimissa hän astui 1. 4. 1925 vakinaiseen palvelukseen maalentolaivuuseen ja toimi sen jälkeen ilmavoimissa aina 26. 6. 1950 saakka, jolloin hän täysin palvelleena erosi ja tuli sitten yhtiömme palvelukseen.

Nieminen oli varsin tunnettu urheilumies. Hän kuului joukkueisiin, jotka vuosina 1925, -26, -29, -30 ja -32 saavuttivat armeijan mestaruudet jalka- ja pesäpallolissa. Myös yleisurheilua hän harrasti jonkin verran. Jätettyään aktiivisen kilpailemisen hän toimi jalka- ja pesäpallotuomarina sekä neuvoi ja ohjasi nuorempia. Ansiokkaasta toiminnastaan urheilun hyväksi hänelle myönnettiin v. 1947 SVUL:n ansiomerkki ja kaksi vuotta myöhemmin Suomen Palloliiton ansiomerkki. Hän oli ystäväpiirinsä keskuudessa erittäin pidetty.

Liikenneaiheinen kirjoituskilpailumme

jatkuu lokakuun 15. päivään saakka.

Lehtemme viime numerossa julistettiin liikenneaiheinen kilpailu, jossa tehtävänä oli laatia lyhyt ja helppotajuinen, joka miehen liikenneohjeet sisältävä kirjoitus. Kilpailuaika päättyi heinäkuun 31. päivänä, mutta kun se osanoton vähyydestä päättäen osoittautui liian lyhyeksi, on kilpailua päätetty jatkaa lokakuun 15. päivään saakka. Kilpailuohjeet julkaistiin lehtemme juhannusnumerossa, joten emme katso tarpeelliseksi toistaa niitä. Mainitsemme vain, että palkintoja jaetaan kolme, suuruudeltaan mk 3.000:—, 2.000:— ja 1.000:—.

vuoromestarina. Nuoruusvuosinaan Aalto oli innokas urheilija ottaen aktiivisesti osaa kilpailuihin ja seuratoimintaan. Erikoisesti hän oli innostunut yleisurheilun ja painiin. Aina viime vuosiin saakka hän on ollut erilaisissa palkintotuomarintehtävissä yleisurheilu-, hiihto- ja painikilpailuissa ja innokkaana penkkiurheilijana seuraa vieläkin tarkasti kaikkia urheilutapahtumia.

Toimitus: **Å. LAUNIKARI** (vastaava), **A. YLIKANGAS** (toimitussihteeri).

Tiedoitus aloitetoiminnasta.

Kymin, Kuusankosken ja Voikan tehtaiden henkilöstölle tiedoitetaan seuraavat aloitetoimintaa koskevat muutokset:

ALOITEKESKUSTOIMIKUNTA.

Aloitekeskustoimikunnan jäsenten lukua lisätään yhdellä työntekijään edustajalla siten, että toimikuntaan tulee työntekijään edustaja sekä Kymin—Kuusankosken että Voikan tehtailta.

Yllämainitun edustajan nimittää tehtävänsä Ky., Kuu. ja Vo. tehtaiden isännöitsijä pääluottamusmiehen esityksen perusteella.

ALOITEYHDYSMIEHET.

Aikaisemman yhden aloiteyhdysmiehen sijaan nimitetään kullekin osastolle kaksi yhdysmiestä, jotka samalla toimivat aloiteneuvojina toisen ollessa lisäksi jäsenenä osaston aloitelautakunnassa.

Yhdysmiehet valitaan työntekijöistä ja nimittää heidät tehtävänsä osaston johtaja osaston luottamusmiehen esityksen perusteella.

ALOITEPALKKIOT.

Osaston aloitelautakunnille on annettu oikeus lopullisesti päättää mk 10.000: — ja sitä pienempien palkkioiden maksamisesta.

Jos palkkioehdotus on suurempi kuin mk 10.000: — tai asia epäselvä, alistetaan se aloitekeskustoimikunnan ratkaistavaksi.

Yhdenmukaisuuden säilyttämiseksi tarkastaa ja arvostelee aloitekeskustoimikunta entiseen tapaan aloitelautakuntien toimintaa.

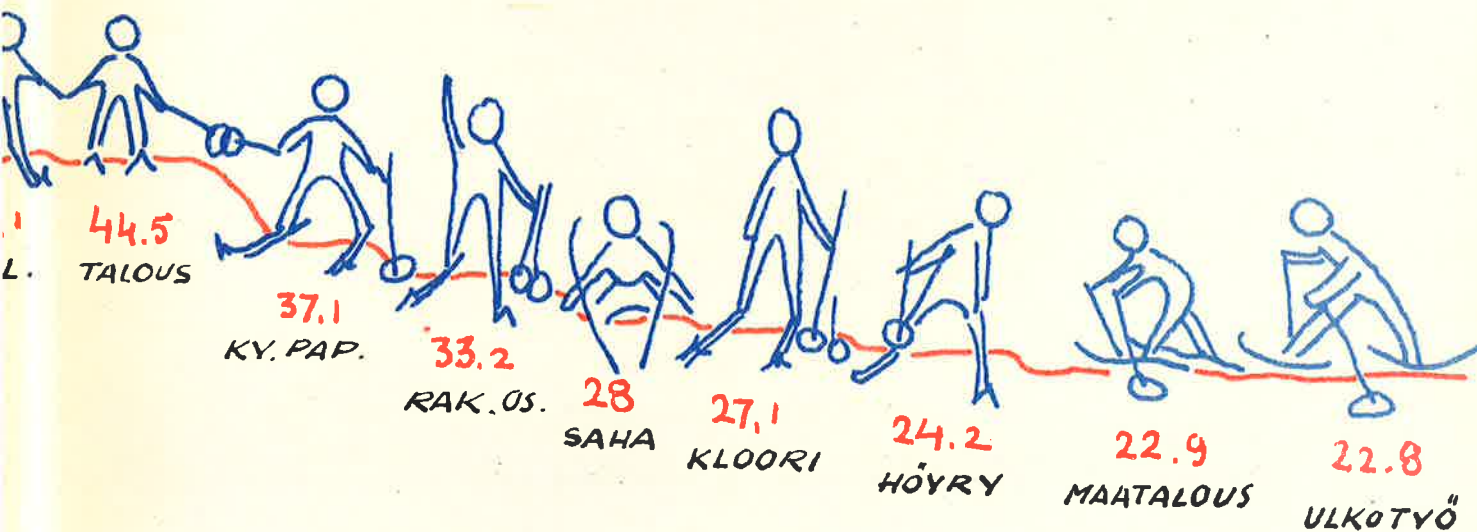
Ylläolevat muutokset suoritetaan syyskuun kuluessa ja tulevat ne voimaan välittömästi henkilöstön nimeämisen jälkeen.

ALOITEKESKUSTOIMIKUNTA.

V PROSENTUAALINEN OSANOTTO URASTUSKILPAILUUN v. 1951

(PROSENTEISSA LAPSET MUKANA)

OSASTOJEN HIIHTOHARJOITUS

